

Bijlages bij de toelichting

1 Aanmeldnotitie MER Bezoekerscentrum militaire erevelden
Brabantse wal

2 Quicksan flora en fauna bezoekerscentrum erevelden te Bergen op
Zoom

3 Aanvullende onderzoeken naar de Levendbarende hagedis bij de
militaire erevelden In Bergen op Zoom

4 Inventarisatie veiligheid en onderhoud bosplantsoen

5 Stikstofonderbouwing - Bezoekerscentrum militaire erevelden
Gebruiksfase

6 Standaardadvies 2023 Brandweer

7 Vooroverleg reactie bezoekerscentrum

8 Besluit omgevingsvergunning

9 Nota van commentaar

EMPHASIS

RUIMTELIJKE ORDENING & JURIDISCH ADVIES

Aanmeldnotitie MER

Bezoekerscentrum militaire erevelden Brabantse wal

16 november 2023

Opgesteld door:
Emphasis advies
Postbus 272
5140 AG Waalwijk
Tel 0650213354
info@emphasis-advies.nl

Opsteller: Mr. P.J.A. Engelvaart

AANLEIDING	4
TOETSINGSKADER	5
SYSTEMATIEK	6
BEOORDELING	6
1. KENMERKEN VAN DE PROJECTEN	6
2. PLAATS VAN DE ONTWIKKELING	6
3. KENMERKEN VAN HET POTENTIËLE EFFECT	7
<i>Verkeer</i>	7
<i>Natuur: gebiedsbescherming en soortenbescherming</i>	7
<i>Duurzaamheid:</i>	7
<i>Geluid</i>	7
<i>Archeologie.....</i>	7
<i>Bodem.....</i>	7
<i>Externe veiligheid</i>	8
<i>Luchtkwaliteit</i>	8
<i>Bedrijven en milieuzonering</i>	8
<i>Conclusie.....</i>	8
<i>Verzoek</i>	8

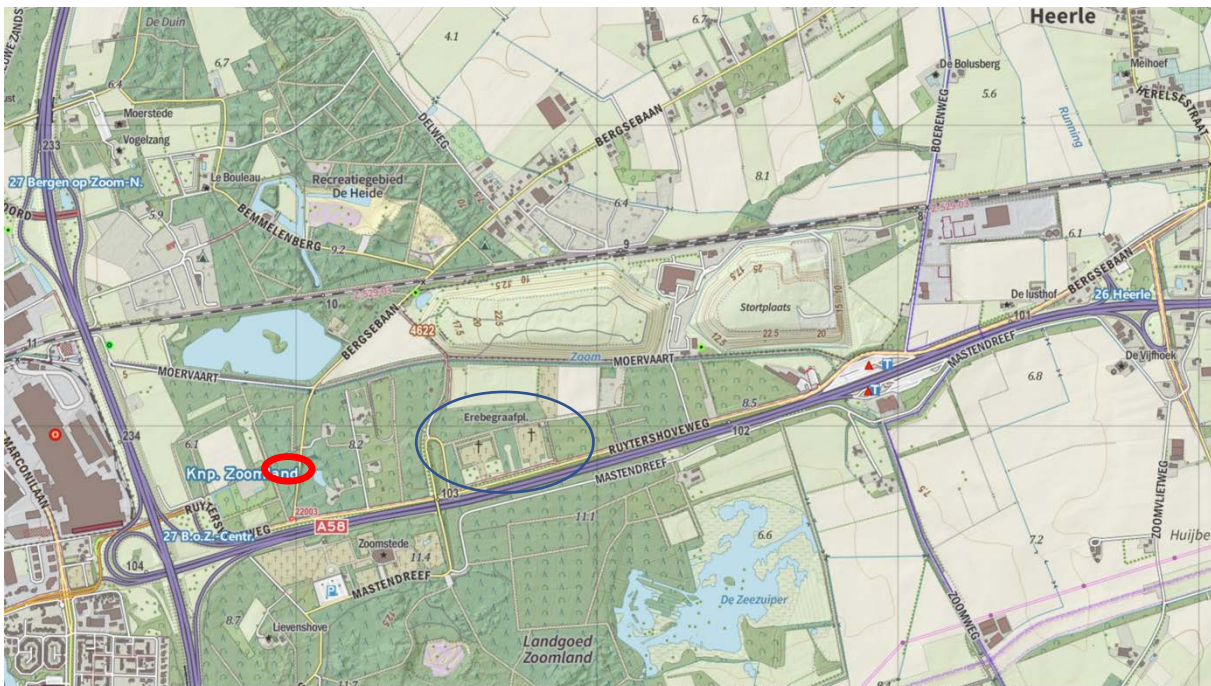
Aanleiding

De Stichting bezoekerscentrum militaire erevelden Brabantse wal heeft het initiatief genomen om een bezoekerscentrum te vestigen voor de twee militaire erevelden aan de Ruytershoveweg 29 te Bergen op Zoom. Op deze Britse en Canadese begraafplaatsen zijn de lichamen geborgen van circa 2400 militairen die in de Tweede Wereldoorlog zijn gesneuveld. Een groot deel is om het leven gekomen bij de Slag om de Schelde. Het grote aantal slachtoffers (2400) van de gevechten in de Tweede Wereldoorlog maakt een diepe indruk op de bezoeker. Maar na 75 jaar is het van het grootste belang om door middel van vorm en inhoud nog meer aandacht te geven aan de recente geschiedenis. De vrijheid waarin wij vandaag kunnen leven, beschouwen wij als een groot goed maar we realiseren ons terdege dat deze vrijheid niet vanzelfsprekend is. Voor deze vrijheid is in het verleden hevig gestreden en in die strijd zijn ook vele slachtoffers gevallen.

Het is van groot belang dat zowel de huidige als toekomstige generaties zich dit (blijven) realiseren. Dit zodat zij die vrijheid zullen koesteren en zich blijvend zullen inzetten om deze ook uit te dragen, zowel in het heden als in de toekomst.

Het realiseren van een bezoekerscentrum op de plaats die de Stichting heeft gekozen, is in strijd met het ter plaatse geldende bestemmingsplan Buitengebied Oost 2020. Het bezoekerscentrum zal leiden tot een verlies van grondareaal in het Natuurnetwerk Brabant. Om dat te compenseren zal een gebied dat thans een agrarische bestemming heeft en onderdeel uitmaakt van de voormalige gemeentekwekerij aan de Ruytershoveweg en geen aanduiding NNB heeft als compensatiegrond gaan dienen. Deze gronden zullen worden toegevoegd aan de NNB en in dit bestemmingsplan de bestemming Natuur gaan krijgen.

In een herziening van het bestemmingsplan wordt de realisatie van een nieuw bezoekerscentrum mogelijk gemaakt.

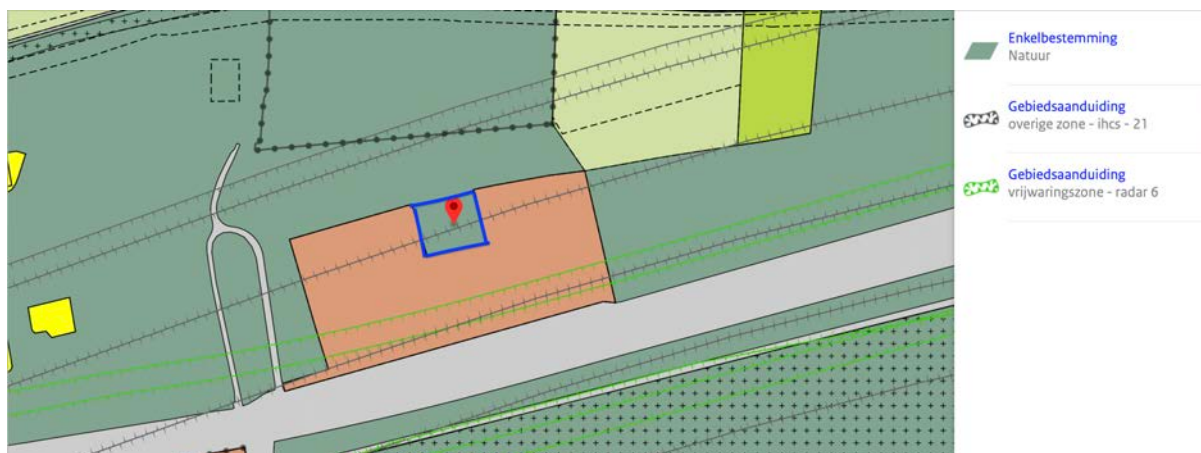
Afbeelding 1 topografische kaart van de omgeving, in de blauwe cirkel zijn beide erevelden gelegen in de rode cirkel de compensatielocatie, bron: opentop0.nl

Voor de planlocatie geldt het bestemmingsplan Buitengebied Oost 2020. Het bestemmingsplan is vastgesteld op 30 september 2021. Op onderstaande afbeelding is een fragment hiervan opgenomen.

In dat bestemmingsplan heeft de begraafplaats inclusief het tussengedeelte de bestemming Maatschappelijk. Het

plangebied is bestemd tot Natuur.

Voor de compensatielocatie geldt de bestemming Agrarisch met waarden – natuur en landschap.

Afbeelding 3 fragment verbeelding bestemmingsplan buitengebied oost 2020

Direct ten zuiden van de A58 is het Natura 2000-gebied de Brabantse wal gelegen. De locatie van de erevelden is niet in Natura 2000-gebied gelegen maar maakt wel onderdeel uit van het Natuurnetwerk Brabant.

Toetsingskader

Op 7 juli 2017 is het gewijzigde Besluit m.e.r. in werking getreden. In het gewijzigde Besluit m.e.r. is de nieuwe procedure voor de vormvrije m.e.r.-beoordeling opgenomen. Door het college van de gemeente Utrecht dient een afzonderlijk besluit genomen te worden of een vormvrije m.e.r.-beoordeling volstaat. In voorliggende aanmeldnotitie wordt gemotiveerd dat geen sprake is van aanzienlijke milieugevolgen, waardoor een vormvrije m.e.r.-beoordeling volstaat.

Voorgenomen ontwikkeling omvat de realisatie van een bezoekerscentrum van 500 m². Deze ontwikkeling wordt niet aangemerkt worden als een stedelijk ontwikkelingsproject, welke is vermeld in bijlage D van het Besluit m.e.r. onder D 11.2. De tabel uit dit besluit is hieronder weergegeven.

Een stedelijk ontwikkelingsproject is m.e.r.-beoordelingsplichtig wanneer de activiteit betrekking heeft op een oppervlakte van 100 hectare of meer, een aaneengesloten gebied en 2.000 of meer woningen omvat, of een bedrijfsvloeroppervlakte van 200.000 m² of meer. De beoogde functie valt niet binnen de richtwaarden van het Besluit m.e.r. Omdat er geen 2.000 of meer woningen worden gerealiseerd of een bedrijfsvloeroppervlakte van 200.000 m² of meer, is er geen m.e.r.-beoordeling nodig.

In de aanpassing van het Besluit m.e.r. d.d. 7 juli 2017, is geregeld dat ook voor projecten die zijn opgenomen in bijlage D, maar beneden de drempelwaarden vallen, een besluit moet worden genomen of een MER nodig is. In dat kader wordt afgewogen of het plan – ondanks dat het ruim onder de drempelwaarde blijft – mogelijk toch belangrijke negatieve milieueffecten heeft, op basis van de eerdergenoemde omstandigheden. Dit is een vormvrije m.e.r.-beoordeling.

De vorm van een vorm-vrije m.e.r. is niet bepaald, maar de inhoud waar een m.e.r.-beoordeling aan dient te voldoen is wel bepaald (Bijlage III van de Europese richtlijn 2011/92/EU). In de vormvrije m.e.r. dient de volgende inhoud zijn vermeld:

1. Kenmerken van de projecten.

2. Plaats van de projecten.
3. Kenmerken van het potentiële effect.

Systematiek

Deze aanmeldnotitie is opgesteld om, vooruitlopend op de onderzoeklast die bij het bestemmingsplan hoort, een besluit te nemen over de noodzaak voor het opstellen en procedureel doorlopen van een milieueffectrapportage. Op basis van de relatieve omvang en de ligging van de projectlocatie kunnen uitspraken worden gedaan over het project in relatie tot de drempelwaarden uit het Besluit m.e.r. Op basis van ervaringen met soortgelijke projecten en een korte omgevingstoets zijn de kenmerken van het potentiële effect beschreven. In het bestemmingsplan heeft in het kader van een goede ruimtelijke ordening een volledige toetsing aan de individuele milieuaspecten plaatsgevonden.

Beoordeling

1. Kenmerken van de projecten

Het project betreft de realisatie van een bezoekerscentrum van 550 m² in een gebied dat is aangewezen als Natuurnetwerk Brabant en dat als zodanig onderdeel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland. De locatie ligt niet in een Natura 2000-gebied.

Figuur 1 Impressie van de ontwikkeling

2. Plaats van de ontwikkeling

Het plangebied ligt in het oostelijk deel van de gemeente Bergen op Zoom. Het grenst aan de noordzijde aan een gebied dat op zijn beurt weer aansluit op het riviertje de Zoom. Aan de zuidzijde is de Ruytershoveweg aanwezig en parallel hieraan loopt de A58. Ten zuiden van de A58 begint het Natura 2000 gebied de Brabantse wal. Er is geen sprake van bijzondere wateraspecten in het plangebied of anderszins een cultuurhistorisch waardevol gebied. Wat het gebied bijzonder maakt, is dat dit ligt tussen de twee militaire erevelden in. Deze ligging

wordt juist met een bezoekerscentrum versterkt.

Er is sprake van een lage archeologische verwachtingswaarde in het gebied. Er is geen sprake van een waterkering of een beschermingszone daarvan binnen het plangebied. Er zijn geen beperkingen vanuit geluid en geur. Van andere beschermingsgebieden is geen sprake.

De plaats van het project rechtvaardigt geen MER.

3. Kenmerken van het potentiële effect

Verkeer

De voorgenomen ontwikkeling heeft geen belangrijke uitstraling van milieueffecten naar de omgeving. Er zal sprake zijn van gemiddeld 6 verkeersbewegingen per dag. Gezien de intensiteit van de Ruytershoveweg, zal de toename van het verkeer als gevolg van het bezoekerscentrum te verwaarlozen zijn. Er zijn voldoende parkeerplaatsen aan de Ruytershoveweg ten behoeve van de bezoekers zodat er geen sprake zal zijn van de noodzaak om extra parkeerplaatsen aan te leggen. Ook blijven de huidige luchtkwaliteit en achtergrondconcentraties ruim onder de grenswaarden zodat er ook anderszins problemen optreden. Er zijn dus geen effecten aan de orde die een MER rechtvaardigen.

Natuur: gebiedsbescherming en soortenbescherming

Op basis van de uitgevoerde ecologische quickscan wordt geconcludeerd dat het project geen nadelige effecten heeft op beschermde natuurgebieden en soorten waardoor dit geen MER rechtvaardigt. Tevens is een aerius-rapportage uitgevoerd voor de bouw -en de gebruiksfase. Hieruit blijkt dat er geen grotere stikstofbijdrage op de relevante Natura 2000-gebieden is dan 0,00 mol/ha/jaar. Daardoor is er geen sprake van significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de relevante Natura 2000-gebieden.

Er heeft een flora en fauna onderzoek plaatsgevonden waaruit niet is gebleken dat beschermde platen en soorten in hun voortbestaan worden bedreigd als gevolg van de voorgenomen bouw van het bezoekerscentrum.

Duurzaamheid:

Het plan zal voldoen aan de eisen op het gebied van duurzaamheid. Het zal gasloos worden gerealiseerd en er wordt ingezet op het gebruik van duurzaam materiaal.

Geluid

Aangezien geen sprake is van een geluidgevoelige functie heeft aan het aspect geluid geen aandacht te worden besteed..

Archeologie

Er is geen sprake van archeologische waarden

Bodem

De bodem van een perceel dient geschikt te zijn voor de beoogde functie van het gebruik. In de wetgeving is bepaald dat onderzoek moet worden uitgevoerd voor het bouwen van een bouwwerk waarin voortdurend of nagenoeg

voortdurend mensen verblijven. Bij een bezoekerscentrum is dit niet het geval zodat er geen verplichting bestaat om de bodemkwaliteit in beeld te brengen.

Externe veiligheid

Om de risico's ten aanzien van veiligheid in kaart te brengen is gebruik gemaakt van de risicokaart. Hieruit blijkt dat er ten noorden van het plangebied, op ongeveer 220 meter afstand, een gasleiding gelegen is. Door deze afstand heeft dit geen gevolgen voor dit bestemmingsplan. Aan de zuidzijde ligt op ongeveer 140 meter de rijksweg A58. Dit is ruim buiten het plasbrandaandachtsgebied van de rijksweg. Ook anderszins zijn er door deze afstanden geen problemen op het gebied van externe veiligheid te verwachten. Dit hangt mede samen met het feit dat een bezoekerscentrum ook geen (beperkt) kwetsbaar object is in de zin van het Besluit externe veiligheid. Volstaan kan worden met de standaard verantwoording van het groepsrisico.

Luchtkwaliteit

Het voorliggende plan waarin een beperkt bezoekerscentrum gebouwd wordt, komt niet overeen met de bouw van 1500 woningen en 1 ontsluitingsweg, zodat aangenomen kan worden dat het plan een aanzienlijk lager percentage stofdeeltjes zal genereren. Daarnaast blijkt uit de NSL monitoringstool dat er geen probleem ten aanzien van de luchtkwaliteit is. Ook is geen sprake van een functie als bedoeld in het Besluit gevoelige bestemmingen. Vanuit het thema lucht zijn er geen belemmeringen om tot vaststelling van het bestemmingsplan over te gaan

Bedrijven en milieuzonering

Voor wat betreft het aspect bedrijven en milieuzonering is er geen noodzaak om te toetsen aangezien het bezoekerscentrum geen milieugevoelige functie betreft

Conclusie

Met de beoogde ontwikkeling worden een bezoekerscentrum van 550 m² met een hoogte van 4,5 meter en een maximale hoogte van 7 meter gerealiseerd. Uit de hierboven beschreven milieuaspecten blijkt dat geconcludeerd kan worden dat de kenmerken van het potentiële effect van deze ontwikkeling als nihil tot niet kunnen worden beschouwd. Gezien de beschreven aspecten zijn er geen significante negatieve milieugevolgen aan de orde die een milieueffectrapportage rechtvaardigen.

Verzoek

Middels voorliggende aanmeldnotitie wordt het bevoegd gezag verzocht het besluit te nemen dat, gezien de kenmerken van het potentiële effect, geen m.e.r.-beoordeling nodig is.

Quickscan flora en fauna bezoekerscentrum erevelden te Bergen op Zoom

September 2021
P20-178/W1920
Auteur: J. Lips

Natuur-Wetenschappelijk Centrum
078-6213921
info@nwcadvies.nl
www.nwcadvies.nl

Quickscan flora en fauna bezoekerscentrum erevelden te Bergen op Zoom

Opdrachtgever: Stichting bezoekerscentrum erevelden Bergen op Zoom

Uitvoering: Natuur-Wetenschappelijk Centrum

Veldwerk: Alexandra Haan, Victor van Os & Sara Poppelaars

Samenstelling: Jelle Lips – aangepast door C. Huibers – van de Velde

Foto's: NWC

Quickscan flora en fauna bezoekerscentrum erevelden te Bergen op Zoom [Samenst.: Lips, J.] [Foto's: NWC] Met lit. opg., Dordrecht: Strix/NWC.

Trefwoorden: Wet natuurbescherming, quickscan, bezoekerscentrum Erevelden, Bergen op Zoom, Grote bonte specht, Sperwer, Levendbarende hagedis, vleermuizen.

W1920/P20-178

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt of verveelvoudigd, door middel van; druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

Dordrecht, september 2021 – aangepast in juli 2023

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
2 Gebiedsbeschrijving	6
3 Wettelijk kader	9
4 Methode	15
5 Resultaten	17
6 Effecten, verplichtingen en aanbevelingen	21
Referenties	26

Bijlagen:

Bijlage 1: Beschermden soorten Wet natuurbescherming

Bijlage 2: Vleermuizen en ruimtelijke ingrepen

Bijlage 3: Vogels en ruimtelijke ingrepen

Bijlage 4: Schetsontwerp van het toekomstige bezoekerscentrum

Bijlage 5: NDFF verspreidingskaarten

Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de conclusies uit voorliggend rapport weer. Voor de volledigheid en om een verkeerde interpretatie te voorkomen, dient ook hoofdstuk 6 (effecten, verplichtingen en aanbevelingen) gelezen te worden.

Soortgroep	Effecten beschermde soorten	Verplichtingen en aanbevelingen
Vleermuizen	Mogelijke verstoring van foeragerende en verblijvende vleermuizen.	Controleren op geschiktheid van de aangetroffen spechtengaten. Zorgplicht.
Vogels vaste Verblijfplaats	Verstoring niet essentiële leefomgeving Sperwer.	Zorgplicht.
(algemene) broedvogels	Mogelijke verstoring broedsels wanneer gewerkt wordt in het broedseizoen.	Werken buiten het broedseizoen (maart t/m augustus); Zorgplicht
Grondgebonden zoogdieren	Verstoring niet essentiële functionele leefomgeving marterachtigen en de Eekhoorn.	Zorgplicht.
Herpetofauna	Mogelijke verstoring van individuen en de functionele leefomgeving Levendbarende hagedis.	Aanvullend onderzoek met herpetoplaten is benodigd; Zorgplicht.
Gebiedsbescherming		
Houtsoptanden		Geen meldingsplicht.

1. Inleiding

De Stichting bezoekerscentrum erevelden Bergen op Zoom heeft het voornemen om een bezoekerscentrum te vestigen voor de twee militaire erevelden aan de Ruytershoveweg te Bergen op Zoom (provincie Noord-Brabant) (figuur 1 en bijlage 4). Door de voorgenomen plannen zal er een stuk bos verloren gaan. Deze werkzaamheden kunnen van invloed zijn op de aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied.

In het kader van de Wet natuurbescherming dient hiervoor daarom eerst een quickscan (en mogelijk aanvullend onderzoek) naar de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden plaats te vinden en moet een beoordeling van de effecten op deze natuurwaarden gemaakt worden, inclusief maatregelen om eventuele schade en verstoring te verzachten en er zorg voor te dragen dat de functionaliteit van het gebied voor aanwezige beschermde soorten gewaarborgd blijft.

Stichting bezoekerscentrum erevelden Bergen op Zoom heeft het Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC) gevraagd een quickscan flora en fauna uit te voeren op deze locatie en om te adviseren omtrent de relevante natuurwetgeving.

Figuur 1: Impressie toekomstig bezoekerscentrum erevelden Bergen op Zoom.

Bron: Stichting bezoekerscentrum erevelden Bergen op Zoom.

2. Gebiedsbeschrijving en beschermde gebieden

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bevindt zich in het oostelijk buitengebied van de gemeente Bergen op Zoom (figuren 2 en 3). Het plangebied bestaat in zijn geheel uit een stuk vrij open bos op zandgrond waar overwegend bomen als dennen, eiken en berken groeien. Wat betreft ondergroei is vegetatie als braam, hulst en varens aanwezig. Er bevindt zich geen bebouwing binnen het plangebied. Het gebied ten noorden en ten zuiden van de locatie is ook bebost gebied. De Rijksweg A58 bevindt zich op korte afstand ten zuiden van het plangebied. Het plangebied is gelegen tussen beide erevelden en boven de kenmerkende groene zone in de vorm van een sleutelgat. Langs de noordelijke grens van het plangebied loopt een landweg die uitkomt op de Gareelweg ten westen van het plangebied.

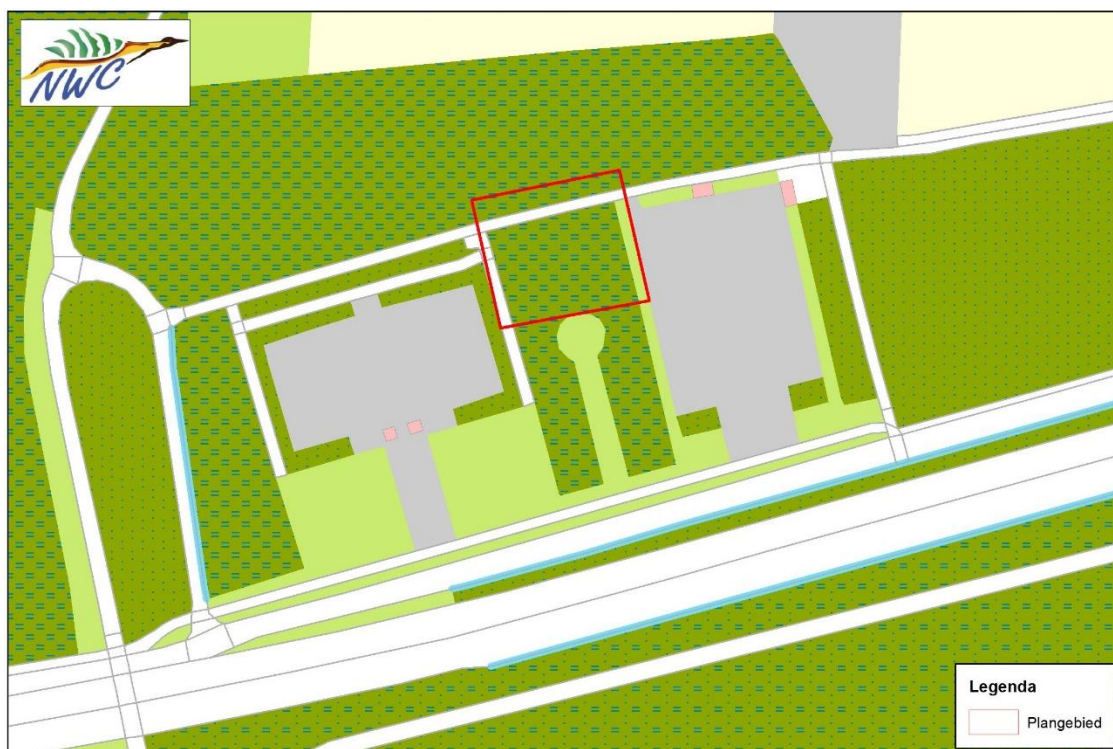
Tijdens het veldbezoek in 2023 bleek het plangebied onveranderd. Het plangebied bestaat nog steeds uit zandgrond met dennenbos, bramen en rododendron en ten zuiden van het plangebied, het sleutelgat, zijn oude beuken aanwezig.

Voorgenomen plannen

De Stichting bezoekerscentrum erevelden Bergen op Zoom is voornemens een nieuw bezoekerscentrum op te richten in het plangebied. Om dit bezoekerscentrum te realiseren zullen bomen in het plangebied gekapt en vegetatie verwijderd worden. Naar verwachting zal 500 m² aan areaal vrij moeten worden gemaakt voor de aanleg van het bezoekerscentrum (Emphasis, 2020). Een schetsontwerp van het bezoekerscentrum is weergegeven in bijlage 4.

Figuur 2: Globale ligging van het plangebied (rood omlijnd) in de omgeving.

Figuur 3: Ligging van het plangebied (rood omlijnd).

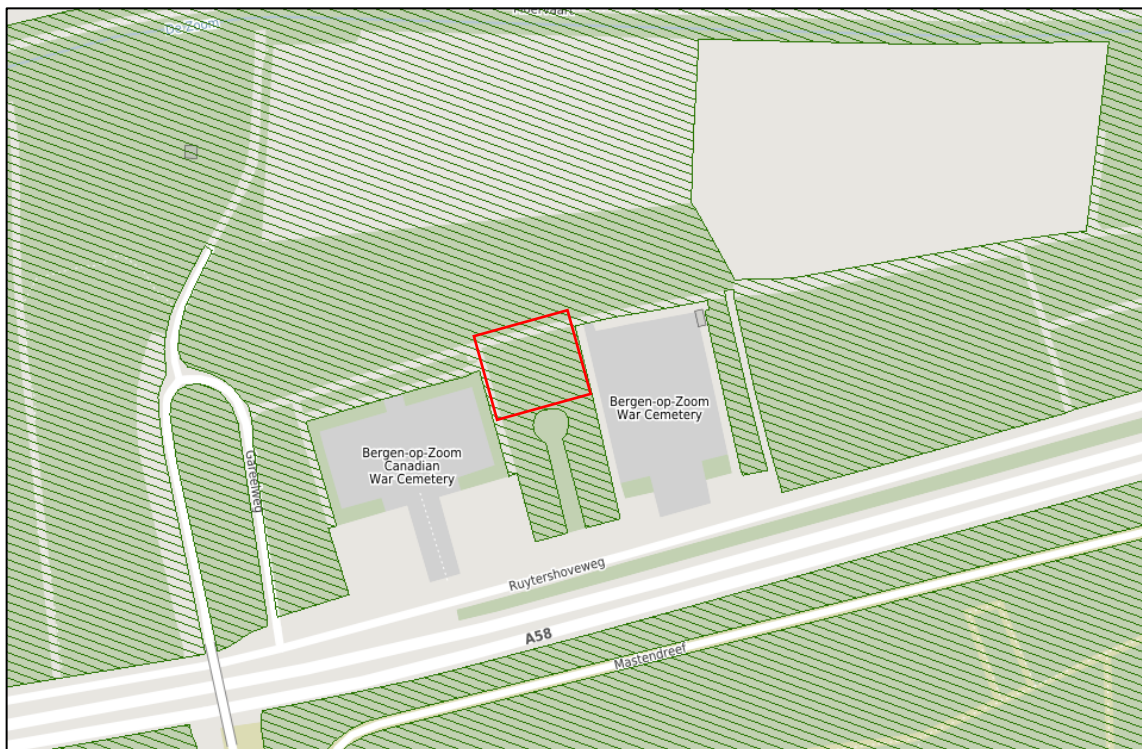

Foto 1: Impressie van het plangebied.

Beschermde gebieden

Het plangebied bevindt zich op ongeveer 160 meter afstand van Natura 2000-gebied 'Brabantse Wal' (figuur 4). Vanwege de veranderende situatie worden er mogelijk (significant) nadelige effecten verwacht op de aangewezen habitattypen, soorten en instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000-gebied bij uitvoering van de geplande werkzaamheden, zoals verzuring en/of vermesting door N-depositie uit de lucht. Mogelijk is een AERIUS-berekening nodig, deze berekening is niet meegenomen in onderhavige rapportage.

Het plangebied is gelegen binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (figuur 4). Het beheertype van dit gebied binnen het Natuur Netwerk Brabant is N16.03: Droog bos met productie. In het concept bestemmingsplan staat aangegeven dat deze dennen geen bijzondere waarde voor het gebied hebben en de ondergrond bestaat uit bosgrond zonder bijzondere beplanting. Er wordt gesproken over compensatie in de vorm van de aanleg en verstrekking van de zogenaamde Kraggeloop (8000 m²) (Toelichting bestemmingsplan - Bezoekerscentrum Ruytershoveweg). Omdat het plangebied gelegen is binnen het Natuur Netwerk Nederland en de voorgenomen plannen mogelijk effecten hebben op het NNN zal er een toetsing aan de wet- en regelgeving omtrent het NNN moeten worden uitgevoerd.

*Figuur 4: Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het Natuur Netwerk Nederland (groen gearceerd).
Bron: Provincie Noord-Brabant*

3. Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van belangrijke natuurwaarden vanaf 2017 wettelijk vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Het gaat hierbij zowel om bescherming van soorten als bescherming van gebieden.

Onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

De provincies zijn sinds 1 januari 2017 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming en dus ook voor ontheffingsaanvragen.

Om een ontheffingsaanvraag in behandeling te nemen, dient het onderzoek aan goedgekeurde voorwaarden (o.a. ten aanzien van methode, intensiteit, periode, tijd tussen onderzoeksmomenten) te voldoen. Slechts als het onderzoek volgens deze voorwaarden uitgevoerd is, kan volgens de wetgever een goed onderbouwde uitspraak gedaan worden over;

- de aanwezigheid van beschermde soorten;
- de functie van een gebied of onderdelen binnen een gebied voor deze beschermde soorten;
- het belang van een gebied of onderdelen binnen een gebied voor aanwezige beschermde soorten;
- de effecten van plannen op deze soorten;
- de keuze voor te nemen (mitigerende- en/of compenserende) maatregelen.

De voorwaarden waaraan onderzoek moet voldoen, staan beschreven in de kennisdocumenten die in opdracht van de wetgever door BIJ12 opgesteld zijn en de inventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus. Onderzoeken die niet volgens deze voorwaarden uitgevoerd zijn, kunnen volgens het bevoegd gezag geen basis en onderbouwing vormen van ontheffingsaanvragen en aanvragen zullen om die reden afgewezen worden.

Het NWC is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens bovengenoemde kennisdocumenten en inventarisatieprotocollen.

Soortbescherming

Voor dier- en plantensoorten zijn in de Wnb een aantal verbodsbepalingen opgenomen, waarvan vooral de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 belangrijk zijn in het kader van flora- en faunaonderzoek bij onder andere ruimtelijke ontwikkelingen (tekstvak 1).

De verbodsbepalingen uit de artikelen gelden overal in Nederland, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten die uitgevoerd worden. De bepalingen uit de Wnb kunnen daarom van invloed zijn op ruimtelijke ingrepen, zoals het aanleggen van infrastructuur, het slopen en realiseren van bebouwing, het uitbreiden van industriegebieden en het kappen van bomen. Ook bij het opstellen of herzien van bestemmingsplannen zijn de bepalingen uit de Wnb van belang. In het kader van het

zorgvuldigheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel (Algemene Wet Bestuursrecht) dient bij het opstellen en herzien van bestemmingsplannen en bij (ruimtelijke) activiteiten een toetsing aan de Wnb plaats te vinden. Deze toetsing moet de volgende onderdelen bevatten:

- Een inventarisatie van het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied en binnen de invloedssfeer van de activiteit;
- Een inventarisatie en beoordeling van (significant) nadelige effecten als gevolg van de activiteit, op beschermde soorten die binnen het plangebied en/of binnen de invloedssfeer van de activiteit aanwezig zijn;
- Indien nodig een opname van maatregelen die de negatieve effecten op de beschermde soorten en hun leefgebieden mitigeren en/of compenseren.

De Wnb kent drie categorieën van beschermde soorten die ook terug te vinden zijn in de artikelen met verbodsbepalingen: alle vogels uit de Europese Vogelrichtlijn (artikel 3.1), alle soorten die in de Europese Habitatrichtlijn vermeld worden (artikel 3.5) en “overige soorten” (artikel 3.10) die alleen op nationaal niveau beschermd worden. Provincies mogen afwijken van de lijst met “overige soorten” door vrijstelling te verlenen voor bepaalde soorten. Hierdoor kan deze lijst per provincie verschillen. Een overzicht van alle beschermde soorten is te vinden in bijlage 1.

Soorten Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

Wanneer één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.1 en/of artikel 3.5 Wnb overtreden worden door de voorgenomen activiteit, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Een ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen wordt voor soorten uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn alleen verleend wanneer voldaan wordt aan *elk* van de volgende voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- Zij is nodig:
 - a) In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid; of
 - b) In het belang van een dwingende reden van groot openbaar belang; of
 - c) In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor vogels kan echter geen beroep gedaan worden op belang b “dwingende reden van groot openbaar belang”.

Wanneer overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden door het treffen van mitigerende maatregelen, is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Wel kan in dergelijke gevallen toch ontheffing aangevraagd worden om de te treffen maatregelen

goed te laten keuren. Indien het bevoegd gezag de maatregelen goedkeurt, wordt door hen een “positieve afwijzing” afgegeven.

Tekstvak 1: Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 Wet natuurbescherming:

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van de dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen of af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10

1. Het is verboden:
 - a) In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten genoemd in de bijlage, onderdeel A bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b) De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
 - c) Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Bij de aanvraag van een ontheffing in het kader van de Wnb zijn een activiteitenplan en, in sommige gevallen, een compensatieplan noodzakelijk. Hierin staan de bevindingen uit de flora- en faunatoets vermeld en worden maatregelen beschreven die uitgevoerd zullen worden om ervoor te zorgen dat de nadelige effecten op beschermde plant- en

diersoorten in en binnen de invloedssfeer van de activiteit zoveel mogelijk voorkomen, dan wel beperkt worden.

Overige soorten

Voor de soorten uit deze categorie geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 mits een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit. Indien aantoonbaar gewerkt kan worden volgens een dergelijke gedragscode, hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden voor het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wnb.

Indien er geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit of het niet mogelijk is om volgens een dergelijke gedragscode te werken, dient bij overtreding van verbodsbepalingen wel een ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffing kan voor deze soorten echter op grond van meer belangen verleend worden dan het geval is voor de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten.

Zorgplicht

Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermden) de zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden.

Gebiedsbescherming

Bescherming van natuurgebieden en hun bijzondere natuurwaarden vindt onder de Wet natuurbescherming plaats via (Europese) Natura 2000-gebieden. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van specifieke natuurwaarden in gebieden die in het kader van de Europese Vogel- en -Habitatrichtlijn aangewezen en/of aangemeld zijn als speciale beschermingszone (Natura 2000-gebieden). Voor deze beschermde gebieden zijn aanwijzingsbesluiten opgesteld waarin beschreven staat voor welke (natuurlijke) habitats en dier- en plantensoorten het gebied aangewezen is. Voor deze kwalificerende waarden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld.

Projecten, plannen en andere handelingen die nadelige effecten hebben op één of meerdere instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, zijn vergunningplichtig of moeten de goedkeuring, een “bestuurlijk oordeel”, van het bevoegd gezag hebben (in veel gevallen zijn dit Gedeputeerde Staten en in andere gevallen is dit de minister van Economische Zaken). Zij oordelen dan dat een vergunning niet nodig is. Of deze goedkeuring wordt gegeven, is afhankelijk van de uitkomst van de zogenaamde habitattoets.

Uit de habitattoets kunnen drie mogelijkheden volgen:

- Er is zeker geen nadelig effect. In dit geval is er geen vergunning nodig in het kader van de Wet natuurbescherming;
- Er is sprake van een nadelig effect in de vorm van verstoring, maar dit is niet significant en er is geen sprake van verslechtering van aangewezen habitats. Hieruit

volgt dat een vergunningaanvraag niet aan de orde is. Wel is een bestuurlijk oordeel van het bevoegd gezag nodig;

- Er is sprake van een mogelijk significant nadelig effect in de vorm van verstoring en/of er is sprake van verslechtering van aangewezen habitats. In dit geval dient een passende beoordeling opgesteld te worden en is een vergunning nodig.

Een 'passende beoordeling' is een rapport waarin (de zo exact mogelijke omvang van) de effecten, afzonderlijk of in combinatie met andere activiteiten, van een plan, project of handeling op een Natura 2000-gebied beschreven staan. Deze nadelige effecten worden in relatie tot de instandhoudingsdoelen bepaald.

Indien uit de passende beoordeling volgt dat er significant nadelige gevolgen op zullen treden, moeten de plannen getoetst worden aan de zogenaamde ADC-criteria;

1. Zijn er Alternatieven?
2. Is er sprake van een Dwingende reden van groot openbaar belang?
3. Zijn er Compenserende maatregelen voorzien?

Wanneer er een alternatief bestaat voor de voorgenomen plannen dat niet tot significant nadelige effecten op instandhoudingsdoelstellingen leidt, moet dit alternatief gekozen worden. De ecologische belangen hebben in dit geval voorrang op de economische belangen.

Wanneer er geen alternatieven voorhanden zijn, er sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang en/of er voldoende compenserende maatregelen getroffen worden, kan vergunning voor de voorgenomen plannen verleend worden.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit Natuurnetwerk. De bescherming van het Natuurnetwerk is opgenomen in de Verordening Ruimte van de desbetreffende provincie en valt hiermee buiten de Wet natuurbescherming.

Natuurwaarden van het NNN worden afgemeten aan doelsoorten. Het is belangrijk dat verlies van en winst aan belangrijke natuurwaarden hieraan worden afgemeten. Ruimtelijke ingrepen moeten vooraf worden getoetst op hun effect op het areaal, de samenhang en de kwaliteit van het NNN. Ingrepen die geen significant negatief effect op wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN hebben, kunnen in principe doorgang vinden. Als echter het tegenovergestelde geldt, hangt doorgang van de plannen onder meer af van het belang van de plannen en van de mogelijkheden voor mitigatie en compensatie. Hierbij geldt het 'Nee, tenzij-regime'. Per saldo dient de kwaliteit en/of kwantiteit van het NNN te verbeteren. Waar Natura 2000-gebieden met het NNN overlappen, blijft ook het NNN-regime gelden.

Houtopstanden

Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. houtopstand: zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are (1000 m²) of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen;

Er zijn uitzonderingen:

- a. houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e. kweekgoed;
- f. uit populieren of wilgen bestaande:
 - i. wegbeplantingen;
 - ii. beplantingen langs waterwegen, en
 - iii. eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- g. het dunnen van een houtopstand;
- h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - i. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - ii. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - iii. zijn aangelegd na 1 januari 2013.

4. Methode

In het kader van de Wet natuurbescherming is een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Deze quickscan bestond uit een literatuuronderzoek en een veldbezoek. Voor het literatuuronderzoek is gebruikgemaakt van verspreidingsgegevens van soorten verzameld door de verschillende soortenorganisaties. Op basis van het literatuuronderzoek is o.a. bepaald voor welke soortgroepen de aanwezigheid en/of de geschiktheid van het plangebied onderzocht diende te worden. Tijdens de quickscan is daarom specifiek rekening gehouden met de mogelijke aanwezigheid vleermuizen vogels met een vaste verblijfplaats, grondgebonden zoogdieren, reptielen, amfibieën en vaatplanten.

Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor beschermde dagvlinders omdat de bodem te voedselrijk is om als biotoop voor de waardplanten van deze vlindersoorten te kunnen dienen. Bovendien komen de meeste beschermde vlindersoorten op slechts een aantal locaties in Nederland voor (voornamelijk natuurgebieden). Om deze redenen is deze soortgroep buiten beschouwing van de quickscan gelaten.

Het veldbezoek is op 29 oktober 2020 uitgevoerd door medewerkers van het NWC. De temperatuur tijdens het veldbezoek bedroeg 12 °C, er was dichte bewolking en de windkracht was 3 Bft. Op 1 december 2020 heeft een tweede veldbezoek plaatsgevonden, nadat de geplande locatie van het bezoekerscentrum in het veld was uitgezet, om te beoordelen welke (eerder waargenomen) natuurwaarden als gevolg van de voorgenomen plannen dreigen te verdwijnen danwel een deel van het leefgebied verloren zien gaan. De temperatuur tijdens het veldbezoek bedroeg 9 °C, het was geheel bewolkt en de windkracht was 3 Bft.

Omdat de veldresultaten in 2023 bijna drie jaar oud zijn en de plannen nog niet zijn uitgevoerd is op 25 juli 2023 een nieuw veldbezoek uitgevoerd om te beoordelen of de situatie reeds veranderd is en of het plangebied geschikter/ongeschikter is geworden voor hieronder genoemde soortgroepen. De temperatuur tijdens het veldbezoek bedroeg 21 °C, het was half bewolkt en de windkracht was 1 Bft.

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten worden beschermd door de Wet natuurbescherming. Het plangebied is daarom beoordeeld op de mogelijke waarde voor vleermuizen. Hierbij is beoordeeld in hoeverre de bomen binnen het plangebied geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Er is onder andere gelet op de aanwezigheid en de kenmerken van holtes in de bomen. Ook is gelet op sporen van vleermuizen, zoals keuteltjes, afgebeten insectenvleugels en aanwezigheid van meststrepen bij eventuele invliegopeningen. Daarnaast is er tijdens het veldbezoek beoordeeld of er in en in de directe omgeving van het plangebied potentieel belangrijke vliegroutes en/of foerageergebied aanwezig zijn, zoals bomenrijen, andere groene, lijnvormige landschapselementen, en kleinschalige weilanden en andere half open gebieden. Hierbij is tevens gelet op het aanbod van geschikt foerageergebied in en in de omgeving van het plangebied.

Vogels met een vaste verblijfplaats

Vogels met een vaste verblijfplaats worden jaarrond beschermd door de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook voor hun functionele leefomgeving (bijlage 3). Voorbeelden van deze soorten zijn de Buizerd (*Buteo buteo*) en de Sperwer (*Accipiter nisus*). Tijdens de quickscan is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vogels met een vaste verblijfplaats en is bepaald welke gevolgen de voorgenomen plannen voor deze vogels met zich meebrengen (zoals verstoring door geluid). Er is onder meer gelet op sporen (braakballen, veren, uitwerpselen, etc.), nesten (o.a. oude kraaiennesten) en waarnemingen van de betreffende vogelsoorten (geluid/zicht/territorium indicerend gedrag). Tevens is bekeken of het plangebied een significant onderdeel zou kunnen zijn van de functionele leefomgeving van een vogelsoort met een vaste verblijfplaats.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is beoordeeld in hoeverre het plangebied geschikt leefgebied vormt voor strikt beschermde marterachtigen en andere beschermde grondgebonden zoogdieren. Hierbij is onder andere gelet op de aanwezigheid van sporen van deze soorten, holtes in de bomen en bebouwing, hollen, burchten en de aanwezigheid van functionele leefomgeving voor de Boommarter (*Martes martes*), Steenmarter (*Martes foina*), Bunzing (*Mustela putorius*) en Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*).

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zal worden beoordeeld in hoeverre het plangebied geschikt leefgebied vormt voor beschermde reptielen. De Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) komt volgens de verspreidingskaarten in de omgeving van het plangebied voor (bijlage 5). Er wordt onder andere gelet op de aanwezigheid van geschikt voortplantingswater, en/of schuilplaatsen in de vorm van stenen, stukken hout of hollen.

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zal worden beoordeeld in hoeverre het plangebied geschikt leefgebied vormt voor beschermde amfibieën. De Alpenwatersalamander (*Ichthyosaura alpestris*), Boomkikker (*Hyla arborea*), Poelkikker (*Pelophylax lessonae*), Vinpootsalamander (*Lissotriton helveticus*) en Rugstreeppad (*Epidalea calamita*) zijn eerder, volgens de verspreidingskaarten, binnen enkele kilometers waargenomen (bijlage 5). Er wordt onder andere gelet op de aanwezigheid van geschikt voortplantingswater, een zandige, goed vergraafbare bodem, een pioniersvegetatie, een goed ontwikkelde onderwatervegetatie.

Vaatplanten

Ook zal er gelet worden op de aanwezigheid van en geschiktheid van het gebied voor beschermde soorten vaatplanten.

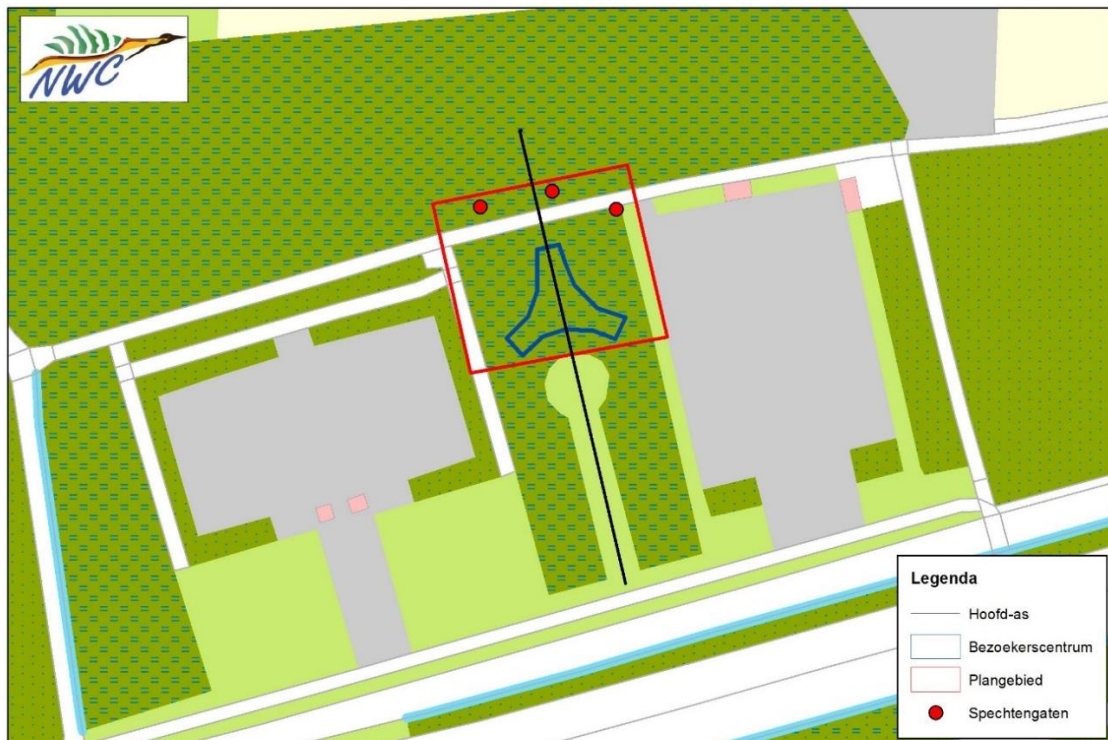
5. Resultaten

Vleermuizen

In het plangebied staan drie grove dennen (*Pinus sylvestris*) waarin meerdere spechtengaten aanwezig zijn (figuur 5; 81.718-390.996; 81.693-391003; 81.665-390.997). Deze spechtengaten kunnen in potentie worden benut door soorten als de Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de Watervleermuis (*Myotis daubentonii*) als verblijfplaats, met name wanneer deze holtes omhoog zijn uitgerot. Overigens werd op een van deze bomen een Grote bonte specht waargenomen (81.718-390.996), wat indiceert dat het recent gemaakte gaten betreft. Dit kon gedurende het veldbezoek niet worden gecontroleerd aangezien deze spechtengaten te hoog in de boom zaten om deze nader te inspecteren. Hierdoor kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen niet met zekerheid worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek in 2023 is er op nieuw naar vleermuisgeschikte holten en gaten in bomen gezocht. Binnen het plangebied zijn er geen andere bomen met geschikte holten aangetroffen. In de beuken van het 'sleutelgat', buiten het plangebied, zijn wel spechtengaten aangetroffen (81.682-390.930; 81.696-390.933; 81.731-390.904 en 81.736-390.876).

Door de aanwezigheid van de bomen, struwelen en ruigtes vormt het plangebied geschikt foerageergebied (foto 3) voor soorten als de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*). Ook kunnen de bosranden van het plangebied die grenzen aan de erevelden en een landweg (noordkant) door vleermuizen worden benut als vliegroute.

Figuur 5: Locaties van de bomen met spechtengaten (rode stip) in het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het geplande bezoekerscentrum (blauw omlijnd).

Foto 2: Grove den met zes spechtengaten in het plangebied.

Vogels met een vaste verblijfplaats

Het plangebied is geschikt als functionele leefomgeving voor soorten als de Sperwer (*Accipiter nisus*), de Buizerd (*Buteo buteo*) en de Bosuil (*Strix aluco*). De bomen in het plangebied kunnen dienen als rustplaats voor deze soorten. Tijdens het veldbezoek is een Sperwer (*Accipiter nisus*), middels zicht en geluid waargenomen (81.718-390.988). Ook is ten zuiden van het plangebied een nest van een kraaiachtige aangetroffen die in potentie kan dienen als Sperwerhorst. Binnen het plangebied zijn geen bomen met nesten van vogelsoorten met een vaste verblijfplaats aangetroffen, behalve de Grote bonte specht (*Dendrocopos major*). Gedurende het veldbezoek is geen activiteit nabij het kraaien/eksternest waargenomen.

Door de afwezigheid van bebouwing is het plangebied niet geschikt als nestplaats voor soorten zoals de Huismus (*Passer domesticus*) of de Gierzwaluw (*Apus apus*). Tijdens het veldbezoek zijn ook geen huismussen gezien of gehoord.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn in en nabij het plangebied geen holen aangetroffen van (strikt) beschermde grondgebonden zoogdiersoorten. Wel is het plangebied (en de

omgeving), door de aanwezigheid van half open bos en (braam)struweel vegetatie geschikt als functionele leefomgeving met voldoende schuil- en foerageermogelijkheden voor soorten als de Bunzing (*Mustela putorius*), de Boommarter (*Martes martes*) en de Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*). In het plangebied zijn op twee locaties vraatsporen aangetroffen van de Eekhoorn op vliegzwammen (Foto 3, p. 23; 81.703-390.948; 81.704-390.972) en ook werden aangevreten kegels van naaldbomen gevonden.

Foto 3: Vliegzwam met sporen van Eekhoornvraat.

Reptielen

Het plangebied door de aanwezigheid van zandgrond in combinatie met half open bos geschikt als functionele leefomgeving voor de Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*).

Amfibieën

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig waardoor de aanwezigheid van voortplantingshabitat voor amfibieën kan worden uitgesloten. Het dichtstbijzijnde wateroppervlak bevindt zich op ongeveer 400 meter, buiten het plangebied. Door de vergraafbaarheid van de zandgrond is deze geschikt om te dienen als rustplaats voor de Rugstreeppad, maar gezien het beboste biotoop wordt deze soort niet verwacht.

Vaatplanten

In het plangebied zijn geen (strikt) beschermde vaatplanten aangetroffen. Het bomenbestand van het plangebied bestaat voornamelijk uit bomen als de Amerikaanse eik (*Quercus rubra*), Wintereik (*Quercus petraea*), Grove den (*Pinus sylvestris*). Als ondergroei is vegetatie als Lijsterbes, Hulst, Rododendron en verschillende soorten varens aanwezig.

Houtopstanden

Wanneer buiten de bebouwde kom houtopstanden bomen of beplanting verwijderd wordt en de oppervlakte van de totale houtopstand is meer dan 10 are (1000m²), dan moet volgens de Wet natuurbescherming een melding ingediend worden. Het plangebied bevindt zich buiten de bebouwde kom. Echter zal naar verwachting 500 m² aan areaal vrij gemaakt worden voor de aanleg van het bezoekerscentrum (Emphasis, 2020). Voor deze oppervlakte geldt geen meldingsplicht.

6. Effecten, verplichtingen en aanbevelingen

Vleermuizen

In het plangebied zijn drie grove dennen aanwezig met spechtenholtes die in potentie kunnen dienen als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Tijdens het veldbezoek kon niet worden beoordeeld of deze holtes omhoog liepen en geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Overigens kunnen deze bomen binnen de huidige plannen blijven staan. Bij het veldbezoek in 2023 zijn enkel spechtengaten buiten het plangebied waargenomen.

Het plangebied is geschikt om te dienen als foerageergebied voor verschillende vleermuissoorten. Met name de bosranden van het plangebied zijn hiervoor geschikt en deze kunnen ook benut worden door vleermuizen als (onderdeel van een) vliegroute. Foerageergebied en vliegroutes zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming wanneer deze van essentieel belang voor vleermuizen.

Beplanting is van essentieel belang voor vleermuizen wanneer, geen geschikte alternatieve vliegroutes tussen foerageergebied en verblijfplaats(en) aanwezig zijn; wanneer geen andere element in de omgeving aanwezig is die tijdens slecht weer beschutting kan bieden; wanneer deze een gunstig microklimaat creëren rondom verblijfplaatsen; of wanneer (gedurende bepaalde seizoenen) geen ander foerageergebied in de omgeving aanwezig is (zie ook Bijlage 2). Van alle bovengenoemde scenario's is in dit geval geen sprake en vandaar wordt niet gesproken van essentieel foerageergebied of vliegroutes. In de directe omgeving van het plangebied zijn vergelijkbare bosranden aanwezig die door vleermuizen als foerageergebied kunnen worden benut. Daarnaast kan het worden uitgesloten dat de eventuele functionaliteit van de bosschage in het plangebied als vliegroute voor vleermuizen verloren gaat als gevolg van de geplande ingreep. De randen van de bosschage waarlangs vleermuizen navigeren blijven intact.

Verplichtingen en aanbevelingen

Vleermuizen en hun verblijfplaatsen zijn beschermd door de Wet natuurbescherming (artikel 3.5). De betreffende mogelijk geschikte bomen hoeven binnen de huidige plannen niet te worden gekapt. Echter kunnen verblijvende vleermuizen wel verstoord worden bij het uitvoeren van de werkzaamheden. Om zeker te zijn of vleermuizen ook daadwerkelijk kunnen verblijven in de aangetroffen spechtengaten is het mogelijk om deze te controleren op geschiktheid met behulp van een hoogwerker of een boomklimmer. Aan de hand van de uitkomst kan er passend advies gegeven worden voor de werkzaamheden rekening houdend met de aanwezigheid van vleermuizen.

Vogels met een vaste verblijfplaats

Er zijn geen nesten of verblijfplaatsen van vogels met een vaste verblijfplaats aangetroffen in het plangebied. Wel is een Sperwer waargenomen boven het plangebied en kan worden gesteld dat het plangebied onderdeel uitmaakt van de functionele

leefomgeving van de Sperwer. Iets ten zuiden van het plangebied is een nest van een kraaiachtige aangetroffen die in potentie kan worden benut door de Sperwer. Verder is het plangebied ook geschikt om te dienen als rustplaats voor de Buizerd en de Bosuil. Overigens is hier geen sprake van essentieel functioneel leefgebied aangezien soortgelijk habitat in de omgeving voldoende aanwezig is.

Het kan worden uitgesloten dat het plangebied onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van de Huismus. Vanuit de Wet natuurbescherming zijn er geen andere verplichtingen dan de zorgplicht.

Algemene (broed)vogels

Nesten van spechten, vallen onder categorie 5 van jaarrond beschermde nesten (bijlage 3), deze zijn buiten het broedseizoen in principe niet beschermd tenzij er in de omgeving te weinig alternatieve nestgelegenheid voorhanden is. Dit is hier echter niet het geval; er blijven voldoende (oude) bomen en bospercelen in de omgeving bestaan die als leefgebied en nestplaats kunnen fungeren. Daarnaast blijven de betreffende bomen (met holten) behouden.

De aanwezige vegetatie binnen het plangebied biedt broedgelegenheid voor algemene vogelsoorten. Deze nesten zijn beschermd op het moment dat ze in gebruik zijn. Door de voorgenomen groenverwijdering kan mogelijk verstoring of vernieling van legfels optreden. Om overtredingen van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming te voorkomen wordt geadviseerd de vegetatie buiten het broedseizoen te verwijderen. Voor het broedseizoen kan globaal de periode maart tot en met augustus worden aangehouden. Indien werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden dient vóór aanvang een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens de quickscan zijn geen vaste verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren in het plangebied aangetroffen. Wel maakt het plangebied onderdeel uit van de functionele leefomgeving van de Eekhoorn. Daarnaast is het plangebied geschikt om te fungeren als onderdeel van de functionele leefomgeving van marterachtigen als de Bunzing en de Boommarter. Echter is er voldoende areaal van gelijkwaardige kwaliteit in de directe omgeving van het plangebied aanwezig en vervult het plangebied geen essentiële rol voor deze soorten gezien het kleine oppervlakte. Hierdoor zijn er geen verdere verplichtingen ten aanzien van deze soortgroep behalve de zorgplicht.

Herpetofauna

Op basis van de quickscan worden geen beschermde amfibieën verwacht. Wel is het plangebied geschikt bevonden om te dienen als functionele leefomgeving voor de Levendbarende hagedis. Ook op basis van de verspreidingsgegevens van deze soort kan aanwezigheid van levendbarende hagedissen niet worden uitgesloten.

Verplichtingen en aanbevelingen

Levendbarende hagedissen zijn beschermd onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het kan niet worden uitgesloten dat bij de geplande werkzaamheden individuen van de Levendbarende hagedis worden verstoord. Aanvullend onderzoek met behulp van herpetoplaten is benodigd in de periode tussen half april tot en met september. Deze herpetoplaten worden verspreid door het plangebied geplaatst en dienen driemaal te worden gecontroleerd, waarbij de spreiding tussen de eerste en de laatste controle minimaal een maand betreft.

Houtopstanden

Omdat de verwachte oppervlakte bomen die gekapt gaan worden kleiner is dan de oppervlakte voor de meldingsplicht is er geen meldingsplicht noodzakelijk. Wanneer het te kappen oppervlakte toch groter zal worden moet minstens 4 weken voor de kap een melding ingediend worden bij de Omgevingsdienst Brabant Noord.

Geluidshinder en overige storingsfactoren

In de nieuwe situatie bestaat de kans op verstoring door geluid en andere factoren door een toename van menselijke activiteit in en rondom het bezoekerscentrum. Hierdoor bestaat de kans dat verschillende soorten fauna in een bepaalde straal rond het bezoekerscentrum worden verstoord. Dit kan leiden tot lagere (broed)dichtheden van fauna rond het bezoekerscentrum in vergelijking met de oude situatie.

Kennis betreffende het effect van geluidshinder op Natura 2000 soorten is beperkt. Daarnaast is er geen inzicht van de effecten van geluidsverstoring op de populatie dynamiek van soorten. Van verschillende soorten vogels zijn grenswaarden in dB(A) bekend waarbij verstoring optreedt. Verstoring is binnen deze onderzoeken vastgesteld door verlaagde broeddichtheden rond de bron van geluidsemisatie. In tabel 1 staat een overzicht van de bepaalde grenswaarden gegeven van soorten die in het plangebied voor kunnen komen (Kleijn., 2008).

Tabel 1: Te verwachten soorten in het plangebied waarvoor op wetenschappelijke betrouwbare wijze grenswaarden van verstoring door geluid zijn vastgesteld. De weergegeven grenswaarde in de tabel betreft een etmaal gemiddelde Bron: (Kleijn., 2008)

Soort	Geluidsbron	Grenswaarde in dB (A)	Verstoringsindicatie	Habitat
Boompieper	Autoweg	52	Broeddichtheden	Naaldbos
Ekster	Autoweg	46	Broeddichtheden	Loofbos
Ekster (1984)	Autoweg	52	Broeddichtheden	Loofbos
Fazant	Autoweg	53	Broeddichtheden	Loofbos
Fazant	Autoweg	40	Broeddichtheden	Loofbos
Fazant (1984)	Autoweg	38	Broeddichtheden	Loofbos
Fitis	Autoweg	39	Broeddichtheden	Loofbos
Fitis	Autoweg	38	Broeddichtheden	Loofbos

Fitis (1984)	Autoweg	40	Broeddichtheden	Loofbos
Fitis (1986)	Autoweg	31	Broeddichtheden	Loofbos
Gaai (1986)	Autoweg	56	Broeddichtheden	Loofbos
Houtduif (1986)	Autoweg	43	Broeddichtheden	Loofbos
Houtsnip	Autoweg	56	Broeddichtheden	Loofbos
Koekoek	Autoweg	49	Broeddichtheden	Loofbos
Koekoek (1986)	Autoweg	36	Broeddichtheden	Loofbos
Winterkoning (1986)	Autoweg	47	Broeddichtheden	Loofbos

Uit de resultaten van deze studies blijkt dat grenswaarden voor verschillende soorten aanzienlijk verschillen en voor bovengenoemde soorten uiteenlopen tussen de 31 en 56 dB (A). De aangegeven grenswaarden uit tabel 1 betreffen etmaalgemiddelden. Overigens dienen de grenswaarden voorzichtig te worden geïnterpreteerd aangezien bij alle studies naast geluidshinder overige versturende effecten niet konden worden uitgesloten.

Door de realisatie van het bezoekerscentrum en de daardoor verhoogde menselijke activiteit zal het etmaalgemiddelde in dB (A) toenemen. Ter indicatie; de geluidsemmissie van een normale conversatie is 60 dB(A), fluisteren is 30 dB(A) en een gillend kind is 90 dB(A). Het is moeilijk te bepalen in welke mate geluidsemmissie door het nieuwe bezoekerscentrum zal toenemen. Een etmaal gemiddelde van 60dB (A) wordt in dit geval redelijk geacht.

Als de afstand tot een geluidsbron verdubbeld wordt, neemt de hoeveelheid decibel af met 6 dB (Minnaert, 1939). Standaard wordt geluid op een afstand van 1 m gemeten. Op een afstand van 2 m van een gesprek van 50 dB betreft het geluidsniveau dus 44 dB. Uitgaande van deze gegevens zal een geluidsbron op een afstand van 32 meter 30 dB(A) minder luid hoorbaar zijn (tabel 2). Bij een etmaalgemiddelde van 60 dB(A) dient dus rekening te worden gehouden met verstoring binnen een straal van 32 meter (uitgaande van de laagst vastgestelde grenswaarde van 31dB(A)). Eventuele dempende effecten zijn hierbij buiten beschouwing gelaten, overigens bieden loofbomen in de winter ook nauwelijks geluidsdemping.

Tabel 2: Afname van geluidsterkte in decibels in relatie tot de afstand van de geluidsemmissie bron.

Afstand in meters tot de bron van geluidsemmissie	Afname dB(A)
2	6
4	12
8	18
16	24
32	30

Spiegelende wanden

Bij het nieuwe bezoekerscentrum worden volgens de huidige plannen spiegelende wanden toegepast. Grote ramen en glazen gevels kunnen risico's vormen voor vogels, met name in een groene omgeving aangezien vogels geen verschil zien tussen een weerspiegeling van een groene omgeving en een 'echte' groene omgeving en is de kans op botsingen aanzienlijk. In tekstvak 2 staan te treffen maatregelen weergegeven om deze kans te verkleinen.

Tekstvak 2: Te treffen maatregelen gericht op het verminderen van de doorzichtigheid en reflectie.

Bron: Vogelbescherming 2021

- Pas glasmarkering toe op grote ramen. Een fijnmazig patroon van verticale strepen werkt het best, maar ook andere fijnmazige patronen die aansluiten bij de architectuur van het gebouw zijn mogelijk. Plaats de strepen op maximaal 10 centimeter onderlinge afstand. De strepen zelf moeten minimaal 0,5 centimeter breed zijn, waarbij 2 centimeter gangbaar is.
- Vervang reflecterende materialen waar omliggend groen in gereflecteerd wordt door matte, niet reflecterende materialen. Denk bijvoorbeeld aan mat of gezandstraald glas. Houd hierbij ook rekening met de toekomstige hoogte van de beplanting. Bestaand spiegelglas kan beplakt worden met folie.
- Er bestaat ook glas met een voor mensen onzichtbaar UV-patroon. Veel vogels, zoals zangvogels, kunnen de UV-reflectie wel zien. De effectiviteit van dit glas hangt dus af van de vogelsoort en van de lichtomstandigheden. Kies daarom bij voorkeur zichtbare markeringen.
- Tref de bovengenoemde maatregelen aan de buitenzijde van de ramen. Lamellen of jaloezieën aan de binnenkant vormen geen alternatief. Deze voorkomen de reflectie niet en zijn niet permanent aanwezig.

Conclusies Gebiedsbescherming Natura 2000 en NNN/NNB

Voor de gebiedsbescherming van het NNN-gebied en het Natura 2000 gebied waar het plangebied onder valt en wat vlak naast het plangebied gelegen is zijn stikstof, geluidsoverlast en de spiegelende wanden.

Om inzicht te krijgen in de toe- of afname van de stikstofdepositie in het nabijgelegen Natura 2000 gebied dient een AERIUS berekening uitgevoerd te worden waarin in ieder geval de aanlegfase en gebruikersfase wordt getoetst aan de huidige situatie binnen het plangebied. Hierin is het belangrijk om de toename van verkeerbewegingen door het beoogde bezoekerscentrum goed wordt ingeschat.

Om de effecten van de andere verstoringsfactoren binnen het plangebied in kaart te brengen dient een nee tenzij toets uitgevoerd worden. Dit is nodig omdat het plangebied onderdeel uitmaakt van NNN/NNB. Hierin dienen de verstoringsfactoren op het aanwezige natuurbeheertype getoetst te worden.

Voor de verstoring door geluid en de spiegelende wanden dienen maatregelen genomen te worden om de verstoring zoveel mogelijk te beperken. De maatregelen in het tekstvak op pagina 25 zijn opties die uitgevoerd kunnen worden om de effecten van de wanden te verminderen. Voor de verstoring door geluid zijn meerdere mogelijkheden om deze te

mitigeren. Er kan gebruikt worden van geluiddempend materiaal in het bezoekerscentrum verwerkt worden. Daarnaast wordt het aangeraden de openingstijden van het bezoekerscentrum te limiteren zodat het enkel tijdens zonsopgang open is. Hierdoor ontstaat een periode van lagere geluidsverstoring. Verder is het een optie om langs de weg geluidsbarrières aan te brengen. Deze verminderen de geluidsdruk van het toegenomen verkeer richting het bezoekerscentrum. Daarnaast geldt voor de gebiedsbescherming de zorgplicht.

Zorgplicht

Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermden) de zorgplicht. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden. Manieren om aan de zorgplicht te voldoen zijn bijvoorbeeld:

- Het materieel/de persoon die de ingreep uitvoert dient zodanig gepositioneerd te zijn dat eventueel aanwezige dieren een vrije vluchtroute hebben naar een bereikbaar en veilig alternatief habitat;
- Er wordt gelegenheid gegeven aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden. Dit gebeurt door onder andere vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen) gefaseerd te verwijderen;
- In verband met verstoring van aanwezige dieren worden de werkzaamheden zoveel mogelijk overdag uitgevoerd.

Referenties

BIJ12, 2017. *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>

BIJ12, 2017. *Kennisdocument Ruige dwergvleermuis Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017. <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/BIJ12-2017-018-Kennisdocument-Ruige-dwergvleermuis-1.0.pdf>

Emphasis Ruimtelijke Ordening en Juridisch Advies, 2020. *Toelichting Bestemmingsplan Bezoekerscentrum Ruytershoveweg*.

Kleijn, 2008. *Effecten van geluid op wilde soorten – implicaties voor soorten betrokken bij de aanwijzing van Natura 2000 gebieden*. Alterra-rapport 1705, ISSN 1566-7197

M.G.J. Minnaert, 1939. *De natuurkunde van 't vrije veld, Deel 2: Geluid, warmte, elektriciteit. Hoofdstuk 1: De voortplanting van het geluid*.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017)*.

Vogelbescherming, 2021. *Factsheet voorkom raamslachtoffers*. Geraadpleegd via: <https://bouwnatuurinclusief.nl/images/global/Voorkom-raamslachtoffers.pdf>

Ravon.nl

Sovon.nl

Waarneming.nl

Zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1: Beschermde soorten Wet natuurbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming worden alle in Europa voorkomende en in het wild levende vogels en onderstaande soorten uit overige soortgroepen beschermd:

Amfibieën <u>Habitatrichtlijn</u> Boomkikker Geelbuikvuurpad Heikikker Kamsalamander Knoflookpad Poelkikker Rugstreeppad Vroedmeesterpad <u>Overige soorten</u> Alpenwatersalamander Bruine kikker Gewone pad Kleine watersalamander Meerkikker Middelste groene kikker/bastaard kikker Vinpootsalamander Vuursalamander Vissen <u>Habitatrichtlijn</u> Houting Steur <u>Overige soorten</u> Beekdonderpad Beekprik Elrits Gestippelde alver Grote modderkruiper Kwabaal Zeezoogdieren <u>Habitatrichtlijn</u> Bruinvis	Bultrug Butskop Dwergpotvis Gestreepte dolfin Dwergvinvis Gewone dolfin Gewone spitsdolfijn Gewone vinvis Griend Grijze dolfin Kleine zwaardwalvis Narwal Noordse vinvis Orca Potvis Spitsdolfijn van gray Tuimelaar Walrus Witflankdolfijn Witsnuitdolfijn Witte dolfin Vleermuizen <u>Habitatrichtlijn</u> Baardvleermuis Bechsteins vleermuis Bosvleermuis Brandts vleermuis Franjestaart Gewone dwergvleermuis Gewone grootoorvleermuis Grijze grootoorvleermuis Grote hoefijzerneus Grote rosse vleermuis Ingekorven vleermuis	Kleine dwergvleermuis Kleine hoefijzerneus Laatvlieger Meervleermuis Mopsvleermuis Noordse vleermuis Rosse vleermuis Ruige dwergvleermuis Tweekleurige vleermuis Vale vleermuis Watervleermuis Landzoogdieren <u>Habitatrichtlijn</u> Bever Hamster Hazelmuisc Lynx Noordse woelmuis Otter Wilde kat Wolf <u>Overige soorten</u> Aardmuisc Boommarter Bosmuisc Bunzing Damhert Das Dwergmuisc Dwergspitsmuisc Edelhert Eekhoorn Egel Eikelmuis Gewone bosspitsmuisc	Gewone zeehond Grijze zeehond Grote bosmuisc Haas Hermelijn Huisspitsmuisc Konijn Molmuisc Ondergrondse woelmuis Ree Rosse woelmuis Steenmarter Tweekleurige bosspitsmuisc Veldmuisc Veldspitsmuisc Vos Waterspitsmuisc Wezel Wild zwijn Woelrat Kreeftachtigen <u>Overige soorten</u> Europese rivierkreeft Weekdieren <u>Habitatrichtlijn</u> Bataafse stroommossel Platte schijfhoren
--	---	--	--

**Sporenplanten-
bladmossen**Habitatrichtlijn

Geel
schorpioenmos
Tonghaarmuts

**Sporenplanten-
varens**Habitatrichtlijn

Kleine vlotvaren

Overige soorten

Blaasvaren
Groensteel
Schubvaren

ZaadplantenHabitatrichtlijn

Drijvende
waterweegbree
Groenknolorchis
Kruipend
moerasscherm
Liggende raket
Zomerschroeforchis

Overige soorten

Akkerboterbloem
Akkerdoornzaad
Akkerogentroost
Beklierde
ogentroost
Berggamander
Bergnachtorchis
Blauw guichelheil
Bokkenorchis
Bosboterbloem
Bosdravik
Brave hendrik
Brede wolfsmelk
Breed wollegras
Bruinrode
wespenorchis
Dennenorchis
Dreps
Echte gamander
Franjgentiaan
Geelgroene
wespenorchis
Geplooid
vrouwenmantel
Getande veldsla
Gevlekt
zonneroosje
Glad biggenkruid

Gladde zegge
Groene nachtorchis
Groot spiegelklokje
Grote bosaardbei
Grote
leeuwenklauw
Honingorchis
Kalkboterbloem
Kalketrip
Karthuizeranjer
Karwijselie
Kleine ereprijs
Kleine schorseneer
Kleine wolfsmelk
Kluwenklokje
Knollathyrus
Knolspirea
Korensla
Kranskarwij
Kruiptijm
Lange zonnedaauw
Liggende ereprijs
Moerasgamander
Muurbloem
Naakte lathyrus
Naaldenkervel
Pijlscheefkelk
Roggelelie
Rood
peperboompje
Rozenkransje
Ruw pazelzaad
Scherpkruid
Schubzegge
Smalle raai
Spits havikskruid
Steenbraam
Stijve wolfsmelk
Stofzaad
Tengere distel
Tengere veldmuur
Trosgamander
Veenbloembies
Vliegenorchis
Vroege ereprijs
Wilde averuit
Wilde ridderspoor
Wilde weit
Wolfskers
Zandwolfsmelk
Zinkviooltje
Zweedse kornoelje

DagvlindersHabitatrichtlijn

Apollovlinder
Boszandoog
Donker
pimpernelblauwtje
Grote vuurvlinder
Moerasparelmoer-
vlinder
Pimpernelblauwtje
Tijmblauwtje
Zilverstreephooi-
beestje

Overige soorten

Aardbeivlinder
Bosparelmoer-
vlinder
Bruin dikkopje
Bruine eikenpage
Duinparelmoer-
vlinder
Gentiaanblauwtje
Grote
parelmoervlinder
Grote vos
Grote
weerschijnvlinder
lepenpage
Kleine heivlinder
Kleine
ijsvogelvlinder
Kommavlinder
Sleedoornpage
Spiegeldikkopje
Veenbesblauwtje
Veenbesparel-
moervlinder
Veenhooibeestje
Veldparelmoer-
vlinder
Zilveren maan

NachtvlindersHabitatrichtlijn

Teunisbloempijl-
staart

HaftenHabitatrichtlijn

Oeveraas

LibellenHabitatrichtlijn

Bronslibel
Gaffellibel

Gevlekte
witsnuitlibel
Groene
glazenmaker
Mercurwaterjuffer
Noordse
winterjuffer
Oostelijke
witsnuitlibel
Rivierrombout
Sierlijke
witsnuitlibel

Overige soorten

Beekrombout
Bosbeekjuffer
Donkere
waterjuffer
Gevlekte glanslibel
Gewone bronlibel
Hoogveenglanslibel
Kempense
heidelibel
Speerwaterjuffer

KeversHabitatrichtlijn

Brede
geelrandwaterroof-
kever
Gestreepte
waterroofkever
Juchtleekever
Vermiljoenkever

Overige soorten

Vliegend hert

ReptielenHabitatrichtlijn

Dikkopschildpad
Gladde slang
Kemp's
zeeschildpad
Lederschildpad
Muurhagedis
Soepschildpad
Zandhagedis

Overige soorten

Adder
Hazelworm
Levendbarende
hagedis
Ringslang

Bijlage 2: Vleermuizen en ruimtelijke ingrepen

Vleermuizen en hun leefgebied worden beschermd door de Wet natuurbescherming. In deze wet is bepaald dat in het geval van een ruimtelijke ingreep ruim van tevoren bekeken moet worden of de ingreep nadelige invloed kan hebben op vleermuizen en hoe hiermee omgegaan moet worden.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken het hele jaar door gebruik van verschillende verblijfplaatsen (o.a. in bomen en gebouwen). Vleermuisverblijfplaatsen zijn op te delen in verschillende typen: winterverblijfplaats (waar overwinterd wordt), dagkwartieren (waar de mannetjes in de kraamkolonieperiode overdag zitten, alleen of in kleine groepjes), kraamkolonies (vrouwtjes en hun jongen, vaak in grote groepen), paar-verblijven (waar gepaard wordt, vaak in het najaar, soms gelijk aan de winterverblijfplaats) en tussenkwartieren (gebruikt in de periode tussen overwinteren en de zomerperiode in). Per type verblijfplaats gebruiken vleermuizen vaak meerdere verblijven waar tussen gewisseld wordt, bijvoorbeeld wanneer elders het klimaat geschikter is of om aan parasieten te ontkomen. Vleermuizen zijn wel zeer honkvast wat betreft de typen verblijven die ze gebruiken. Dit betekent dat hun verblijven belangrijk zijn voor instandhouding van de populatie en dat deze daarom beschermd worden door de wet.

Sinds mei 2009 is het Vleermuisprotocol vastgesteld. Dit is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ in overleg met de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Het protocol dient als leidraad voor het bepalen hoe en hoe vaak geïnventariseerd moet worden om te voldoen aan de wetgeving. Voor het bepalen of een gebouw of een potentieel geschikte boom van belang is als vleermuisverblijfplaats, is over het algemeen een langlopend onderzoek nodig (van april/mei t/m september/oktober) en zijn 4 tot 7 bezoeken nodig. Om onnodige vertraging te voorkomen, wordt daarom aangeraden om in de planning van de voorgenomen plannen rekening te houden met deze onderzoeksperiode.

Maatregelen ten behoeve van vleermuizen zijn nodig:

- indien sprake is van een verblijfplaats die van significant belang is of zou kunnen zijn en/of;
- indien vleermuizen aangetroffen zijn.

Er is sprake van een significant belangrijke verblijfplaats (ook wel vaste verblijfplaats genoemd, een verblijfplaats die van belang is voor een populatie) als:

- er sprake is van een kraamkolonie;
- er sprake is van een belangrijke overwinteringsplaats of paarplaats;
- er geen alternatieve verblijfplaatsen in de directe omgeving beschikbaar zijn;
- de gunstige staat van instandhouding van de (populatie van) de soort in het geding is bij het verdwijnen van de verblijfplaats.

De te nemen maatregelen moeten er voor zorgen dat verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming niet overtreden worden. Dit betekent dat er geen dieren gedood, verwond of actief verstoord mogen worden en dat in geval van significant belangrijke verblijfplaatsen deze behouden moeten blijven of anderszins op een goede manier vervangen dienen te worden. De functie die het leefgebied voor de betreffende populatie vervult, moet onverminderd blijven bestaan.

Om te voorkomen dat dieren gedood, verwond of actief verstoord worden, kunnen de volgende mitigerende maatregelen nodig zijn:

- niet slopen in de winterslaaperperiode (in deze periode kan zelden met zekerheid worden vastgesteld dat vleermuizen afwezig zijn in een potentieel geschikt en onoverzichtelijk object, omdat ze dan ook 's nachts passief zijn. Dat maakt ze in deze periode overigens extra kwetsbaar);
- vlak voor de sloop onderzoeken of er individuen aanwezig zijn in het te slopen object. Zijn deze wel aanwezig dan geldt dat gewacht moet worden tot het dier of de dieren weg zijn.

Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn kan een ontheffing aangevraagd worden bij de provincie waarin de ingreep plaatsvindt. Een afwijzingsbrief, die stelt dat geen ontheffing nodig is, 'omdat als de voorgestelde maatregelen genomen worden er immers geen verboden overtreden worden' geldt als goedkeuring van de voorgestelde maatregelen. Zijn de maatregelen niet voldoende, dan moeten deze aangepast worden. Als dat niet mogelijk is of wanneer compenserende maatregelen nodig zijn (bijvoorbeeld aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen), is een ontheffing nodig. Deze wordt alleen verstrekt in geval van projecten waarbij sprake is van een groot openbaar belang.

Jachtgebied en vliegroutes

Naast verblijfplaatsen bestaat het leefgebied van vleermuizen ook uit foerageergebied en vliegroutes (vaak bomenrijen of waterlopen). Deze zijn ook beschermd als zij van significant belang zijn. Zij gelden als significant belangrijk indien bij aantasting de functionaliteit van de verblijfplaats(en) in het geding komt. Is dat het geval, dan zijn maatregelen nodig die dit voorkomen, anders is een ontheffing nodig. Ook hier geldt dat deze alleen verstrekt wordt in geval van projecten waarbij sprake is van een groot openbaar belang.

Bijlage 3: Vogels en ruimtelijke ingrepen

Als mitigerende maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen, hoeft geen ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn en er inderdaad geen ontheffing nodig is, kan een ontheffing aangevraagd worden om de maatregelen (goed) te laten keuren. Indien goedgekeurd, wordt door de provincie een “positieve afwijzing” afgegeven.

Als geen maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of rust- en verblijfplaats te garanderen of wanneer compenserende maatregelen nodig zijn (bijvoorbeeld het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen), dient een ontheffing aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- Is er een wettelijk belang?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding in gevaar?

“Ruimtelijke inrichting en ontwikkeling” of een “dwingende reden van groot openbaar belang” gelden echter niet als een wettelijk belang. Dit betekent dat de provincie in het kader van ruimtelijke ingrepen alleen een positieve afwijzing af kan geven.

Bescherming van vogelnesten

Artikel 3.1 lid 2 uit de Wet natuurbescherming luidt:

“Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen”.

Voorafgaand en tijdens de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met eventueel aanwezige vogelnesten. Er is sprake van een nest wanneer er nestindicatief gedrag is waargenomen en/of er een broedsel aanwezig is. Het vernielen of beschadigen van een nest is verboden. Dit geldt voor alle vogelsoorten. De meeste vogels maken echter elk broedseizoen een nieuw nest of zijn goed in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen onder de bescherming van de Wnb wanneer het in gebruik is (tijdens het broedseizoen). Wanneer een dergelijk nest niet in gebruik is, is geen ontheffing nodig voor het vernielen of beschadigen ervan.

Verstoring van vogels is ook verboden, maar er bestaat een uitzondering voor verstoring die niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 3.1 lid 5 Wnb). Dit betekent dat verstoring tijdens het broedseizoen toegestaan is, mits de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort gewaarborgd blijft.

Een (beperkt) aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Verblijfplaatsen van deze vogelsoorten zijn niet alleen beschermd wanneer ze in gebruik zijn, maar het hele jaar:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer

honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).

3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Tot slot is er nog een categorie 5: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voor deze soorten is extra onderzoek nodig, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd; deze soorten zijn namelijk *wel* jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Hieronder de lijst met jaarrond beschermde vogelnesten:

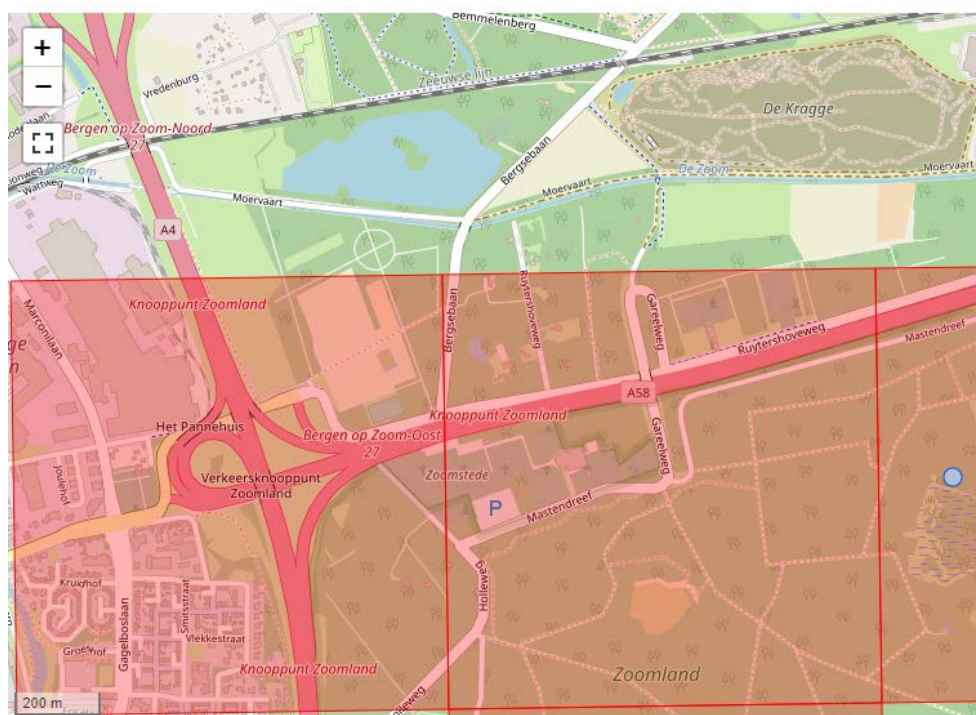
Nesten van de volgende soorten zijn jaarrond beschermd indien ze nog in functie zijn:

Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>
Ransuil	<i>Asio otus</i>
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>
Steenuil	<i>Athene noctua</i>
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>

Nesten van de volgende soorten zijn niet jaarrond beschermd (categorie 5), maar hiervan is inventarisatie wel gewenst:

Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>
Bosuil	<i>Strix aluco</i>
Brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>
Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>
Eider	<i>Somateria mollissima</i>
Ekster	<i>Pica pica</i>
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
Glanskop	<i>Parus palustris</i>
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>
Groene specht	<i>Picus viridis</i>
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>
Hop	<i>Upupa epops</i>
Huiszwaluw	<i>Delichon urbica</i>
IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>
Kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>
Kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>
Koolmees	<i>Parus major</i>
Kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>
Oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>
Raaf	<i>Corvus corax</i>
Ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>
Zwarte mees	<i>Parus ater</i>
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>

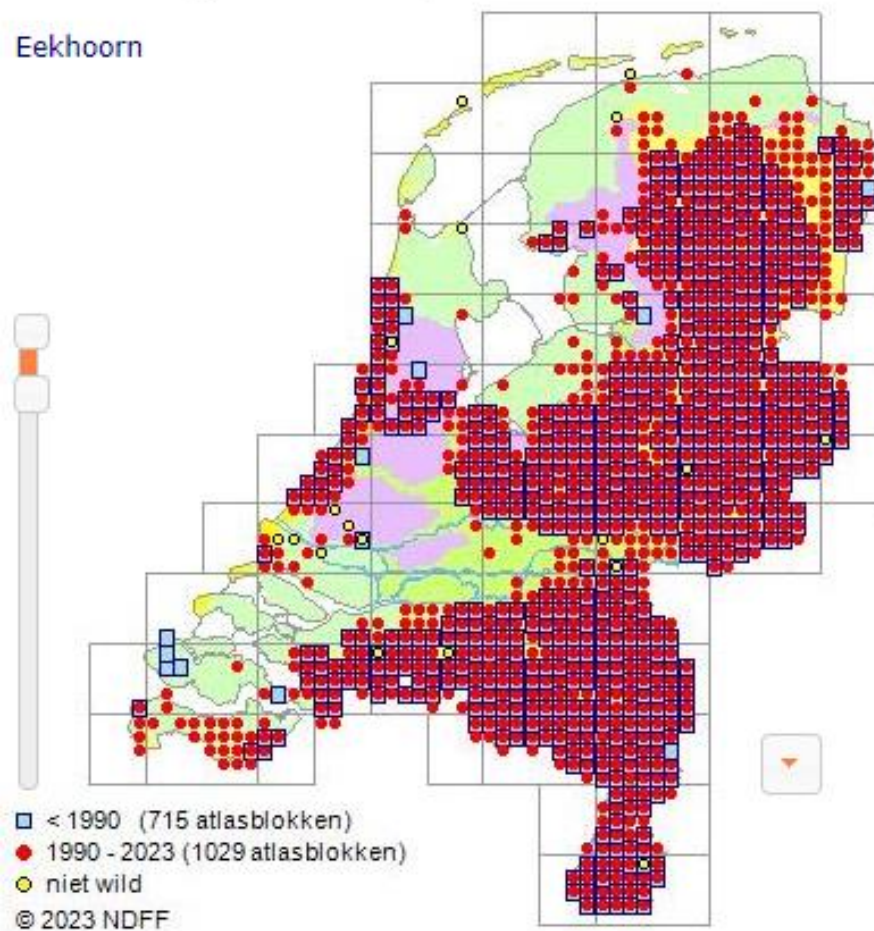
[illegible]

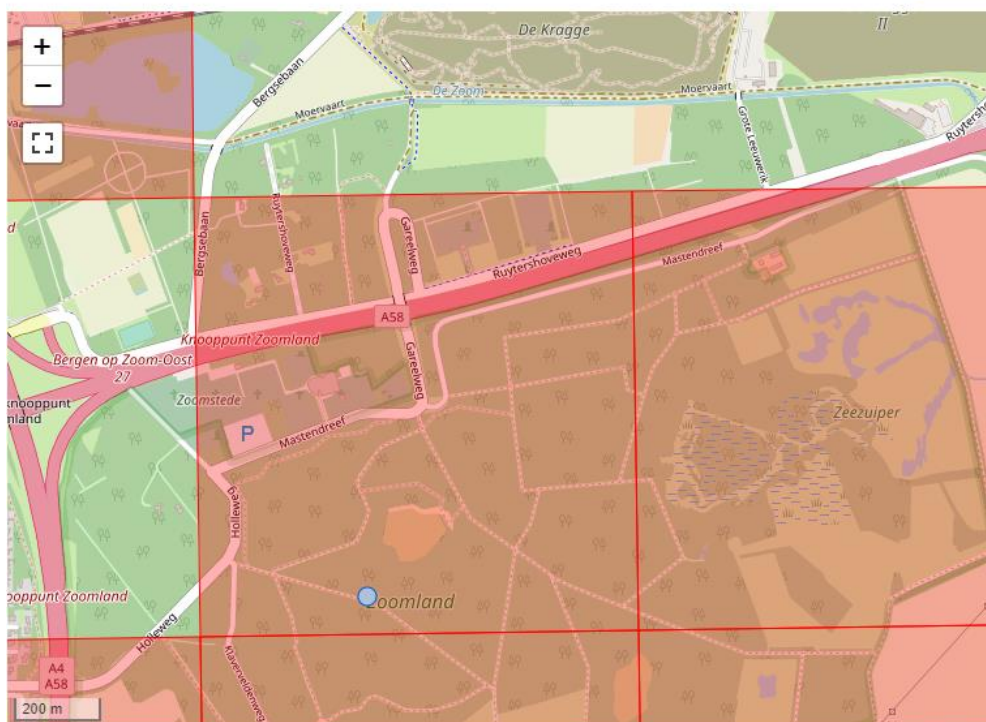
Eekhoorn

Sciurus vulgaris Hermann, 1804

Eekhoorn

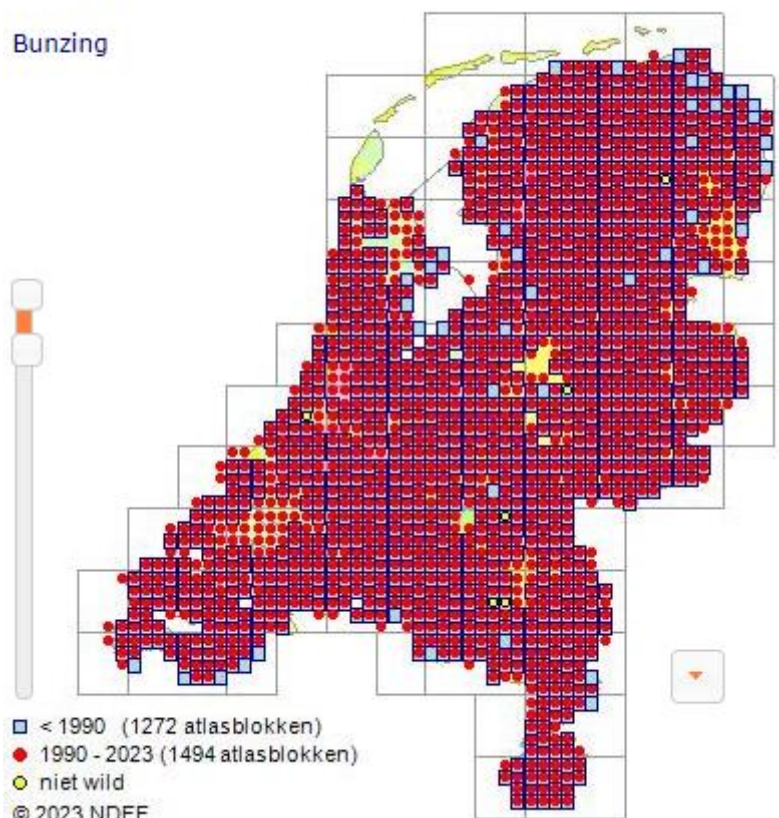
2018-01-22 2023-07-21 ☐ Alleen goedgekeurd 1km-grid ▼ Filter

Bunzing

Mustela putorius Linnaeus, 1758

Bunzing

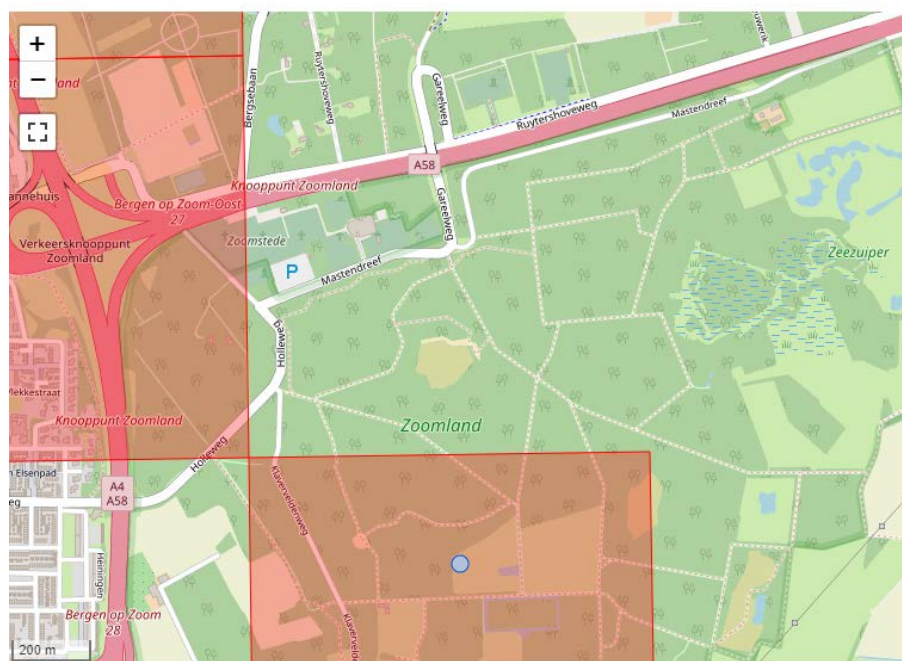
2018-01-22

2023-07-21

☐ Alleen goedgekeurd

1km-grid

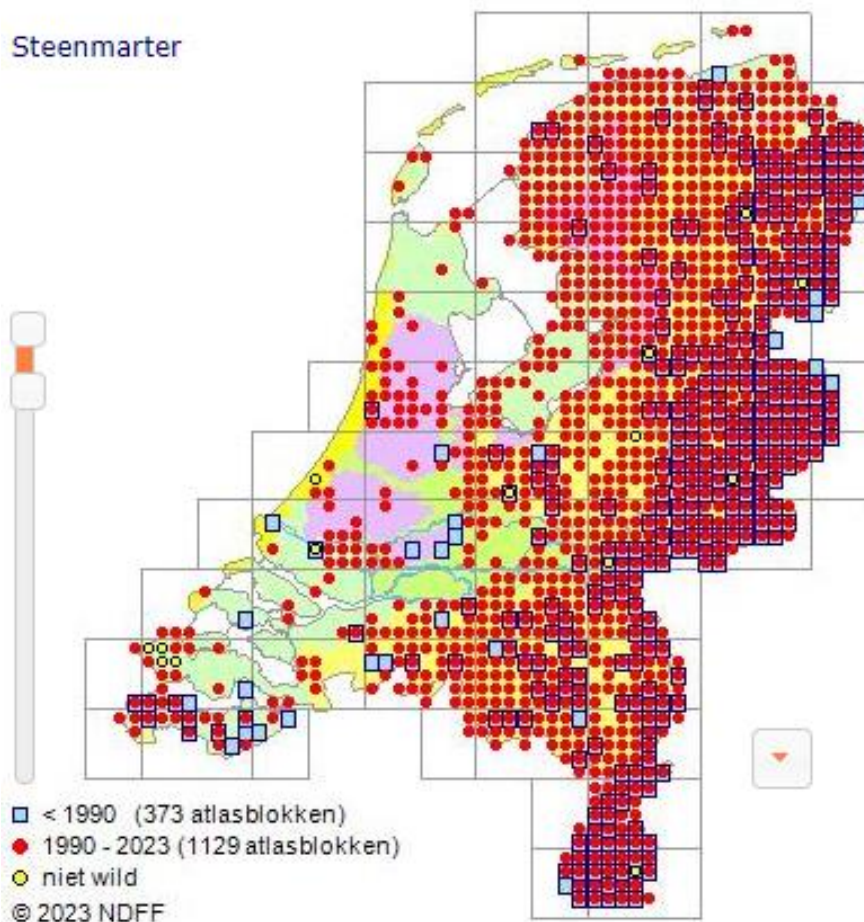
Filter

Steenmarter

Martes foina (Erxleben, 1777)

Steenmarter

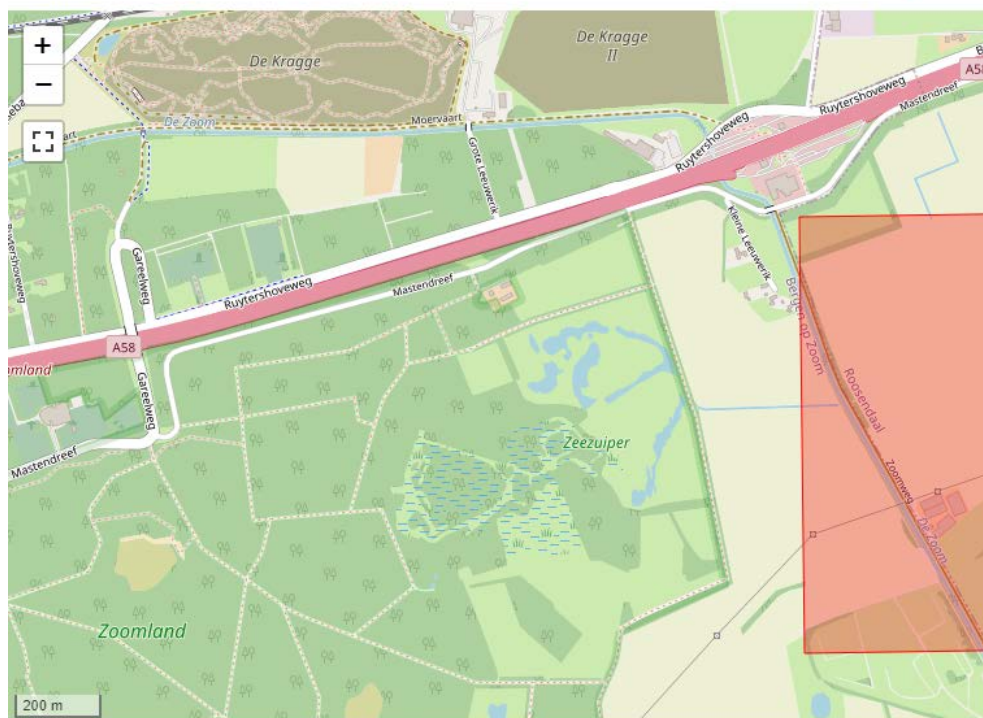
2018-01-22

2023-07-21

☐ Alleen goedgekeurd

1km-grid

Filter

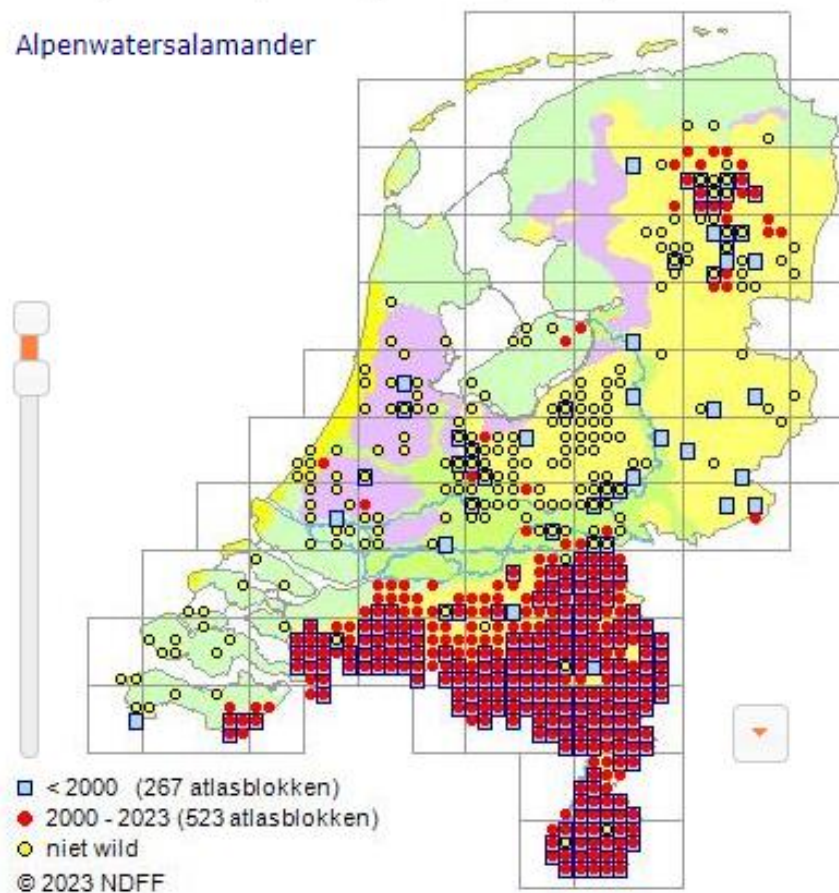

Amfibieën

Alpenwatersalamander

Ichthyosaura alpestris (Laurenti, 1768)

Alpenwatersalamander

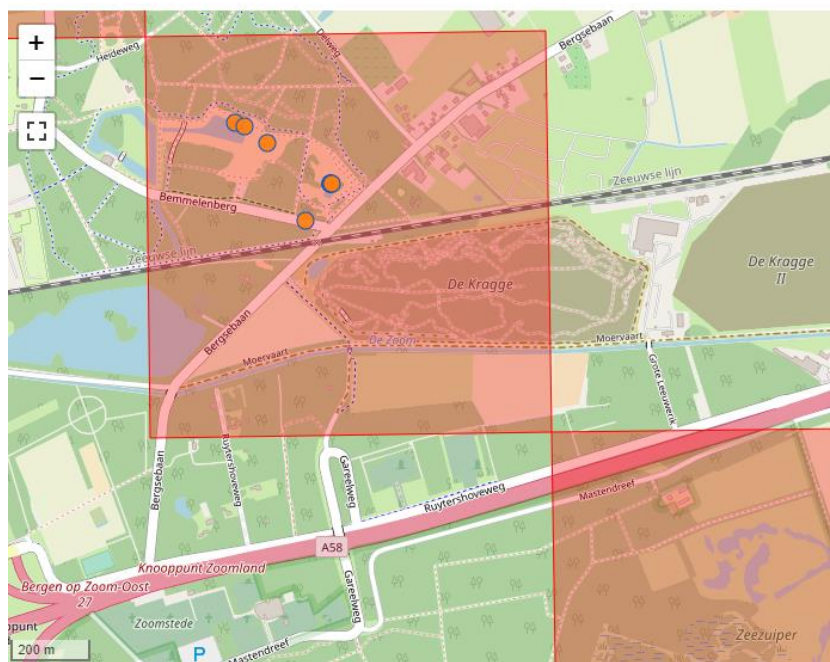

2018-01-21

2023-07-20

☐ Alleen goedgekeurd

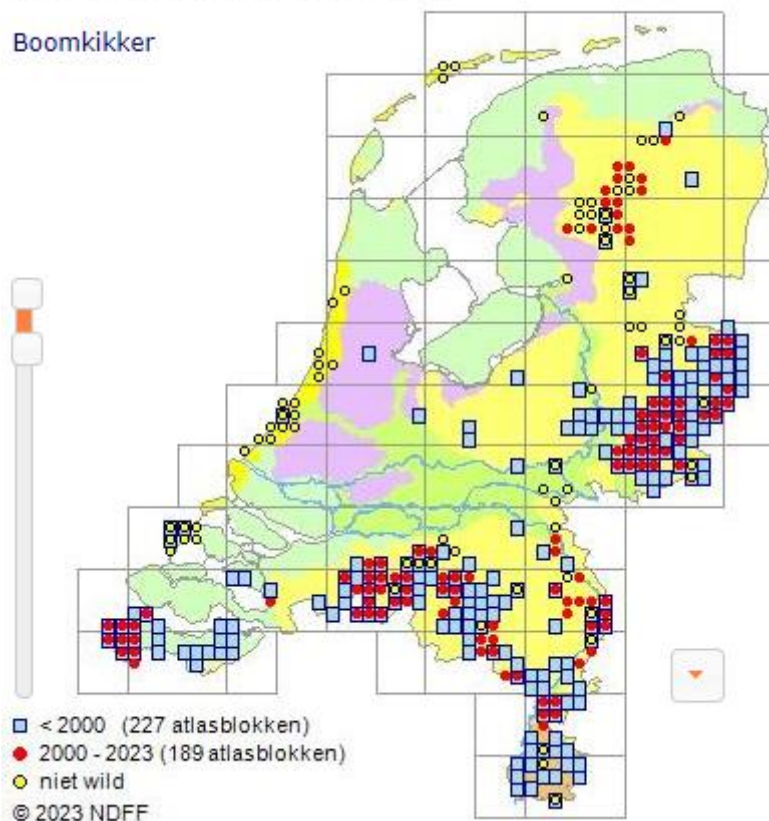
1km-grid ▼

Boomkikker

Hyla arborea (Linnaeus, 1758)

Boomkikker

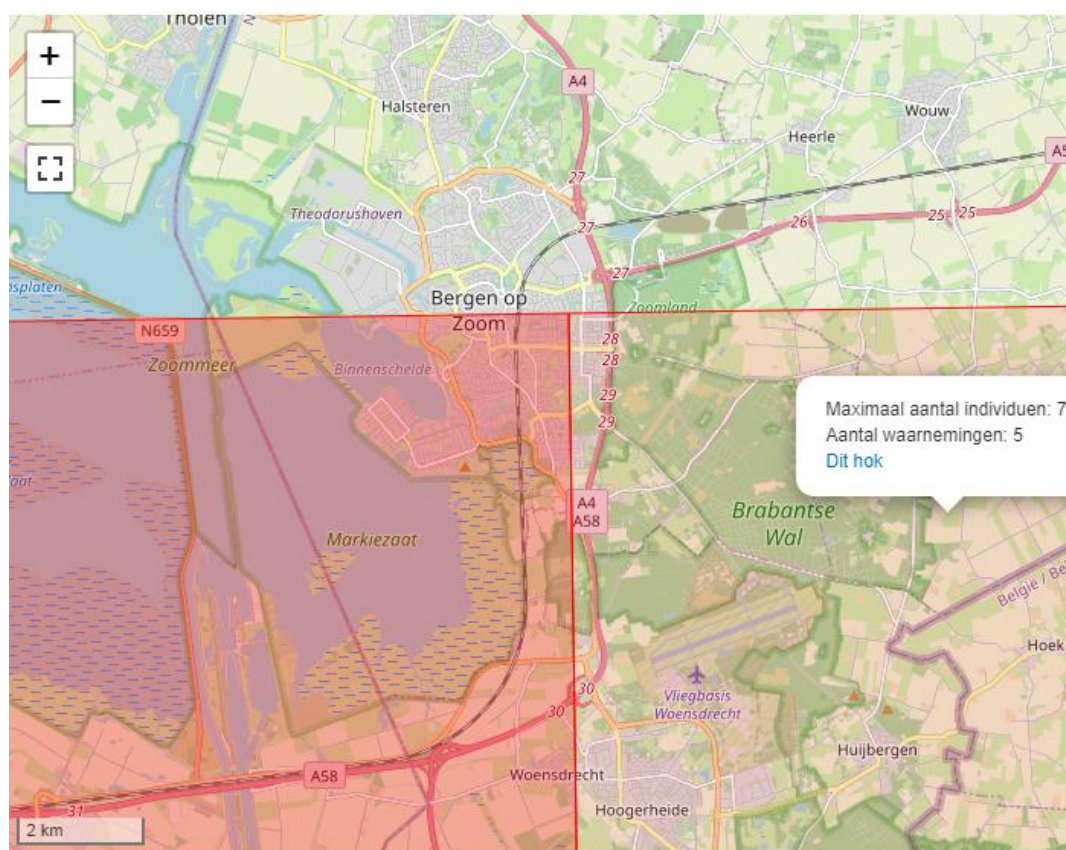

2018-07-22

2023-07-21

☐ Alleen goedgekeurd

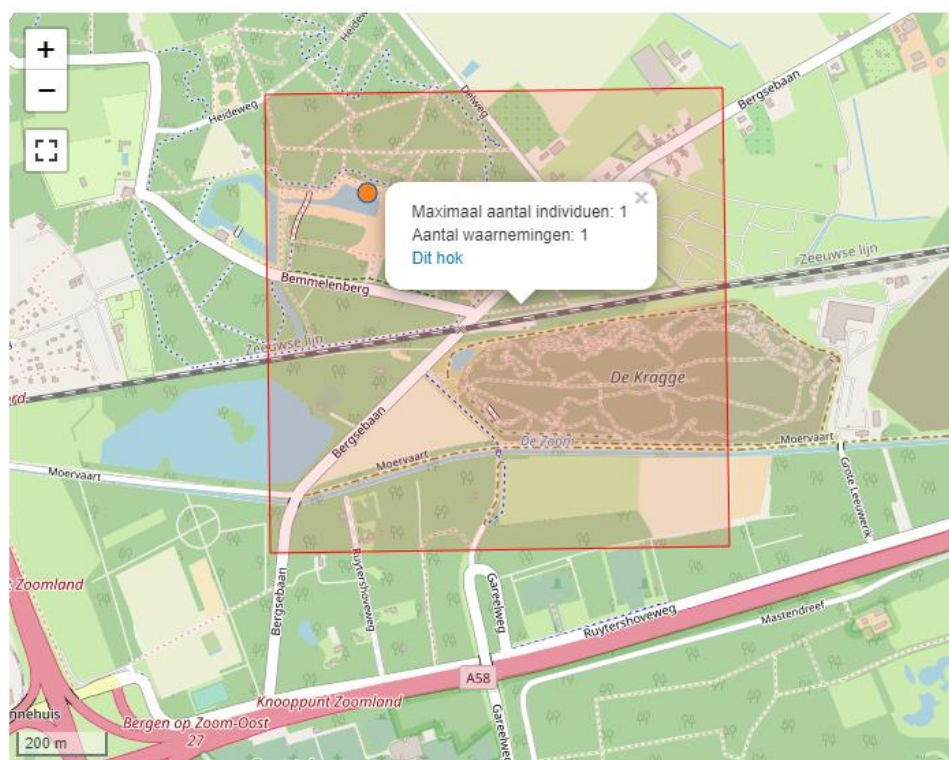
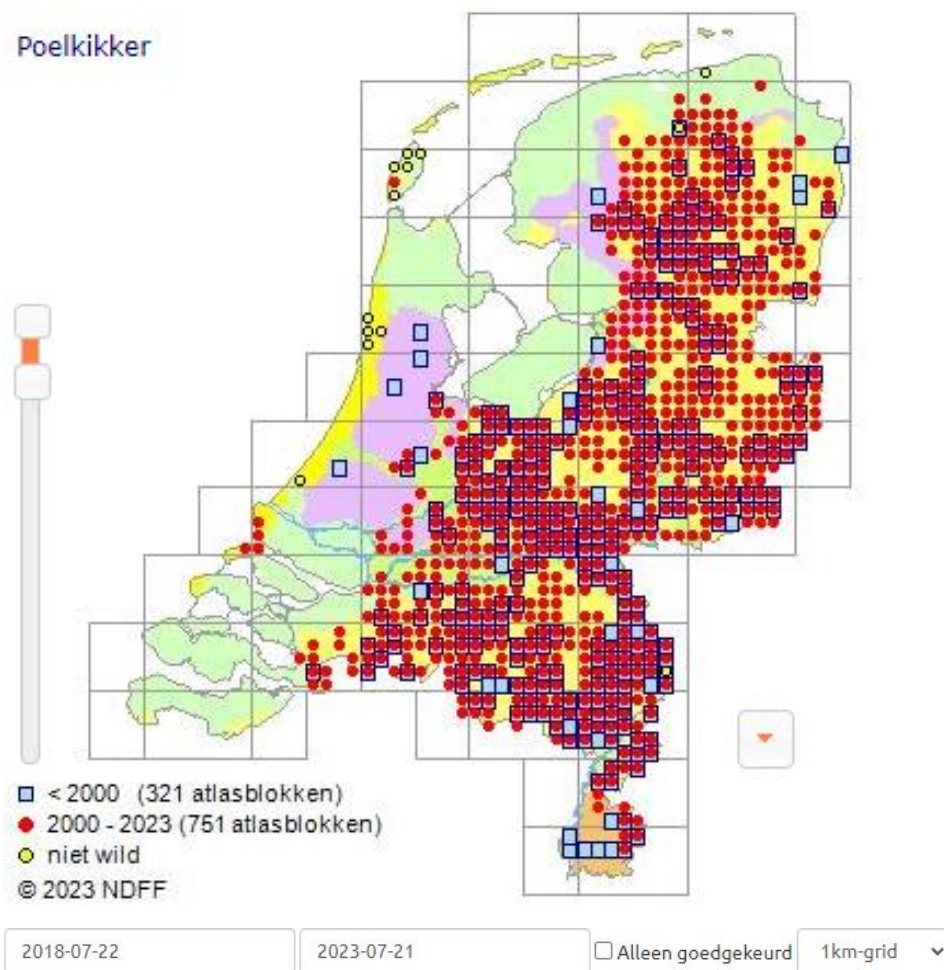
10km-grid ▼

Poelkikker

Pelophylax lessonae (Camerano, 1882)

Poelkikker

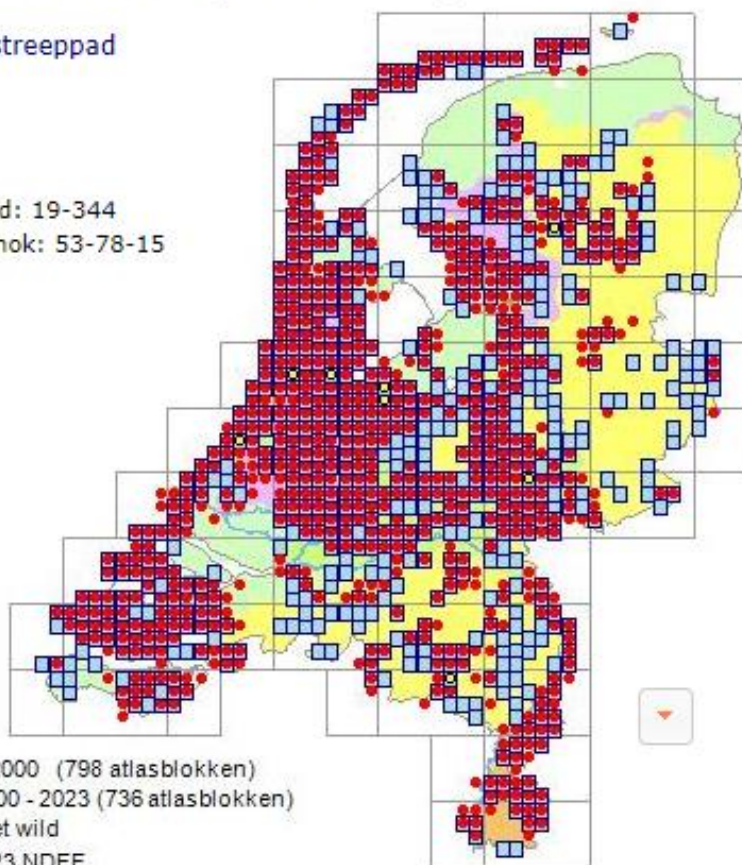

Rugstreeppad

Epidalea calamita (Laurenti, 1768)

Rugstreeppad

Coörd: 19-344
Km-hok: 53-78-15

- < 2000 (798 atlasblokken)
- 2000 - 2023 (736 atlasblokken)
- niet wild
- © 2023 NDFF

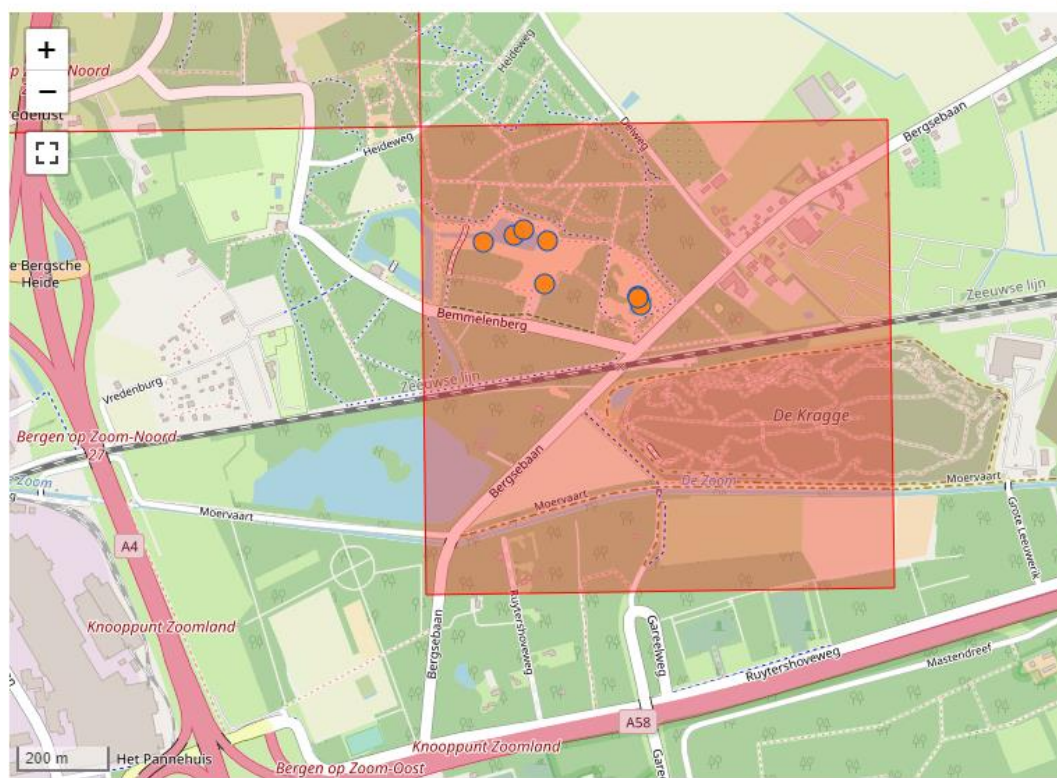
2018-01-22

2023-07-21

☐ Alleen goedgekeurd

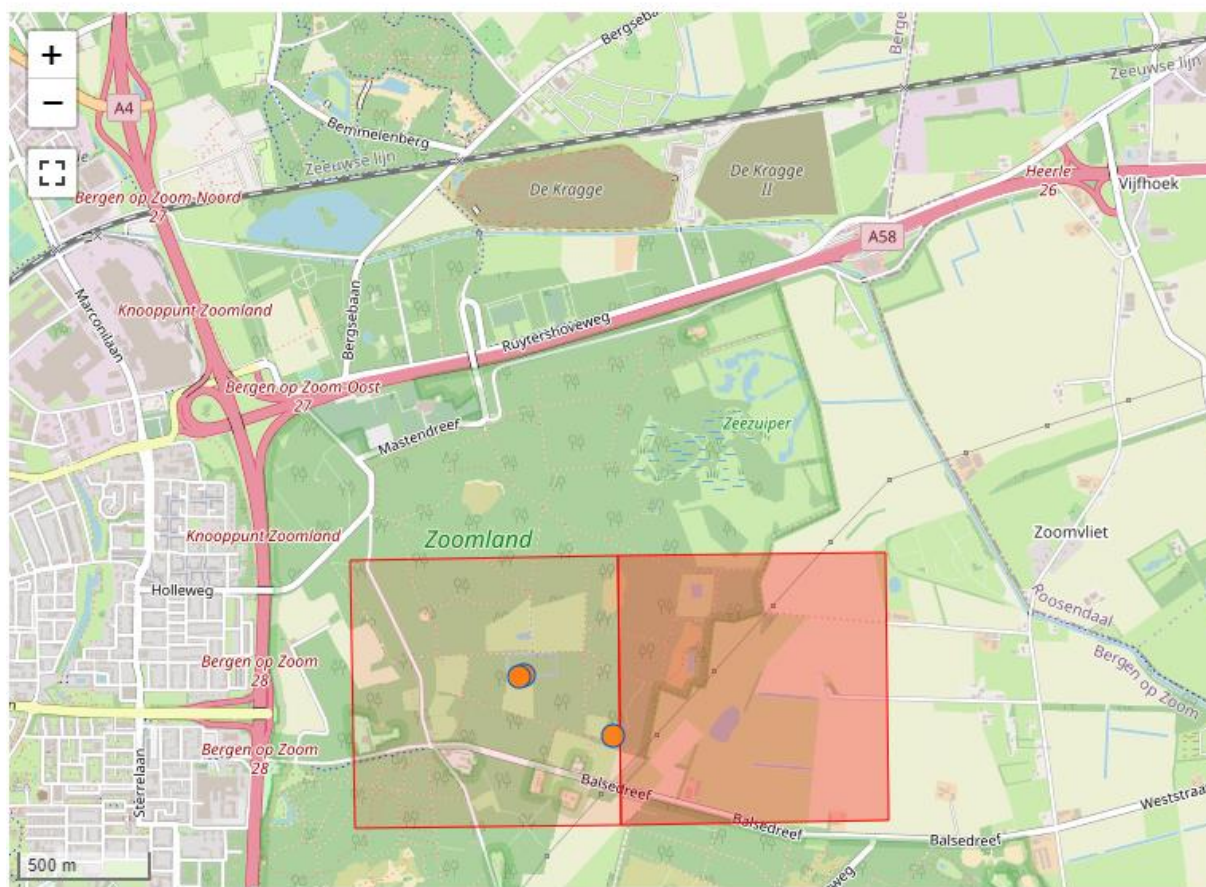
1km-grid

Filter

Lissotriton helveticus (Razoumowsky, 1789)

Filter

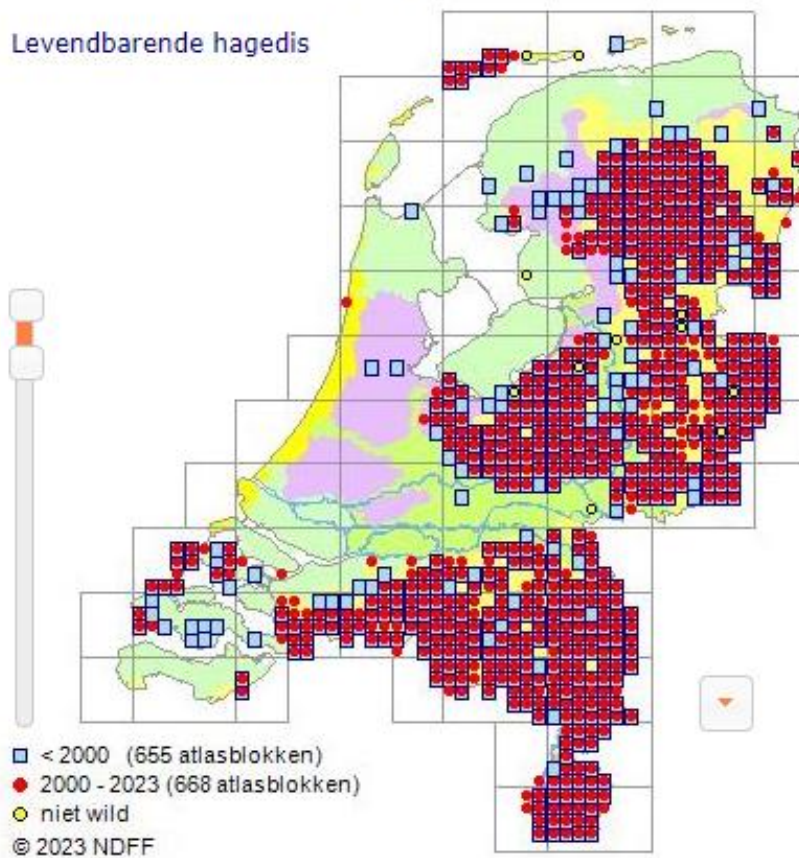

Reptielen

Levendbarende Hagedis

Zootoca vivipara (Jacquin, 1787)

Levendbarende hagedis

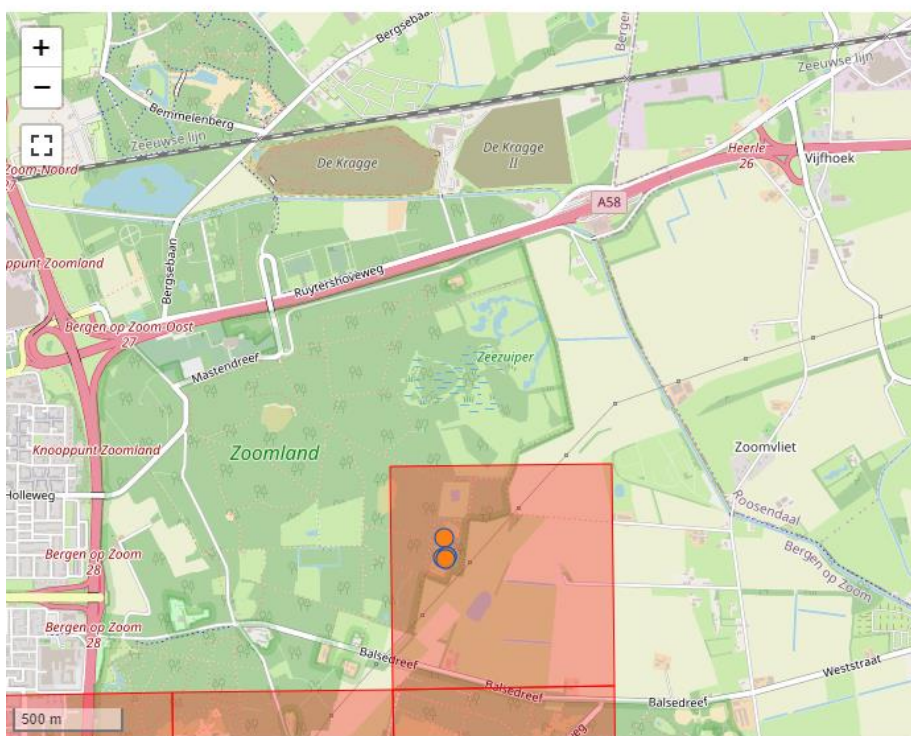

2018-01-22

2023-07-21

☐ Alleen goedgekeurd

1km-grid

Aanvullende onderzoeken naar de Levendbarende hagedis bij de militaire erevelden In Bergen op Zoom

Juni 2023
P23-016 / W2311
Auteur: C. Huibers – van de Velde
Natuur-Wetenschappelijk Centrum
078-6213921
info@nwcadvies.nl
www.nwcadvies.nl

Aanvullende onderzoeken naar de Levendbarende hagedis bij de militaire erevelden in Bergen op Zoom

Opdrachtgever: Stichting bezoekerscentrum erevelden Bergen op Zoom

Uitvoering: Natuur-Wetenschappelijk Centrum

Veldwerk: A. Balfort, E. den Dekker, R. Haan, C. Huibers, E. van der Keur,
C. Mouthaan

Samenstelling: C. Huibers – van de Velde

Foto's: NWC

Aanvullende onderzoeken naar de Levendbarende hagedis bij de militaire erevelden in Bergen op Zoom. [Samenst.: Huibers, C.] [Foto's: NWC] Met lit. opg., Dordrecht: Strix/NWC.

Trefw.: Wet natuurbescherming, Levendbarende hagedis, militaire erevelden, Bergen op Zoom

P23-016 / W2311

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt of verveelvoudigd zonder toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

Dordrecht, juni 2023 – aangepast juli 2023

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	5
2	Gebiedsbeschrijving	6
3	Wettelijk kader	7
4	Methode	12
5	Resultaten en conclusie	13

Referenties

Bijlagen:

Bijlage 1: Beschermde soorten Wet natuurbescherming

Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de conclusies uit voorliggend rapport weer. Voor de volledigheid en om een verkeerde interpretatie te voorkomen, dient ook hoofdstuk 5 (Resultaten en conclusie) gelezen te worden.

Soortgroep	Effecten beschermde soorten	Verplichtingen
Reptielen - Levendbarende hagedis	Geen.	Zorgplicht.
Grondgebonden zoogdieren - Haas - Ree	Vrijgesteld in de provincie Noord-Brabant.	Zorgplicht.

1. Inleiding

De Stichting bezoekerscentrum erevelden Bergen op Zoom heeft het voornemen om een bezoekerscentrum te realiseren voor de twee militaire erevelden aan de Ruytershoveweg in Bergen op Zoom (provincie Noord-Brabant) (figuur 1). Door de voorgenomen plannen zal er een stuk bos verloren gaan.

Als gevolg van de voorgenomen plannen bestaat de kans dat essentieel leefgebied van de Levendbarende hagedis verstoord en/of vernield worden, hetgeen tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming leidt. Om deze reden is er aanvullend onderzoek uitgevoerd om de aanwezigheid van de Levendbarende hagedis vast te kunnen stellen dan wel uit te kunnen sluiten.

Stichting bezoekerscentrum erevelden Bergen op Zoom heeft het Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC) opdracht gegeven voor het uitvoeren van een bovengenoemd aanvullend onderzoek en voor advisering omtrent de relevante natuurwetgeving.

Figuur 1: Impressie toekomstig bezoekerscentrum erevelden Bergen op Zoom.

Bron: Stichting bezoekerscentrum erevelden Bergen op Zoom.

2. Gebiedsbeschrijving en voorgenomen plannen

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bevindt zich in het oostelijk buitengebied van de gemeente Bergen op Zoom (figuur 2). Het plangebied bestaat in zijn geheel uit een stuk vrij open bos op zandgrond waar overwegend bomen als dennen, eiken en berken groeien. Wat betreft ondergroei is vegetatie als braam, hulst en varens aanwezig. Er bevindt zich geen bebouwing binnen het plangebied. Het gebied ten noorden van de locatie is ook bebost gebied. De Rijksweg A58 bevindt zich op korte afstand ten zuiden van het plangebied. Het plangebied is gelegen tussen beide erevelden en boven de kenmerkende groene zone in de vorm van een sleutelgat. Langs de noordelijke grens van het plangebied loopt een landweg die uitkomt op de Gareelweg ten westen van het plangebied.

Figuur 2: Ligging van het plangebied (rood omlijnd)

(bron: PDOK)

Voorgenomen plannen

De voorgenomen plannen bestaan uit het realiseren van een bezoekerscentrum ten behoeve van de twee militaire erevelden ten oosten en westen van de beoogde locatie.

3. Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van belangrijke natuurwaarden vanaf 2017 wettelijk vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Het gaat hierbij zowel om bescherming van soorten als bescherming van gebieden.

Onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

De provincies zijn sinds 1 januari 2017 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming en dus ook voor ontheffingsaanvragen.

Om een ontheffingsaanvraag in behandeling te nemen, dient het onderzoek aan goedgekeurde voorwaarden (o.a. ten aanzien van methode, intensiteit, periode, tijd tussen onderzoeksmomenten) te voldoen. Slechts als het onderzoek volgens deze voorwaarden uitgevoerd is, kan volgens de wetgever een goed onderbouwde uitspraak gedaan worden over;

- de aanwezigheid van beschermde soorten;
- de functie van een gebied of onderdelen binnen een gebied voor deze beschermde soorten;
- het belang van een gebied of onderdelen binnen een gebied voor aanwezige beschermde soorten;
- de effecten van plannen op deze soorten;
- de keuze voor te nemen (mitigerende- en/of compenserende) maatregelen.

De voorwaarden waaraan onderzoek moet voldoen, staan beschreven in de kennisdocumenten die in opdracht van de wetgever door BIJ12 opgesteld zijn en de inventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus. Onderzoeken die niet volgens deze voorwaarden uitgevoerd zijn, kunnen volgens het bevoegd gezag geen basis en onderbouwing vormen van ontheffingsaanvragen en aanvragen zullen om die reden afgewezen worden.

Het NWC is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens bovengenoemde kennisdocumenten en inventarisatieprotocollen.

Soortbescherming

Voor dier- en plantensoorten zijn in de Wnb een aantal verbodsbepalingen opgenomen, waarvan vooral de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 belangrijk zijn in het kader van flora- en faunaonderzoek bij onder andere ruimtelijke ontwikkelingen (tekstvak 1 op de volgende pagina).

De verbodsbepalingen uit de artikelen gelden overal in Nederland, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten die uitgevoerd worden. De bepalingen uit de Wnb kunnen daarom van invloed zijn op ruimtelijke ingrepen, zoals het aanleggen van infrastructuur, het slopen en realiseren van bebouwing, het uitbreiden van industriegebieden en het kappen van bomen. Ook bij het opstellen of herzien van

bestemmingsplannen zijn de bepalingen uit de Wnb van belang. In het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel (Algemene Wet Bestuursrecht) dient bij het opstellen en herzien van bestemmingsplannen en bij (ruimtelijke) activiteiten een toetsing aan de Wnb plaats te vinden. Deze toetsing moet de volgende onderdelen bevatten:

- Een inventarisatie van het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied en binnen de invloedssfeer van de activiteit;
- Een inventarisatie en beoordeling van (significant) nadelige effecten als gevolg van de activiteit, op beschermde soorten die binnen het plangebied en/of binnen de invloedssfeer van de activiteit aanwezig zijn;
- Indien nodig een opname van maatregelen die de negatieve effecten op de beschermde soorten en hun leefgebieden mitigeren en/of compenseren.

De Wnb kent drie categorieën van beschermde soorten die ook terug te vinden zijn in de artikelen met verbodsbepalingen: alle vogels uit de Europese Vogelrichtlijn (artikel 3.1), alle soorten die in de Europese Habitatrichtlijn vermeld worden (artikel 3.5) en “overige soorten” (artikel 3.10) die alleen op nationaal niveau beschermd worden. Provincies mogen afwijken van de lijst met “overige soorten” door vrijstelling te verlenen voor bepaalde soorten. Hierdoor kan deze lijst per provincie verschillen. Een overzicht van alle beschermde soorten is te vinden in bijlage 1.

Soorten Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

Wanneer één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.1 en/of artikel 3.5 Wnb overtreden worden door de voorgenomen activiteit, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Een ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen wordt voor soorten uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn alleen verleend wanneer voldaan wordt aan *elk* van de volgende voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- Zij is nodig:
 - In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid; of
 - In het belang van een dwingende reden van groot openbaar belang; of
 - In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor vogels kan echter geen beroep gedaan worden op belang b “dwingende reden van groot openbaar belang”.

Wanneer overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden door het treffen van mitigerende maatregelen, is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Wel kan in dergelijke gevallen toch ontheffing aangevraagd worden om de te treffen maatregelen

goed te laten keuren. Indien het bevoegd gezag de maatregelen goedkeurt, wordt door hen een “positieve afwijzing” afgegeven.

Tekstvak 1: Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming

Artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 Wet Natuurbescherming:

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van de dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen of af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10

1. Het is verboden:
 - a) In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten genoemd in de bijlage, onderdeel A bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b) De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
 - c) Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bij de aanvraag van een ontheffing in het kader van de Wnb zijn een activiteitenplan en, in sommige gevallen, een compensatieplan noodzakelijk. Hierin staan de bevindingen uit de flora- en faunatoets vermeld en worden maatregelen beschreven die uitgevoerd zullen worden om ervoor te zorgen dat de nadelige effecten op beschermde plant- en

diersoorten in en binnen de invloedssfeer van de activiteit zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel te beperken.

Overige soorten

Voor de soorten uit deze categorie geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 mits een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit. Indien aantoonbaar gewerkt kan worden volgens een dergelijke gedragscode, hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden voor het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wnb.

Indien er geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit of het niet mogelijk is om volgens een dergelijke gedragscode te werken, dient bij overtreding van verbodsbepalingen wel een ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffing kan voor deze soorten echter op grond van meer belangen verleend worden dan het geval is voor de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten.

Zorgplicht

Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermden) de zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden.

Gebiedsbescherming

Bescherming van natuurgebieden en hun bijzondere natuurwaarden vindt onder de Wet natuurbescherming plaats via Europese Natura 2000 -gebieden. De Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van specifieke natuurwaarden in gebieden die in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn aangewezen en/of aangemeld zijn als speciale beschermingszone (Natura 2000-gebieden). Voor deze beschermde gebieden zijn aanwijzingsbesluiten opgesteld waarin beschreven staat voor welke (natuurlijke) habitats en dier- en plantensoorten het gebied aangewezen is. Voor deze kwalificerende waarden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld.

Projecten, plannen en andere handelingen die nadelige effecten hebben op één of meerdere instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, zijn vergunningplichtig of moeten de goedkeuring, een “bestuurlijk oordeel”, van het bevoegd gezag hebben (in veel gevallen zijn dit Gedeputeerde Staten en in andere gevallen is dit de minister van Economische Zaken). Zij oordelen dan dat een vergunning niet nodig is. Of deze goedkeuring wordt gegeven, is afhankelijk van de uitkomst van de zogenaamde habitattoets. Uit de habitattoets kunnen drie mogelijkheden volgen:

- Er is zeker geen nadelig effect. In dit geval is er geen vergunning nodig in het kader van de Wet natuurbescherming;
- Er is sprake van een nadelig effect in de vorm van verstoring, maar dit is niet significant en er is geen sprake van verslechtering van aangewezen habitats. Hieruit

volgt dat een vergunningaanvraag niet aan de orde is. Wel is een bestuurlijk oordeel van het bevoegd gezag nodig;

- Er is sprake van een mogelijk significant nadelig effect in de vorm van verstoring en/of er is sprake van verslechtering van aangewezen habitats. In dit geval dient een passende beoordeling opgesteld te worden en is een vergunning nodig.

Een 'passende beoordeling' is een rapport waarin (de zo exact mogelijke omvang van) de effecten, afzonderlijk of in combinatie met andere activiteiten, van een plan, project of handeling op een Natura 2000-gebied beschreven staan. Deze nadelige effecten worden in relatie tot de instandhoudingsdoelen bepaald.

Indien uit de passende beoordeling volgt dat er significant nadelige gevolgen op zullen treden, moeten de plannen getoetst worden aan de zogenaamde ADC-criteria;

1. Zijn er Alternatieven?
2. Is er sprake van een Dwingende reden van groot openbaar belang?
3. Zijn er Compenserende maatregelen voorzien?

Wanneer er een alternatief bestaat voor de voorgenomen plannen dat niet tot significant nadelige effecten op instandhoudingsdoelstellingen leidt, moet dit alternatief gekozen worden. De ecologische belangen hebben in dit geval voorrang op economische belangen.

Wanneer er geen alternatieven voorhanden zijn, er sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang en/of er voldoende compenserende maatregelen getroffen worden, kan vergunning voor de voorgenomen plannen verleend worden.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. De bescherming van het natuurnetwerk is opgenomen in de Verordening Ruimte van de desbetreffende provincie en valt hiermee buiten de Wet Natuurbescherming.

Natuurwaarden van het NNN worden afgemeten aan doelsoorten. Het is belangrijk dat verlies van en winst aan belangrijke natuurwaarden hieraan worden afgemeten. Ruimtelijke ingrepen moeten vooraf worden getoetst op hun effect op het areaal, de samenhang en de kwaliteit van het NNN. Ingrepen die geen significant negatief effect op wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN hebben, kunnen in principe doorgang vinden. Als echter het tegenovergestelde geldt, hangt doorgang van de plannen onder meer af van het belang van de plannen en van de mogelijkheden voor mitigatie en compensatie. Hierbij geldt het 'Nee, tenzij-regime'. Per saldo dient de kwaliteit en/of kwantiteit van het NNN te verbeteren. Waar Natura 2000 -gebieden met het NNN overlappen, blijft ook het NNN-regime gelden.

4. Methode

Levendbarende hagedis

De Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) is beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.10). Omdat het plangebied potentieel geschikt leefgebied voor de Levendbarende hagedis vormt en gezien deze soort verspreid in de omgeving van het plangebied voorkomt, is onderzocht of de Levendbarende hagedis in het plangebied aanwezig voorkomt.

De aanwezigheid van de levendbarende hagedissen houdt in dat ervan uitgegaan mag worden dat in het gebied binnen enkele honderden meters van de waarneming op alle plekken die daarvoor geschikt zijn vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de levendbarende hagedis aanwezig zijn, evenals de essentiële omgeving die nodig is om deze plekken als zodanig te laten functioneren.

Om de functionaliteit van het plangebied voor de Levendbarende hagedis in kaart te brengen was er geen mogelijkheid om herpetoplaten neer te leggen in verband met het maaibeheer en ongeschikt terrein waardoor individuen van de Levendbarende hagedis gezocht zijn op basis van zichtwaarnemingen gedurende de inventarisaties. De eerste inventarisatieronde is niet meegenomen in de resultaten omdat de weersomstandigheden ervoor hebben gezorgd dat de resultaten niet representatief zijn. Geschikte locaties in het plangebied (zoals liggende boomstronken e.d.) zijn onderzocht en gecontroleerd op de aanwezigheid van de Levendbarende hagedis.

De weersomstandigheden (gemiddelde temperatuur, bewolking en gemiddelde windsnelheid) op de dagen van de inventarisaties, worden vermeld in onderstaande tabel.

Tabel 1: Weersomstandigheden voor inventarisatie van de Levendbarende hagedis.

Datum	Temp. (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag
12-04-2023	13	2	8/8	Regen
03-05-2023	8	1	1/8	Droog
02-06-2023	15	4	6/8	Droog
23-06-2023	25	1	1/8	Droog
11-07-2023	26	0	3/8	Droog
25-07-2023	21	1	4/8	Droog

5. Resultaten en conclusie

Resultaten

Tijdens alle bezoeken zijn geen zichtwaarnemingen gedaan van individuen van de Levendbarende hagedis. Het plangebied is niet optimaal geschikt vanwege de grote hoeveelheid schaduw en bij de geschikte plekken in het plangebied is de soort niet aangetroffen.

Tijdens de veldbezoeken is wel een zichtwaarneming van een Haas gedaan en zijn uitwerpselen en sporen van ligplaatsen van een Ree gevonden. Daarnaast zijn er ook vlinders waargenomen: Atalanta, Citroenvlinder, Oranje zandoogje, Bruin zandoogje, Bont zandoogje en Klein koolwitje en algemene broedvogels waargenomen: Pimpelmees, Koolmees, Boomklever en Spreeuw.

Foto 1: Sporen van een Ree.

Conclusie

Doordat er tijdens geen van de inventarisaties individuen van de Levendbarende hagedis zijn waargenomen kan uitgesloten worden dat het plangebied een functie vervult voor deze soort. Tijdens de inventarisaties zijn wel een Haas en sporen van een Ree waargenomen. Echter zijn deze soorten in de provincie Noord-Brabant vrijgesteld van bescherming. De aangetroffen vlinders zijn niet strikt beschermd en de algemene broedvogels zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd wanneer deze een nest met eieren en/of jongen hebben. Vanuit de Wet natuurbescherming zijn er hierdoor geen verdere verplichtingen dan de zorgplicht voor de uitwerking van de voorgenomen plannen.

Referenties

Emphasis Ruimtelijke Ordening en Juridisch Advies, 2020. Toelichting Bestemmingsplan Bezoekerscentrum Ruytershoveweg.

Lips, J. 2021. *Quickscan flora en fauna bezoekerscentrum erevelden te Bergen op Zoom*. NWCAdvies. W1920 / P20-178.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017).

Bijlage 1: Beschermde soorten Wet natuurbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming worden **alle in Europa voorkomende en in het wild levende vogels beschermd** en onderstaande soorten uit overige soortgroepen:

Amfibieën

Alpenwatersalamander	Heikikker	Poelkikker
Bastaard kikker ¹	Kamsalamander	Rugstreeppad
Boomkikker	Kleine watersalamander ¹	Vinpootsalamander
Bruine kikker ¹	Knoflookpad	Vroedmeesterpad
Geelbuikvuurpad	Meerkikker ¹	Vuursalamander
Gewone pad ¹	Middelste groene kikker	

Dagvlinders

Aardbeivlinder	Grote vos	Spiegeldikkopje
Apollovlinder	Grote vuurvlinder	Tijmblauwtje
Bosparemoervlinder	Grote weerschijnvlinder	Veenbesblauwtje
Boszandoog	Iepenpage	Veenbesparemoervlinder
Bruin dikkopje	Kleine heivlinder	Veenhooibeestje
Bruine eikenpage	Kleine ijsvogelvlinder	Veldparemoervlinder
Donker pimperlblauwtje	Kommavlinder	Zilveren maan
Duinparemoervlinder	Moerasparemoervlinder	Zilverstreephooibeestje
Gentiaanblauwtje	Pimperlblauwtje	
Grote paremoervlinder	Sleedoornpage	

Haften

Oeveraas

Kevers

Brede geelrandwaterroofkever	Vermiljoenkever
Gestreepte waterroofkever	Vliegend hert
Juchtleerkever	

Kreeftachtigen

Europese rivierkreeft

Landzoogdieren

Aardmuis ¹	Gewone zeehond	Rosse woelmuis ¹
Bever	Grote bosmuis	Steenmarter ⁵
Boommarter	Haas ⁷	Tweekleurige bosspitsmuis ⁴
Bosmuis ¹	Hamster	Veldmuis ¹
Bunzing ³	Hazelmuis	Veldspitsmuis
Damhert	Hermelijn ³	Vos ¹
Das	Huisspitsmuis ¹	Waterspitsmuis
Dwergmuis ¹	Konijn ⁷	Wezel ³
Dwergspitsmuis ¹	Lynx	Wilde kat
Edelhert	Molmuis	Wild zwijn ⁶
Eekhoorn	Noordse woelmuis	Woelrat ¹
Egel ¹	Ondergrondse woelmuis ⁴	Wolf
Eikelmuis	Otter	
Gewone bosspitsmuis ¹	Ree ¹	

Libellen

Beekrombout	Gevlekte Witsnuitlibel	Noordse winterjuffer
Bosbeekjuffer	Gewone Bronlibel	Oostelijke witsnuitlibel

Bronslibel
Donkere waterjuffer
Gaffelibel
Gevlekte glanslibel

Groene glazenmaker
Kempense heidelibel
Mercurwaterjuffer
Hoogveenglanslibel

Rivierrombout
Sierlijke witsnuitlibel
Speerwaterjuffer

Nachtvliners

Teunisbloempijlstaart

Reptielen

Adder
Dikkopschildpad
Gladde slang
Hazelworm

Kemp's zeeschildpad
Lederschildpad
Levendbarende hagedis
Muurhagedis

Ringslang
Soepschildpad
Zandhagedis

Sporenplanten

Varens
Kleine vlotvaren
Blaasvaren
Groensteel
Schubvaren

Bladmossen
Geel schorpioenmos
Tonghaarmuts

Vissen

Beekdonderpad
Beekprik
Elrits

Gestippelde alver
Grote modderkruiper
Houting

Kwabaal
Steur

Weekdieren

Bataafse stroommossel

Platte schijfhoorn

Vaatplanten

Akkerboterbloem
Akkerdoornzaad
Akkerogentroost
Beklierde ogentroost
Berggamander
Bergnachtsorchis
Blauw guichelheil
Bokkenorchis
Bosboterbloem
Bosdravik
Brave hendrik
Brede wolfsmelk
Breed wollegras
Bruinrode wespenorchis
Dennenorchis
Dreps
Drijvende waterweegbree
Echte gamander
Gevlekt zonneroosje
Glad biggenkruid
Gladde zegge
Groen nachtorchis

Groenknolorchis
Groot spiegelklokje
Grote bosaardbei
Grote leeuwenklauw
Honingorchis
Kalkboterbloem
Kalketrip
Karthuizeranjer
Karwijselie
Kleine ereprijs
Kleine schorseneer
Kleine wolfsmelk
Kluwenklokje
Knollathyrus
Knolspirea
Korensla
Kranskarwij
Kruipend moerasscherm
Kruiptijm
Lange zonnedauw
Liggende raket
Naaldenkervel

Pijlscheefkelk
Roggelelie
Rood peperboompje
Rozenkransje
Ruw parelzaad
Scherpkruid
Schubzegge
Smalle raai
Spits Havikskruid
Steenbraam
Stijve wolfsmelk
Stofzaad
Tengere distel
Tengere veldmuur
Trosgamander
Veenbloembies
Vliegenorchis
Vroege ereprijs
Wilde averuit
Wilde ridderspoor
Wilde weit
Zomerschroeforchis

Vleermuizen

Baardvleermuis	Grote hoefijzerneus	Mopsvleermuis
Bechsteins vleermuis	Grote rosse vleermuis	Noordse vleermuis
Bosvleermuis	Ingekorven vleermuis	Rosse vleermuis
Brandts vleermuis	Kleine dwergvleermuis	Ruige dwergvleermuis
Franjestaart	Kleine hoefijzerneus	Tweekleurige vleermuis
Gewone dwergvleermuis	Laatvlieger	Vale vleermuis
Gewone grootoorvleermuis	Meervleermuis	Watervleermuis
Grijze grootoorvleermuis		

Zeezoogdieren

Bruinvis	Gewone vinvis	Spitsdolfijn van gray
Bultrug	Griend	Tuimelaar
Butskop	Grijze dolfijn	Walrus
Dwergpotvis	Kleine zwaardwalvis	Witflankdolfijn
Dwergvinvis	Narwal	Witsnuitdolfijn
Gestreepte dolfijn	Noordse vinvis	Witte dolfijn
Gewone dolfijn	Orca	
Gewone spitsdolfijn	Potvis	

¹ Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies.

² Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies m.u.v. Flevoland.

³ Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies m.u.v. Gelderland, Noord-Holland, Zeeland, Overijssel en Noord-Brabant.

⁴ Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies m.u.v. Zuid-Holland.

⁵ Voor deze soort geldt enkel in Friesland een vrijstelling.

⁶ Voor deze soort geldt enkel in Noord-Brabant een vrijstelling.

⁷ Voor deze soort geldt enkel in Zeeland **geen** vrijstelling.

INVENTARISATIE VEILIGHEID EN ONDERHOUD BOSPLANTSOEN

RUYTERSHOVEWEG, BERGEN OP ZOOM

Aan	:	Michiel Huijbregts Rijksvastgoedbedrijf
Van	:	Simon van der Burg Bomenwacht Nederland
Datum	:	12 februari 2021
Projectcode	:	20172

INLEIDING

In opdracht van het Rijksvastgoedbedrijf heeft Bomenwacht Nederland de veiligheids- en onderhoudstoestand geïnventarieerd van 3 bosplantsoenvakken nabij de militaire erevelden aan de Ruytershoveweg te Bergen op zoom.

Aanleiding voor dit onderzoek vormt de realisatie van een bezoekersinformatiecentrum op deze locatie. Er is behoefte aan inzicht in de veiligheids- en onderhoudstoestand van de houtopstanden die rondom het informatiecentrum staan.

De doelstelling van de inventarisatie is de veiligheids- en onderhoudstoestand van het bosplantsoen in kaart te brengen en zo nodig maatregelen te adviseren.

De inventarisatie is uitgevoerd op 3 september 2020 door Simon van der Burg, Adviseur Bomen bij Bomenwacht Nederland.

Op 8 januari 2021 is een aanvullende inventarisatie uitgevoerd, waarbij de bomen die binnen de invloedssfeer van het bezoekersinformatiecentrum vallen, zijn ingetekend en verdeeld in 3 zones. Ook zijn maatregelen gewenst om de te behouden bomen tijdens de bouw van het centrum te beschermen. Dit is omschreven in het laatste hoofdstuk uit dit document, "Boombescherming".

SITUATIE

De bosplantsoenvakken en bomen bevinden zich aan de Ruytershoveweg in Bergen op Zoom. Het projectgebied wordt begrensd door de militaire erevelden aan weerskanten van de bosplantsoenvakken.

Voor het onderzoek zijn 3 verschillende bosplantsoenvakken beoordeeld. Van deze vakken zijn de algemene kenmerken opgenomen, zoals voorkomende soorten, het aantal boomvormers, de gemiddelde hoogte, de onderhoudsstaat en eventuele gevaarzetting.

Op de overzichtstekening in **bijlage A1** zijn de 3 vakken terug te vinden.

RESULTATEN

Tijdens het onderzoek zijn 3 bosplantsoenvakken beoordeeld. De vakken zijn genummerd met nummers 2, 3 en 4.

Het betreft gemengde vakken met boom- en struikvormers. De gemiddelde hoogte van de boomvormers is hoger dan 18 meter.

Op het registratieformulier in **bijlage B1** en **B2** zijn de opgenomen gegevens weergegeven.

Onderhoud

Bij de vakken is de onderhoudsstaat als regulier beoordeeld. In de vakken moet een dunning tot 30 procent worden uitgevoerd. Hierbij moeten voornamelijk enkele kleine dode bomen gekapt worden, de vakken behoeven verder geen dunning.

Veiligheid

De randen van de bosvakken zijn verdeeld op basis van verschillende aangrenzende gebruiksfuncties. Hierbij zijn 8 verschillende randen ingetekend. 3 randen behoeven geen onderhoud. Dit betreft de vrij uitgroeiende bosranden langs de beukenlaan en het sleutelgat. De overige randen betreffen 4 randen van de vakken grenzend aan de erevelden en 1 bosrand grenzend aan het pad achter de erevelden.

Bij 3 randen (nummers 1, 2 en 3) zijn geen maatregelen noodzakelijk. Dit betreft de vrij uitgroeiende randen grenzend aan de beukenlaan en het sleutelgat.

Bij 4 van de bosranden is breukgevaarlijk, grof dood hout waargenomen dat verwijderd moet worden. Het betreft in deze gevallen minder dan 20 procent van de lengte van de randen.

Bij de 5 randen grenzend aan de erevelden of het pad achter de erevelden is de onderhoudsstaat als regulier beoordeeld. Hier is een reguliere onderhoudsbeurt nodig om de randen van de bosvakken weer terug te snoeien.

CONCLUSIE EN ADVIES

Bij de 3 vakken is grof dood hout waargenomen dat aan de randen buiten de vakken hangt. Dit dode hout kan gemakkelijk uitbreken en daarbij (letsel)schade veroorzaken. Wij adviseren het dode hout te verwijderen.

In de vakken zijn geen breukgevaarlijke of instabiele bomen aangetroffen. Wel zijn enkele afgestorven lijsterbessen in de bosvakken aanwezig. Om deze reden is bij de vakken een reguliere dunning geadviseerd. Wij adviseren als dunning deze dode bomen te kappen.

Verder adviseren we de buitenranden van de bosvakken met een reguliere onderhoudsmaatregel terug te snoeien, hierbij moeten overhangende takken boven het pad en de gazons langs de randen verwijderd worden.

BOOMBESCHERMING

De bomen binnen het bosplantsoenvak waarin het bezoekersinformatiecentrum wordt gerealiseerd, zijn onderverdeeld in 3 zones: zone A, B en C. Op de PDF-overzichtstekening in **bijlage A** en in de shapefile in **bijlage C** is terug te vinden welke bomen onder welke zone vallen.

Bomen die binnen zone A vallen, staan binnen de contouren van het nieuw te bouwen bezoekersinformatiecentrum en kunnen niet worden gehandhaafd. De bomen uit zone B staan binnen een afstand van circa 5 meter rond de contouren van het nieuw te bouwen bezoekersinformatiecentrum, deze moeten waarschijnlijk verwijderd worden om de benodigde werkruimte te creëren. De bomen uit zone C staan grotendeels buiten de invloedssfeer van het nieuw te bouwen bezoekersinformatiecentrum.

Hieronder worden mogelijke knelpunten omschreven die kunnen ontstaan bij werken rondom bomen.

Wortelschade

Graafwerkzaamheden bij een boom kunnen leiden tot schade aan het wortelgestel. Bij schade aan de dikkere wortels kan de boom te kampen krijgen met een (aanzienlijke) conditievermindering. Bovendien vormen (grote) verwondingen aan het wortelgestel een potentiële invalspoort voor houtrotveroorzakende schimmels. Hierdoor kunnen op termijn de stabiliteit en breukveiligheid van de boom in gevaar komen.

Verder kan bij graafwerkzaamheden schade ontstaan aan de zogenoemde stabiliteitskluit van een boom. Het betreft hier het deel van het wortelgestel dat ongeschonden dient te blijven om de stabiliteit van de boom te kunnen waarborgen. Voor het bepalen van de omvang van de stabiliteitskluit wordt gebruik gemaakt van normwaarden. Deze waarden zijn weergegeven in de **volgende** tabel.

Stamdiameter (in cm, op 130 cm boven maaiveld)	Straal stabiliteitskluit (in cm)
20	125
40	150
60	175
80	225
100	250
150	350

De normen voor de afmeting van de stabiliteitskluit zijn richtwaarden en kunnen niet altijd exact worden toegepast. Bijstelling kan noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld vanwege een afwijkende kroonopbouw, windvang of eventuele scheefstand. Het vaststellen van de stabiliteitskluit is overigens altijd een momentopname.

Bodemverdichting

Door het inzetten van zwaar materieel, het opslaan van materialen en/of het ophogen van het maaiveld kan bodemverdichting optreden. Ook het aanbrengen van verharding en

verkeersbelasting hebben verdichting tot gevolg. Bestanddelen als klei, veen en fijn zand maken een bodem gevoelig voor verdichting.

Bij verdichting wordt het poriënvolume in de bodem verkleind. Hierdoor nemen de mogelijkheden voor wortelontwikkeling af. Zwaar verdichte bodems kenmerken zich bovendien door een moeizame verplaatsing van vocht en bodemgassen, waardoor wateroverlast en zuurstofgebrek kunnen optreden. Te lage zuurstofgehalten in de doorwortelde zone kunnen bij de boom leiden tot wortelsterfte en (dus) tot conditievermindering.

Ophoging

Een ophoging bij bomen brengt in het algemeen een verslechtering van de groeiplaatsomstandigheden met zich mee. Zo zorgt het gewicht van de opgebrachte grond ervoor dat de onderliggende bodembestanddelen worden samengedrukt. Dit leidt tot een verkleining van het poriënvolume en (dus) tot bodemverdichting.

De maximale ophoging die een boom kan verdragen, hangt grotendeels af van de specifieke eigenschappen van de betreffende boomsoort. Ook de conditie, groeifase en standplaatsomstandigheden kunnen van invloed zijn op de maximaal toelaatbare ophoging.

Schade aan de stamvoet, stam en/of kroon

Door het onzorgvuldig inzetten van (zwaar) materieel kan er bovengronds schade aan een boom ontstaan.

Maatregelen

Om schade aan de te handhaven bomen te voorkomen, adviseren wij de **hieronder** genoemde maatregelen. Dit zijn richtlijnen die tevens in de poster “Werken rond bomen” zijn beschreven. Deze poster is afkomstig uit het Handboek Bomen 2018 en is ontwikkeld door het Norminstituut Bomen. De poster is bijgevoegd als **bijlage D**.

- Bij de te handhaven bomen adviseren wij deze af te schermen met bouwhekken.
- Om zonnebrand op de bast van de te behouden beuken te voorkomen, moeten de stammen van de bomen die bij kap binnen het bosvak in de volle zon komen te staan, ingepakt worden met jute.
- Binnen de kroonprojectie van de te handhaven bomen mogen geen (graaf)werkzaamheden verricht worden en mag geen opslag of transport van bijvoorbeeld bouwmaterialen plaatsvinden.
- Om verdichting van de bodem te voorkomen, mag grond die vrijkomt bij eventuele ontgravingen ten behoeve van de fundering niet onder de te behouden bomen verwerkt worden.

De locatie van de definitieve bouwweg, nutsvoorzieningen en toegangsweg voor het nieuw te bouwen bezoekersinformatiecentrum zijn nog onbekend. Mogelijk hebben de werkzaamheden hiervoor nog negatieve invloed op de te behouden bomen.

Ten slotte willen wij nog benoemen dat de realisatie van het gebouw in het midden van het bosvak een verandering in de windbelasting met zich meebrengt. Deze veranderende windbelasting kan een verhoogde kans op windworp van de te behouden bomen betekenen.

BIJLAGEN

- Bijlage A1: Overzichtstekening bosvakken en bosranden (separaat)
- Bijlage A2: Overzichtstekening zonering bomen contouren bezoekerscentrum (separaat)
- Bijlage B1: Registratieformulier bosplantsoenvakken
- Bijlage B2: Registratieformulier bosranden
- Bijlage C: Shapefile ingetekende bomen zones A t/m C
- Bijlage D: Poster "Werken rond bomen"

BIJLAGE A OVERZICHTSTEKENINGEN

De overzichtstekeningen zijn separaat bijgevoegd.

Legenda

Verwijderen risicotakken (lijn)
Geen maatregel
tot 20%

Onderhoudsstaat (vlak)
Regulier, dunning tot 30%

Eerder opgenomen inspectie
Bomen inclusief boomnummer

Topografie

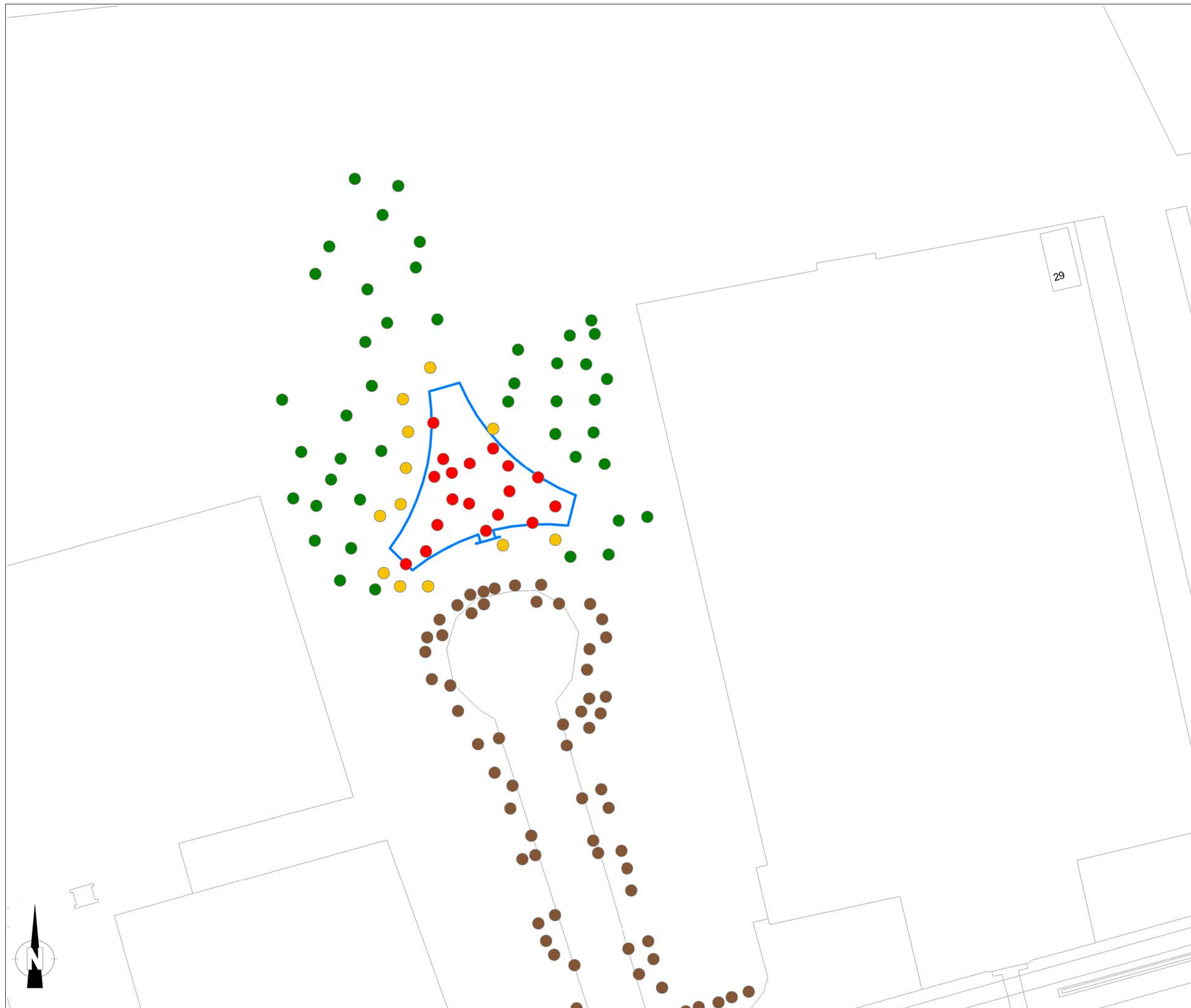
Straatnamen
Huisnummers

Erevelden, Bergen op Zoom 1/1
Uitvoeringstekening bosplantsoen

Opdrachtgever: Rijksvastgoedbedrijf
Projectcode: 20172
Schaal: 1:700
Papierformaat: A3
Status: Definitief
Datum: 10 september 2020

Bomenwacht Nederland B.V.
Van Rietlaan 33
3461 HW Linschoten
T (085) 822 80 10
I www.bomenwacht.nl

Legenda

Bomen

- Zone A
- Zone B
- Zone C

Eerder opgenomen inspectie

Contouren gebouw

Topografie

Straatnamen

Huisnummers

Erevelden, Bergen op Zoom 1/1

Zonering bomen met contouren ontwerp

Opdrachtgever: Rijksvastgoedbedrijf
Projectcode: 20172
Schaal: 1:700
Papierformaat: A3
Status: Definitief
Datum: 12 februari 2021

Bomenwacht Nederland B.V.

Van Rietlaan 33
3461 HW Linschoten
T (085) 822 80 10
I www.bomenwacht.nl

BIJLAGE B1 REGISTRATIEFORMULIER BOSPLANTSOENVAKKEN

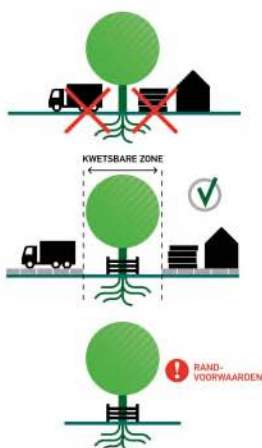
Vak-nr.	Sortiment	Gemiddelde hoogte (m)	Aantal boomvormers	Type plantsoen	Onderhoudsstaat	Wettelijk kader
2	Acer (gewone / Noorse esdoorn); Betula (ruwe / zachte berk); Pinus (grove / zwarte den); Quercus (zomer- / wintereik); Sambucus (vlier); Sorbus (lijsterbes); Prunus (Amerikaanse vogelkers);	> 18	76-100	Gemengd, boom- en struikvormers	Regulier, dunning tot 30 procent	Grof dood hout boven gevaarzetting
3	Fagus (beuk); Pinus (grove / zwarte den); Prunus (Amerikaanse vogelkers); Sorbus (lijsterbes);	> 18	11-20	Gemengd, boom- en struikvormers	Regulier, dunning tot 30 procent	Grof dood hout boven gevaarzetting
4	Fagus (beuk); Pinus (grove / zwarte den); Prunus (Amerikaanse vogelkers); Sorbus (lijsterbes);	> 18	21-30	Gemengd, boom- en struikvormers	Regulier, dunning tot 30 procent	Grof dood hout boven gevaarzetting

BIJLAGE B2 REGISTRATIEFORMULIER BOSRANDEN

Rand-nr.	Gevaarstelling	Onderhouds-vorm	Hoogte rand onderhoud	Zone windworp	Zone takbreuk	Verwijderen risicotakken	Gebruiksfunctie naast rand	Beoogde afstand tot gebruiksfunctie	Onderhouds-staat
1	Algemeen	Vrij uitgroeiend	Niet relevant	Boomhoogte tot rand gebruiksfunctie	Geen takken in takbreukzone	Geen maatregel	Gras / berm / onbegroeid	Niet relevant	Niet onderhouden of beheerd
2	Algemeen	Vrij uitgroeiend	Niet relevant	Boomhoogte tot rand gebruiksfunctie	Geen takken in takbreukzone	Geen maatregel	Gras / berm / onbegroeid	Niet relevant	Niet onderhouden of beheerd
3	Algemeen	Vrij uitgroeiend	Niet relevant	Boomhoogte tot rand gebruiksfunctie	Geen takken in takbreukzone	Geen maatregel	Gras / berm / onbegroeid	Niet relevant	Niet onderhouden of beheerd
4	Algemeen	Terugsnoeien extensief	3 meter	Gehele vak	Geen takken in takbreukzone	Tot 20 procent	Begraafplaats	3 meter	Regulier
5	Algemeen	Terugsnoeien extensief	3 meter	Boomhoogte tot rand gebruiksfunctie	Geen takken in takbreukzone	Tot 20 procent	Begraafplaats	3 meter	Regulier
6	Algemeen	Terugsnoeien extensief	5 meter	Boomhoogte tot rand gebruiksfunctie	Geen takken in takbreukzone	Tot 20 procent	Fiets- / voetpad	1 meter	Regulier
7	Algemeen	Terugsnoeien extensief	3 meter	Boomhoogte tot rand gebruiksfunctie	Takken aanwezig in takbreukzone	Geen maatregel	Begraafplaats	3 meter	Regulier
8	Beperkt	Terugsnoeien extensief	3 meter	Gehele vak	Geen takken in takbreukzone	Tot 20 procent	Begraafplaats	3 meter	Regulier

WERKEN ROND BOMEN

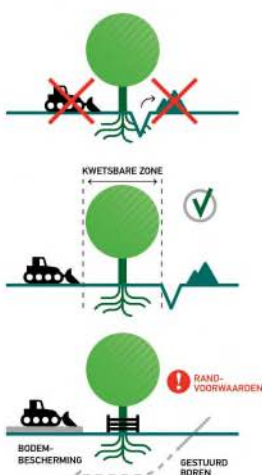
OPSLAG, PARKEREN EN TRANSPORT

Voor opslag, parkeren en transport gelden randvoorwaarden binnen de kwetsbare boomzone. Bijvoorbeeld het plaatsen van drukverdelende rijplaten.

❗ Randvoorwaarden moeten worden uitgewerkt in een goedgekeurd Werkplan!

GRAVEN, OPHOGEN EN ANDERE BODEM-BEWERKINGEN

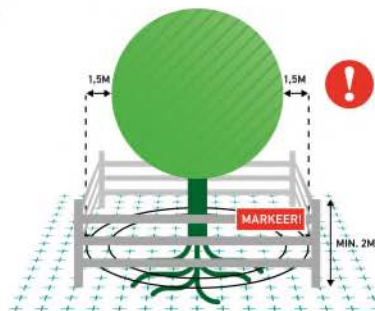

Voor graven, ophogen en bodembewerking gelden randvoorwaarden binnen de kwetsbare boomzone. Bijvoorbeeld minimale graafafstanden en wortelbescherming.

❗ Randvoorwaarden moeten worden uitgewerkt in een goedgekeurd Werkplan!

Kabelgoten, mantelbuizen en gestuurd boren bieden soms een goed alternatief. Let bij grond- en graafwerkzaamheden ook op kabels en leidingen (KLIC-melding, WIDN).

KWETSBAIRE BOOMZONE

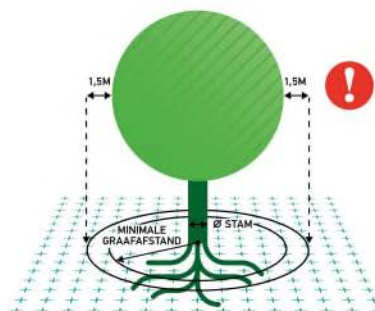
❗ Werkzaamheden en de opslag van materiaal en materieel zijn binnen de KWETSBAIRE BOOMZONE alleen toegestaan MET TOESTEMMING (goedgekeurd Werkplan).

RANDVOORWAARDEN EN EISEN

1. Plaats een niet-verplaatsbare fysieke bescherming rond de boom (vanaf 10 cm tot minimaal 2 m boven het maaiveld) en markeer deze als beschermd boomgebied.
2. Binnen elke kwetsbare boomzone zijn de uitvoering van werkzaamheden en de opslag van materiaal en materieel alleen toegestaan met toestemming via een door de opdrachtgever of directie goedgekeurd Werkplan.
3. Binnen elke kwetsbare boomzone gelden randvoorwaarden die uitgewerkt moeten zijn in het goedgekeurde Werkplan. Deze randvoorwaarden worden in de regel opgesteld aan de hand van een Bomen Effect Analyse (BEA).
4. Het Werkplan vermeldt gedetailleerd (per boom) wanneer, op welke wijze, volgens welke randvoorwaarden en met welk materieel en welke hulpmiddelen werkzaamheden binnen de kwetsbare boomzone moeten worden uitgevoerd.
5. Werkzaamheden mogen de duurzame instandhouding van de boom nooit in gevaar brengen.
6. Graafwerkzaamheden binnen de kwetsbare boomzone zijn uitsluitend toegestaan met toestemming via het goedgekeurde Werkplan.

LEIDRAAD MINIMALE GRAAFAFSTANDEN (INDICATIEF)

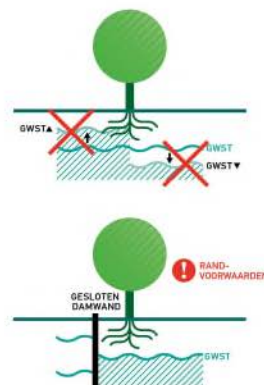
Stam Ø	Minimale graafafstand vanuit het hart van de stamvoet	Eenzijdige wortelontwikkeling of scheefstaande boom (trekzijde)
20 cm	> 1,25 m	2,0 m
40 cm	> 1,50 m	2,5 m
60 cm	> 1,75 m	3,0 m
80 cm	> 2,25 m	3,5 m
100 cm	> 2,50 m	4,0 m
150 cm	> 3,50 m	5,0 m

❗ Kwetsbare boomzone = Kroonprojectie + 1,5 meter

Kijk voor aanvullende informatie over randvoorwaarden en een goedgekeurd Werkplan op: www.bomenposter.nl

BRONBEMALING EN VERANDERINGEN IN GRONDWATERSTAND

Voor bronbemalingen en veranderingen in de grondwaterstand gelden zowel binnen als buiten de kwetsbare boomzone randvoorwaarden. Bijvoorbeeld het toepassen van een gesloten bronbemaling.

❗ Randvoorwaarden moeten worden uitgewerkt in een goedgekeurd Werkplan!

VLOEISTOFFEN EN GASSEN

Bodemvreemde gassen en vloeistoffen kunnen grote schade veroorzaken aan de groeiplaats van een boom.

Houd gassen en vloeistoffen, maar ook cementmolens en (water)afvoeren, op grote afstand van de kwetsbare boomzone!

SNOEI-WERKZAAMHEDEN

Het snoeien van bomen is alleen toegestaan met toestemming van de opdrachtgever of directie, ook wanneer er enkel sprake is van een gebroken of beschadigde tak.

Bezoekerscentrum militaire erevelden

Gebruiksfase

Mr. P.J.A. Engelvaart

E M P H A S I S

Ruimtelijke Ordening & Juridisch Advies

Datum: 13 november 2023

In opdracht van: Stichting bezoekerscentrum militaire erevelden Brabantse wal

Emphasis

Postbus 272

5140 AG Waalwijk

0650213354

info@emphasis-advies.nl

Inhoudsopgave

hoofdstuk 1. Inleiding	4	
1.1. Inleiding		4
1.2 Juridisch kader		4
2. Voortoets	4	
2.1 Voortoets		4
2.2 Beschrijving van de activiteit		4
3. Toelichting op de gebruiksfase	6	
4. Conclusie	7	

hoofdstuk 1. Inleiding

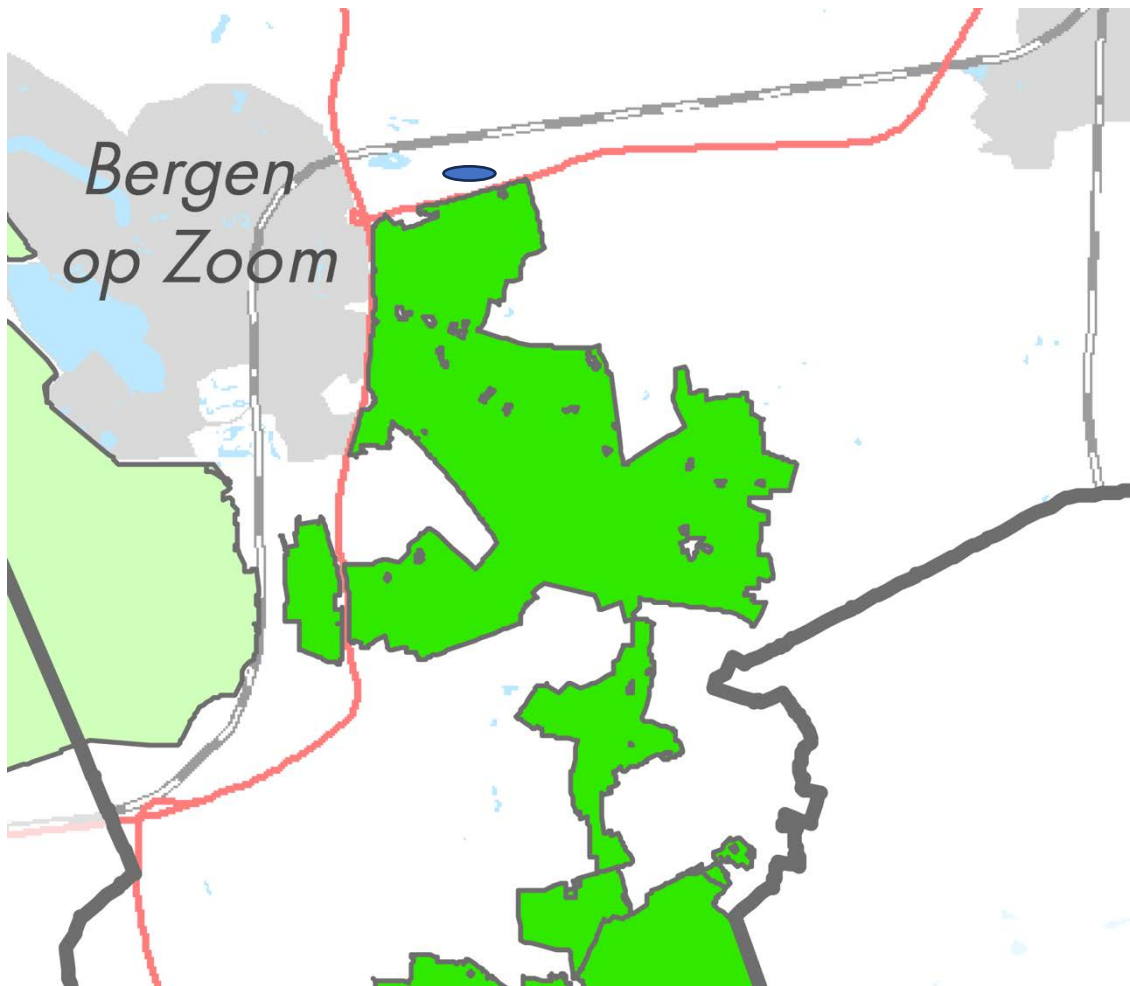
1.1. Inleiding

Door de Stichting bezoekerscentrum militaire erevelden Brabantse wal is een aanvraag om omgevingsvergunning ingediend voor de bouw van een nieuw bezoekerscentrum van 550 m2. Ter plaatse is het bestemmingsplan Buitengebied Oost 2020 van kracht. Het plan is in strijd met het bestemmingsplan.

Ten behoeve van de bouw van het bezoekerscentrum is een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Voor het onderdeel stikstof is verwezen naar een nadere rapportage.

1.2 Juridisch kader

De locatie is gelegen op een afstand van 170 m van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied Brabantse wal.

Figuur 1 Ligging Natura 2000 gebied ten opzichte van de bouwlocatie

Op vergunningniveau is er een rechtstreekse relatie. Indien een omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de activiteit bouwen, en vaststaat dat sprake kan zijn van een significant effect op een Natura 2000-gebied, dan kan de omgevingsvergunning niet worden verleend zonder een verklaring van geen bedenkingen van gedeputeerde staten van de provincie. Als eerder al een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming voor de desbetreffende activiteit is verleend, dan is een dergelijke verklaring niet nodig. Als gelijktijdig of na de aanvraag om omgevingsvergunning tevens een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming voor dezelfde activiteit is aangevraagd, dan kan de omgevingsvergunning niet worden verleend, voordat de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is verleend. De vergunning op grond van de Wet natuurbescherming haakt dan zogenaamd aan op de vergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Wanneer is nu sprake van een significant effect ?

De wet zegt niet wanneer sprake is van een significant effect. In de praktijk blijkt dat alle Natura 2000-gebieden overbelast zijn. Voor elk Natura 2000-gebied is namelijk een aanwijzingsbesluit genomen door de Staatssecretaris. Bij dat aanwijzingsbesluit is een lijst opgenomen van natuurdoeltypen en is ook bepaald hoe gevoelig die zijn voor bepaalde stoffen, waaronder stikstof. Voor elk natuurdoeltype wordt de kritische depositiewaarde bepaald en wordt aangegeven of in de huidige situatie reeds sprake is van een overschrijding. Als dat zo is, dan mag op geen enkele manier een toevoeging plaatsvinden waardoor die kritische depositiewaarde nog meer wordt overschreden.

Het PAS

In 2015 is het Programma Aanpak Stikstof opgesteld. Dit programma bevatte mogelijkheden om toch de kritische depositiewaarden te overschrijden. Het argument daarvoor was dat in de toekomst maatregelen zouden worden genomen die ertoe zouden leiden dat de stikstofbelasting op de diverse natuurdoeltypen zou verminderen. Vooruitlopend daarop zou er onder voorwaarden en binnen marges extra toevoeging als gevolg van activiteiten mogen plaatsvinden. Om die mogelijkheden te benutten, was een rekentool opgesteld, de zogenaamde Aeries calculator. In deze rekentool konden de bronnen worden ingevoerd die voor het effect van de desbetreffende activiteit in aanmerking dienden te worden genomen. Deze bronnen werden dan in het model verwerkt en doorgerekend voor het effect op de diverse natuurdoeltypen inclusief de ruimte die het PAS vanwege toekomstige maatregelen zou bieden.

PAS onverbindend, wat nu ?

Deze methode, waarin dus vooruitgelopen werd op toekomstig te nemen maatregelen en waarbij dus geaccepteerd werd dat een tijdelijke overschrijding zou plaatsvinden van de kritische depositiewaarde is door de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State onverbindend verklaard. Dat betekent dus dat, wanneer een activiteit leidt tot enige toevoeging in een overbelast Natura 2000 gebied, direct de conclusie is dat een vergunning vereist is op grond van de Wet natuurbescherming. Of een dergelijke vergunning kan worden verleend is onzeker. De wet biedt wel de mogelijkheid om vergunning te verlenen, maar dat is alleen mogelijk als direct vaststaat dat elders compensatie wordt geboden (extern gesaldeerd)

of als de ontwikkeling in de plaats komt voor een bestaande situatie die wordt opgeheven en de nieuwe ontwikkeling minder stikstofdepositie veroorzaakt op het Natura 2000 gebied. (interne saldering).

Als externe saldering en interne saldering niet mogelijk zijn, dan is het toch mogelijk om een vergunning te verlenen. Dat kan in dat geval alleen maar als voldaan wordt aan de zogenaamde ADC-criteria. Aangetoond moet dan worden dat geen alternatieven aanwezig zijn, sprake is van een dringende reden van openbaar belang en elders gecompenseerd wordt. Toepassing van de ADC-criteria is een hoge uitzondering.

2. Voortoets

2.1 Voortoets

Aan de hand van een voortoets dient te worden beoordeeld of er als gevolg van het bestemmingsplan dat de ontwikkeling mogelijk maakt, kan worden uitgesloten dat sprake is van significant negatieve effecten op gevoelige habitattypen in het nabijgelegen Natura 2000 gebied. Of er sprake is van significant negatieve effecten hangt onder ander af van de instandhoudingsdoelstellingen van het betrokken Natura 2000-gebied en de vraag welke gevolgen de toename van stikstofdepositie heeft voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn te vinden in het aanwijzingsbesluit van het betrokken Natura 2000-gebied en uitgewerkt in het beheerplan voor het desbetreffende gebied.

2.2 Beschrijving van de activiteit

Voor de locatie is een bestemmingsplan opgesteld. Het bezoekerscentrum zal gasloos worden gerealiseerd. Daarom zal vanuit het gebouw zelf geen NOx of NH3 uitstoot plaatsvinden. Verwacht wordt dat dagelijks circa 6 auto's extra de militaire erevelden inclusief het bezoekerscentrum zullen aandoen.

Verantwoording referentiesituatie

De militaire erevelden zijn in 1962 aangelegd. Aanvankelijk mochten ze zich in een warme belangstelling verheugen maar door de tijd heen is het bezoek gestaag afgenomen.

Voor de referentiesituatie zijn de verkeergegevens gebruikt van de gemeente Bergen op Zoom voor de Ruytershoveweg. In 2023 reden 2000 auto's per etmaal over de Ruytershoveweg. De Ruytershoveweg is een parallelweg van de A58 waar veel meer auto's per etmaal overheen rijden.

Het Natura 2000 gebied de Brabantse Wal is op 24 maart 2000 aangewezen als Natura 2000 gebied. Ook toen bestonden de erevelden al en was er sprake van een druk verkeer dat in de loop der jaren alleen maar autonoom is gegroeid. Voor de referentiesituatie is uitgegaan van 2000 motorvoertuigen per etmaal.

Verantwoording gebruiksfase

De militaire erevelden zijn circa 60 jaar geleden aangelegd. Ter plaatse zijn 2400 Britse en Canadese militairen begraven die vrijwel allen gesneuveld zijn in de slag om de Schelde. Zo veel graven in een ingetogen sfeer levert op zichzelf een mooi moment van herdenken. Met de realisatie van een bezoekerscentrum tussen de Canadese en de Britse begraafplaats in, krijgt deze beleving een verdieping. Het bezoekerscentrum geeft mogelijkheden om niet alleen de graven te bezoeken maar ook aan de hand van een permanente tentoonstelling en een passende ontmoetingsruimte de bezoekers die op de erevelden afkomen extra te faciliteren. Daarnaast biedt het bezoekerscentrum een mogelijkheid van samenkomst en een mogelijkheid om vooral jongeren (scholieren) de geschiedenis van de tweede wereldoorlog te laten beleven.

Het is erg moeilijk een inschatting te maken van de extra bezoekers die op het bezoekerscentrum afkomen. Het is eigenlijk een voorziening die ervoor moet zorgen dat de bezoekers blijven komen en blijven herdenken en veel minder een voorziening die

heel veel extra bezoekers zal trekken. Het bezoekerscentrum wordt vooral opgericht om te voorkomen dat het leed dat in de Tweede Wereldoorlog heeft gespeeld wordt vergeten. Het bezoekerscentrum genereert dan ook niet primair extra bezoekers maar probeert de bestaande bezoekersstroom vast te houden.

Er zijn geen echte referenties voor vergelijkbare voorzieningen. Het bezoekerscentrum is geen museum. Ook al zou het een museum zijn: de CROW (uitgave 381) geeft alleen parkeernormen voor een museum maar geen verkeersgeneratiegegevens.

De erevelden worden thans in bescheiden mate bezocht. Ingeschat is dat gemiddeld over een jaar de realisatie van het bezoekerscentrum ervoor zal zorgen dat 6 auto's per etmaal extra de erevelden zullen bezoeken. Een dergelijk aantal is realistisch als we het leggen naast de ervaringscijfers van het aantal bezoekers aan de erevelden. Dat aantal is gemiddeld enkele tientallen per dag.

Toelichting

Dagelijks maken 2000 auto's gebruik van de Ruytershoveweg. Op grond van de Instructie bij de aeries calculator behoeven alleen de verkeerseffecten te worden meegenomen indien deze niet opgaan in het heersende verkeersbeeld. In de Instructie wordt uitgegaan van enkele procenten van de bestaande verkeersintensiteit. Dat betekent derhalve dat de extra verkeersaantrekkende werking van het bezoekerscentrum opgaat in het heersende verkeersbeeld en om die reden niet hoeft te worden meegeteld in de aeries-berekening.

De rijlijnen zijn gelijk gehouden voor zowel de referentiesituatie als de beoogde situatie. De rijlijn is 300 meter in beide situaties. Deze is zo gekozen omdat met een dergelijke afstand het komende en gaande verkeer richting erevelden na deze afstand opgaat in het heersende verkeersbeeld. Strikt genomen behoeven de extra aantallen niet in de berekening te worden opgenomen vanwege de aeries-instructie.

3. Toelichting op de gebruiksfase

Toelichting op de gebruiksfase

In de gebruiksfase is geen extra emissie en dus ook geen extra depositie op het Natura 2000-gebied te verwachten. Het gebouw wordt gasloos uitgevoerd.

Wel is er sprake van een toename van de emissie van het verkeer van en naar het bezoekerscentrum van bezoekers.

Conclusie

Het planvoornemen leidt op basis van de ingevoerde gegevens niet tot extra stikstofdepositie in Natura 2000-gebied. Dit aspect vormt geen belemmering voor het verlenen van de omgevingsvergunning.

4. Conclusie

De conclusie luidt dat er geen beschermde natuurgebieden worden getroffen door deze ontwikkeling. De rekentool geeft op basis van de door de initiatiefnemer aangeleverde input, geen rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/j. Als gevolg van het planvoornemen treedt er dus geen stikstofdepositie op in Natura 2000-gebied. De pdf-bestanden van de berekeningen zijn bij deze notitie apart bijgevoegd, zodat het bevoegd gezag deze in kan voeren ter controle.

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon
Inrichtingslocatie

Emphasis
ruytershoveweg 29,
4622 RJ Bergen op Zoom

Activiteit

Omschrijving
Toelichting

erevelden bergen op zoom
stikstofberekening erevelden

Berekening

AERIUS kenmerk
Datum berekening
Rekenconfiguratie

RpaCVrwG9L21
13 november 2023, 06:39
Wnb-rekengrid

Totale emissie

Situatie 1 - Referentie
Situatie 2 - Beoogd

Rekenjaar	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
2024	5,2 kg/j	90,9 kg/j
2024	5,2 kg/j	90,9 kg/j

Resultaten

Situatie 1 - Referentie
Situatie 2 - Beoogd
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)
Grootste toename
Grootste afname

Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
3,08 mol/ha/j	2676171	Brabantse Wal
3,08 mol/ha/j	2676171	Brabantse Wal
-		
-		
-		
-		

Situatie 2 (Beoogd), rekenjaar 2024

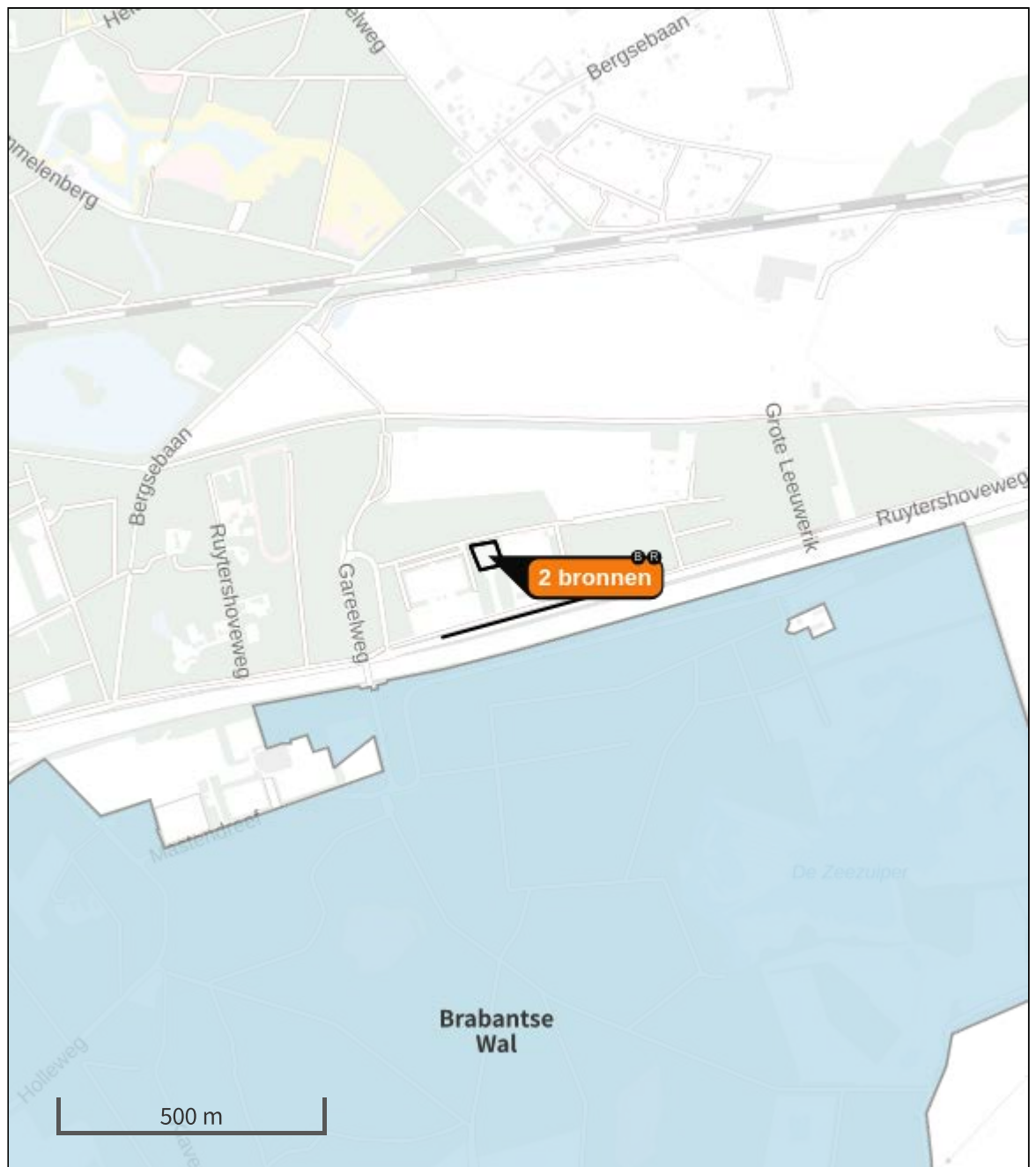
Emissiebronnen		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	Wonen en Werken Recreatie Bron 1	-	-
	Verkeersnetwerk	5,2 kg/j	90,9 kg/j

Situatie 1 (Referentie), rekenjaar 2024

Emissiebronnen		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	Wonen en Werken Recreatie Bron 1	-	-
	Verkeersnetwerk	5,2 kg/j	90,9 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

	Habitatrichtlijn		Grootste toename (projectberekening)
	Vogelrichtlijn		Grootste afname (projectberekening)
	Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn		Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)
	Niet bepaald		

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingssituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Situatie 2" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteed)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteed)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteed)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Onderstaand is een overzicht opgenomen van alle Natura 2000-gebieden (binnen de maximale rekenafstand van 25 km) waar in de "Beoogde situatie" een bijdrage groter dan 0,00 mol/ha/jaar is berekend, maar waar in de "Projectberekening" (=verschilberekening) geen toe- of afname is berekend. Het effect vanuit de "Projectberekening" op deze gebieden is daarmee 0,00 mol/ha/jaar.

Brabantse Wal

Situatie 2, Rekenjaar 2024

1 Wonen en Werken | Recreatie

Naam	Bron 1	Uittreedhoogte	<u>1,0 m</u>
Locatie	X:81694,97 Y:390959,16	Warmteinhoud	0,000 MW
		Spreiding	1 m
Oppervlakte	0,22 ha		
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd		
Temporele variatie	<u>Continue Emissie</u>		

2 Wegverkeer | Weg

Naam	Bron 2	Links	Rechts	NO _x	90,9 kg/j
Locatie	X:81754,32 Y:390844,49	Type scherm	-	-	NO ₂ 22,2 kg/j
Lengte	299,78 m	Hoogte	-	-	NH ₃ 5,2 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-	-	
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file		
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	1.800,0 /etmaal	0,0 %		
Middelwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	100,0 /etmaal	0,0 %		
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	100,0 /etmaal	0,0 %		
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %		

Situatie 1, Rekenjaar 2024

1 Wonen en Werken | Recreatie

Naam	Bron 1	Uittreedhoogte	<u>1,0 m</u>
Locatie	X:81694,97	Warmteinhoud	0,000 MW
	Y:390959,16	Spreiding	1 m
Oppervlakte	0,22 ha		
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd		
Temporele variatie	<u>Continue Emissie</u>		

2 Wegverkeer | Weg

Naam	Bron 2	Links	Rechts	NO _x	90,9 kg/j
Locatie	X:81754,32 Y:390844,49	Type scherm	-	-	NO ₂ 22,2 kg/j
Lengte	299,78 m	Hoogte	-	-	NH ₃ 5,2 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-	-	
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file		
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	1.800,0 /etmaal	0,0 %		
Middelwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	100,0 /etmaal	0,0 %		
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	100,0 /etmaal	0,0 %		
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %		

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023.0.1_20231106_3125d8b3c1

Database versie 2023.0.1_3125d8b3c1_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Bezoekerscentrum militaire erevelden

Bouwfase

Mr. P.J.A. Engelvaart

E M P H A S I S

Ruimtelijke Ordening & Juridisch Advies

Datum: 13 november 2023

In opdracht van: Stichting bezoekerscentrum militaire erevelden Brabantse wal

Emphasis

Postbus 272

5140 AG Waalwijk

0650213354

info@emphasis-advies.nl

Inhoudsopgave

hoofdstuk 1. Inleiding	4	
1.1. Inleiding		4
1.2 Juridisch kader		4
2. Voortoets	4	
2.1 Voortoets		4
2.2 Beschrijving van de activiteit		4
3. Toelichting op de bouw fase	5	
3.1 Verkeer tijdens de aanleg- en bouw fase		5
3.3. Mobiele werktuigen		6
3.3.1 Inleiding		6
4. Conclusie	8	

hoofdstuk 1. Inleiding

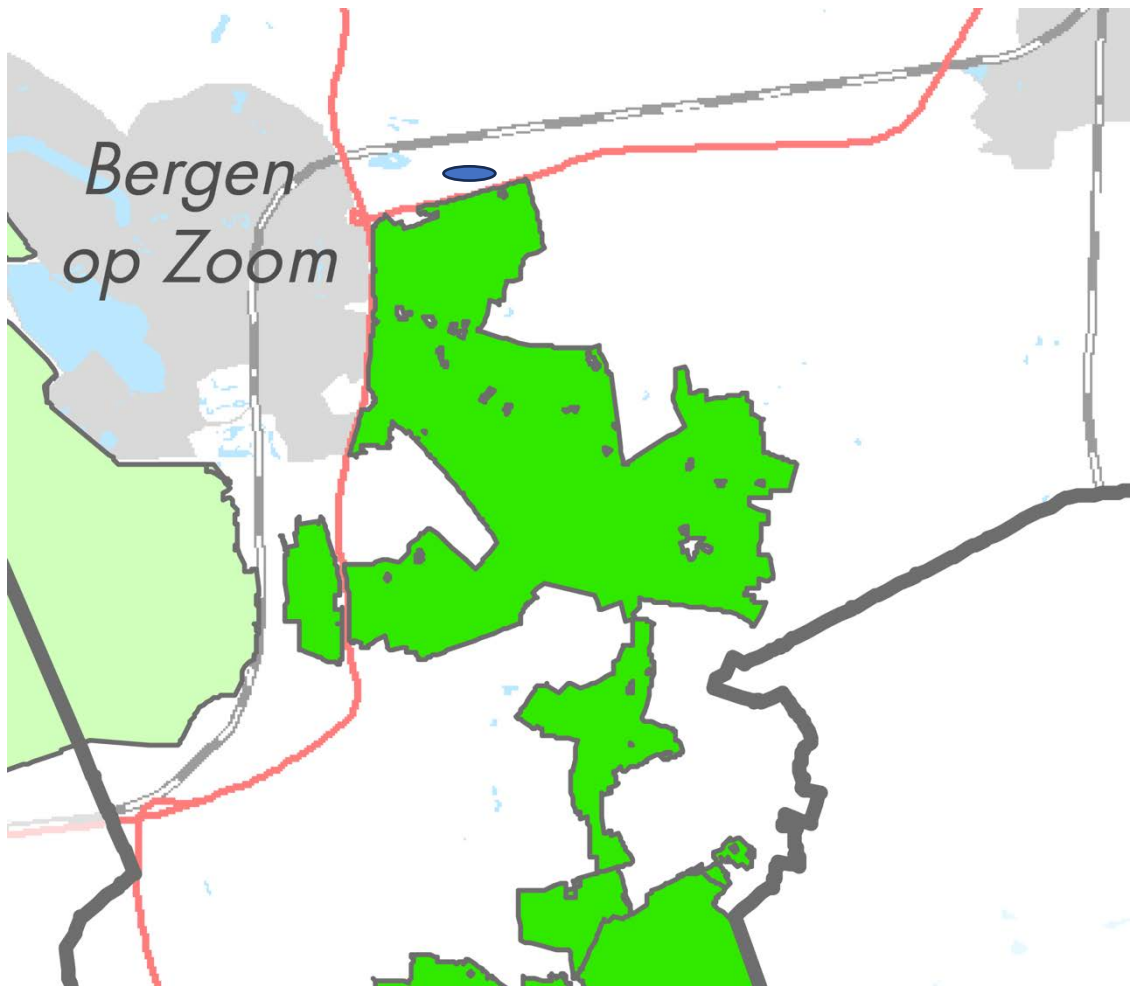
1.1. Inleiding

Door de Stichting bezoekerscentrum militaire erevelden Brabantse wal is een aanvraag om omgevingsvergunning ingediend voor de bouw van een nieuw bezoekerscentrum van 550 m2. Ter plaatse is het bestemmingsplan Buitengebied Oost 2020 van kracht. Het plan is in strijd met het bestemmingsplan.

Ten behoeve van de bouw van het bezoekerscentrum is een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Voor het onderdeel stikstof is verwezen naar een nadere rapportage.

1.2 Juridisch kader

De locatie is gelegen op een afstand van 170 m van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied Brabantse wal.

Figuur 1 Ligging Natura 2000 gebied ten opzichte van de bouwlocatie

Op vergunningniveau is er een rechtstreekse relatie. Indien een omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de activiteit bouwen, en vaststaat dat sprake kan zijn van een significant effect op een Natura 2000-gebied, dan kan de omgevingsvergunning niet worden verleend zonder een verklaring van geen bedenkingen van gedeputeerde staten van de provincie. Als eerder al een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming voor de desbetreffende activiteit is verleend, dan is een dergelijke verklaring niet nodig. Als gelijktijdig of na de aanvraag om omgevingsvergunning tevens een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming voor dezelfde activiteit is aangevraagd, dan kan de omgevingsvergunning niet worden verleend, voordat de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is verleend. De vergunning op grond van de Wet natuurbescherming haakt dan zogenaamd aan op de vergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Wanneer is nu sprake van een significant effect ?

De wet zegt niet wanneer sprake is van een significant effect. In de praktijk blijkt dat alle Natura 2000-gebieden overbelast zijn. Voor elk Natura 2000-gebied is namelijk een aanwijzingsbesluit genomen door de Staatssecretaris. Bij dat aanwijzingsbesluit is een lijst opgenomen van natuurdoeltypen en is ook bepaald hoe gevoelig die zijn voor bepaalde stoffen, waaronder stikstof. Voor elk natuurdoeltype wordt de kritische depositiewaarde bepaald en wordt aangegeven of in de huidige situatie reeds sprake is van een overschrijding. Als dat zo is, dan mag op geen enkele manier een toevoeging plaatsvinden waardoor die kritische depositiewaarde nog meer wordt overschreden.

Het PAS

In 2015 is het Programma Aanpak Stikstof opgesteld. Dit programma bevatte mogelijkheden om toch de kritische depositiewaarden te overschrijden. Het argument daarvoor was dat in de toekomst maatregelen zouden worden genomen die ertoe zouden leiden dat de stikstofbelasting op de diverse natuurdoeltypen zou verminderen. Vooruitlopend daarop zou er onder voorwaarden en binnen marges extra toevoeging als gevolg van activiteiten mogen plaatsvinden. Om die mogelijkheden te benutten, was een rekentool opgesteld, de zogenaamde Aeries calculator. In deze rekentool konden de bronnen worden ingevoerd die voor het effect van de desbetreffende activiteit in aanmerking dienden te worden genomen. Deze bronnen werden dan in het model verwerkt en doorgerekend voor het effect op de diverse natuurdoeltypen inclusief de ruimte die het PAS vanwege toekomstige maatregelen zou bieden.

PAS onverbindend, wat nu ?

Deze methode, waarin dus vooruitgelopen werd op toekomstig te nemen maatregelen en waarbij dus geaccepteerd werd dat een tijdelijke overschrijding zou plaatsvinden van de kritische depositiewaarde is door de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State onverbindend verklaard. Dat betekent dus dat, wanneer een activiteit leidt tot enige toevoeging in een overbelast Natura 2000 gebied, direct de conclusie is dat een vergunning vereist is op grond van de Wet natuurbescherming. Of een dergelijke vergunning kan worden verleend is onzeker. De wet biedt wel de mogelijkheid om vergunning te verlenen, maar dat is alleen mogelijk als direct vaststaat dat elders compensatie wordt geboden (extern gesaldeerd)

of als de ontwikkeling in de plaats komt voor een bestaande situatie die wordt opgeheven en de nieuwe ontwikkeling minder stikstofdepositie veroorzaakt op het Natura 2000 gebied. (interne saldering).

Als externe saldering en interne saldering niet mogelijk zijn, dan is het toch mogelijk om een vergunning te verlenen. Dat kan in dat geval alleen maar als voldaan wordt aan de zogenaamde ADC-criteria. Aangetoond moet dan worden dat geen alternatieven aanwezig zijn, sprake is van een dringende reden van openbaar belang en elders gecompenseerd wordt. Toepassing van de ADC-criteria is een hoge uitzondering.

Porthos uitspraak

Op 1 juli 2021 trad de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking. Op grond hiervan werd de bouw- en aanlegfase vrijgesteld voor bouw-, sloop- en eenmalige aanlegactiviteiten, de zogenaamde bouwvrijstelling. Dit betekende dat in het vergunningentraject alleen nog de neerslag (depositie) in de gebruiksfase een rol zou spelen.

Op 2 november 2022 oordeelde de Afdeling dat de bouwvrijstelling in strijd is met artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Dat is het geval, kort gezegd, omdat uit de Habitatrichtlijn volgt dat een project alleen is toegestaan als (i) met zekerheid kan worden gesteld dat individuele beschermde Natura 2000-gebieden daardoor geen schade oplopen en (ii) als het maatregelenpakket dat de wetgever als onderbouwing voor de bouwvrijstelling gebruikt, ook daadwerkelijk is uitgevoerd en de verwachte voordelen daarvan vaststaan. De bouwvrijstelling voldoet daar niet aan en moet daarom buiten toepassing worden gelaten. Daarmee herleeft de situatie zoals die gold vóór 1 juli 2021. Dit betekent dat ieder project een individuele beoordeling vereist van stikstofeffecten in zowel de bouw- of aanlegfase, als in de gebruiksfase.

2. Voortoets

2.1 Voortoets

Aan de hand van een voortoets dient te worden beoordeeld of er als gevolg van het bestemmingsplan dat de ontwikkeling mogelijk maakt, kan worden uitgesloten dat sprake is van significant negatieve effecten op gevoelige habitattypen in het nabijgelegen Natura 2000 gebied. Of er sprake is van significant negatieve effecten hangt onder ander af van de instandhoudingsdoelstellingen van het betrokken Natura 2000-gebied en de vraag welke gevolgen de toename van stikstofdepositie heeft voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn te vinden in het aanwijzingsbesluit van het betrokken Natura 2000-gebied en uitgewerkt in het beheerplan voor het desbetreffende gebied.

2.2 Beschrijving van de activiteit

Voor de locatie is een bestemmingsplan opgesteld. Het realiseren van het bezoekerscentrum past in het bestemmingsplan.

3. Toelichting op de bouw fase

Toelichting op de bouw fase

Verantwoording referentiesituatie

De militaire erevelden zijn in 1962 aangelegd. Aanvankelijk mochten ze zich in een warme belangstelling verheugen maar door de tijd heen is het bezoek gestaag afgenomen.

Voor de referentiesituatie zijn de verkeergegevens gebruikt van de gemeente Bergen op Zoom voor de Ruytershoveweg. In 2023 reden 2000 auto's per etmaal over de Ruytershoveweg. De Ruytershoveweg is een parallelweg van de A58 waar veel meer auto's per etmaal overheen rijden.

Het Natura 2000 gebied de Brabantse Wal is op 24 maart 2000 aangewezen als Natura 2000 gebied. Ook toen bestonden de erevelden al en was er sprake van een druk verkeer dat in de loop der jaren alleen maar autonoom is gegroeid. Voor de referentiesituatie is uitgegaan van 1800 motorvoertuigen per etmaal.

3.1 Verkeer tijdens de aanleg- en bouw fase

Tijdens de bouw fase zal een tijdelijke toename plaatsvinden van licht verkeer, afkomstig van de werknemers van het uitvoerende bouwbedrijf. Uitgegaan is van een bouw tijd van 30 weken.

De werkzaamheden worden uitgevoerd in 2024 en zullen in mei 2024 starten en tot 1 januari 2025 duren. Daarom is voor het jaar 2024 alleen de bouw fase opgenomen. De gebruiksfase start in 2025.

De situatie zal zo zijn dat de eerste 22 weken van 2024 de erevelden nog gewoon te bezoeken zijn en dat daarna sprake zal zijn van een toename van aan- en afvoer van verkeer. Door deze toename in te voeren voor de beoogde situatie en deze te vergelijken met de referentiesituatie ontstaat zo een betrouwbaar beeld voor geheel 2024.

De verdeling van lichte, middelzware en zware voertuigen is als volgt.

	Licht	zwaar
Bouwperiode per jaar	1200	188

De rijlijnen zijn gelijk gehouden voor zowel de referentiesituatie als de beoogde situatie. De rijlijn is 300 meter in beide situaties. Deze is zo gekozen omdat met een dergelijke afstand het komende en gaande verkeer richting erevelden na deze afstand opgaat in het heersende verkeersbeeld. Strikt genomen behoeven de extra aantallen niet in de berekening te worden opgenomen vanwege de aerijs-instructie.

Voor de vrachtwagenbewegingen is uitgegaan van een route in beide richtingen tussen de

Ruytershoveweg en de bouwplaats. Hier is uitgegaan van bebouwde kom en stagnerend hoewel de locatie buiten de bebouwde kom ligt. Het effect is wel ter plaatse dat een snelheid wordt bereikt die vergelijkbaar is met bebouwde kom. Bij het verkeer over de Ruytershoveweg is sprake van enige congestie. Hiermee is in de aerius-berekening rekening gehouden.

Dagelijks maken 2000 auto's gebruik van de Ruytershoveweg. Op grond van de instructie bij de aerius calculator behoeven alleen de verkeerseffecten te worden meegenomen indien deze niet opgaan in het heersende verkeersbeeld. In de instructie wordt uitgegaan van enkele procenten van de bestaande verkeersintensiteiten. Dit betekent derhalve dat de extra verkeersaantrekkende werking van de bouw en aanleg van het bezoekerscentrum opgaat in het heersende verkeersbeeld.

3.3. Mobiele werktuigen

3.3.1 Inleiding

Er wordt uitsluitend gewerkt met elektrisch materieel. Dat zal ook gelden voor de bomenkap. Voor enkele tientallen bomen.

De bomenkap zal maximaal 30 extra vrachtwagenbewegingen met zich meebrengen. Deze zijn toegevoegd aan het hieronder vermelde aantal van 158. Dat materieel wordt met vrachtwagen gebracht, daarnaast vinden aanvullend transportbewegingen van vrachtwagens plaats voor het laden en lossen van materieel.

Vrachtbewegingen van en naar bouwplaats (zwaar vrachtverkeer)

onderdeel	aantal vrachten	is heen en weer aantal transport	totaal
Bouwplaatsinrichting	4	2	8
IBA- individuele behandeling afvalwater	1	2	2
Betonmortel	23	2	46
Betonwapening vorstrand	1	2	2
Betonwapening betonvloer	3	2	6
Bekisting	3	2	6
ruwbouwtimmerwerk: hsb-wanden incl. gevel	12	2	24
ruwbouwtimmerwerk: clt-vloeren	2	2	4
spiegelgevel (Alucobond)	2	2	4
materiaal afbouwtimmerwerk DKB	3	2	6
materialen stukadoorwerk DKB	1	2	2
Kantplanken	1	2	2
luifel hoofdentree	1	2	2
binnendeuren en binnendeurkozijnen	1	2	2
aluminium kozijnen/puien / (schuif)deuren	2	2	4
glaspui-elementen	1	2	2
stalen kader tbv glaspuien	1	2	2
daklichtkoepel	1	2	2
dakbedekking	1	2	2
tegelwerken	1	2	2
ankers/kramerijen/hang- en sluitwerken	1	2	2
materialen schilderwerken	1	2	2
schoonloop-mat	1	2	2

vuil- en puincontainers	9	2	18
aan- en afvoer kraan	2	2	4
derden: diverse			n.t.b.
		Totaal	158

Het volgende elektrische materieel wordt ingezet:

5c en 5d: Bouwkundige inzet materieel;

- Lossen en plaatsen bouwketen / materiaal/materieel container: elektrische kraan MTK48 o.g.
- Lossen en plaatsen IBA1: elektrische kraan MTK48 o.g.
- Storten beton vorstrand + vloer: elektrische betonpomp
- Monoliet afwerken betonvloer: elektrische vlindermachine
- Lossen en uitdraaien vloerwapening: elektrische kraan MTK48 o.g.
- Lossen en plaatsen/monteren aluminium Alucobond wanden, houtskeletbouw wanden, balklaag en dakvloeren: elektrische kraan MTK48 o.g.
- Lossen en monteren staalconstructie: elektrische kraan MTK48 o.g.
- Lossen en kraanhulp tbv plaatsen aluminium puilen inclusief beglazing: elektrische kraan MTK48 o.g.
- Lossen en kraanhulp tbv plaatsen beglazing: elektrische kraan MTK48 o.g.
- Lossen en plaatsen daklichtkoepel: elektrische kraan MTK48 o.g.
- Lossen en verticaal transport dakbedekking: elektrische kraan MTK48 o.g.
- Lossen, transport en plaatsen Cortenstaal: elektrische kraan MTK48 of full- electric verreiker
- Verticaal transport lichte materialen: elektrische kantellift

In de aerius-berekening is dus geen rekening gehouden met het aspect mobiele werktuigen, aangezien uitsluitend elektrisch materieel wordt ingezet. Wel zijn de vrachtwagenbewegingen opgenomen zowel op de Ruytershoveweg als van en naar de bouwplaats. In de laatste situatie is uitgegaan van een weg binnen de bebouwde kom hoewel de locatie buiten de bebouwde kom ligt.

Ik merk op dat de elektrische voertuigen voorzien zijn van voldoende grote accu's maar dat ter plaatse ook krachtstroom aanwezig is zodat er geen noodzaak is voor de elektrische machines om steeds weer opnieuw van en naar de bouwplaats te worden gebracht om op te laden.

4. Conclusie

De conclusie luidt dat er geen beschermde natuurgebieden worden getroffen door deze ontwikkeling. De rekentool geeft op basis van de door de initiatiefnemer aangeleverde input, geen rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/j. Als gevolg van het planvoornemen treedt er dus geen stikstofdepositie op in Natura 2000-gebied. De pdf-bestanden van de berekeningen zijn bij deze notitie apart bijgevoegd, zodat het bevoegd gezag deze in kan voeren ter controle.

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

Emphasis

ruytershoveweg 29,

4622 RJ Bergen op Zoom

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

erevelden bergen op zoom

stikstofberekening erevelden

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

Ro9j6QVkJQpvr

12 november 2023, 22:41

Wnb-rekengrid

Totale emissie

Situatie 1 - Referentie

Situatie 2 - Beoogd

Rekenjaar

2024

2024

Emissie NH₃

5,2 kg/j

5,2 kg/j

Emissie NO_x

90,9 kg/j

91,0 kg/j

Resultaten

Situatie 1 - Referentie

Situatie 2 - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

Grootste toename

Grootste afname

Hoogste bijdrage

3,08 mol/ha/j

3,08 mol/ha/j

-

-

-

-

Hexagon

2676171

2676171

Gebied

Brabantse Wal

Brabantse Wal

Situatie 2 (Beoogd), rekenjaar 2024

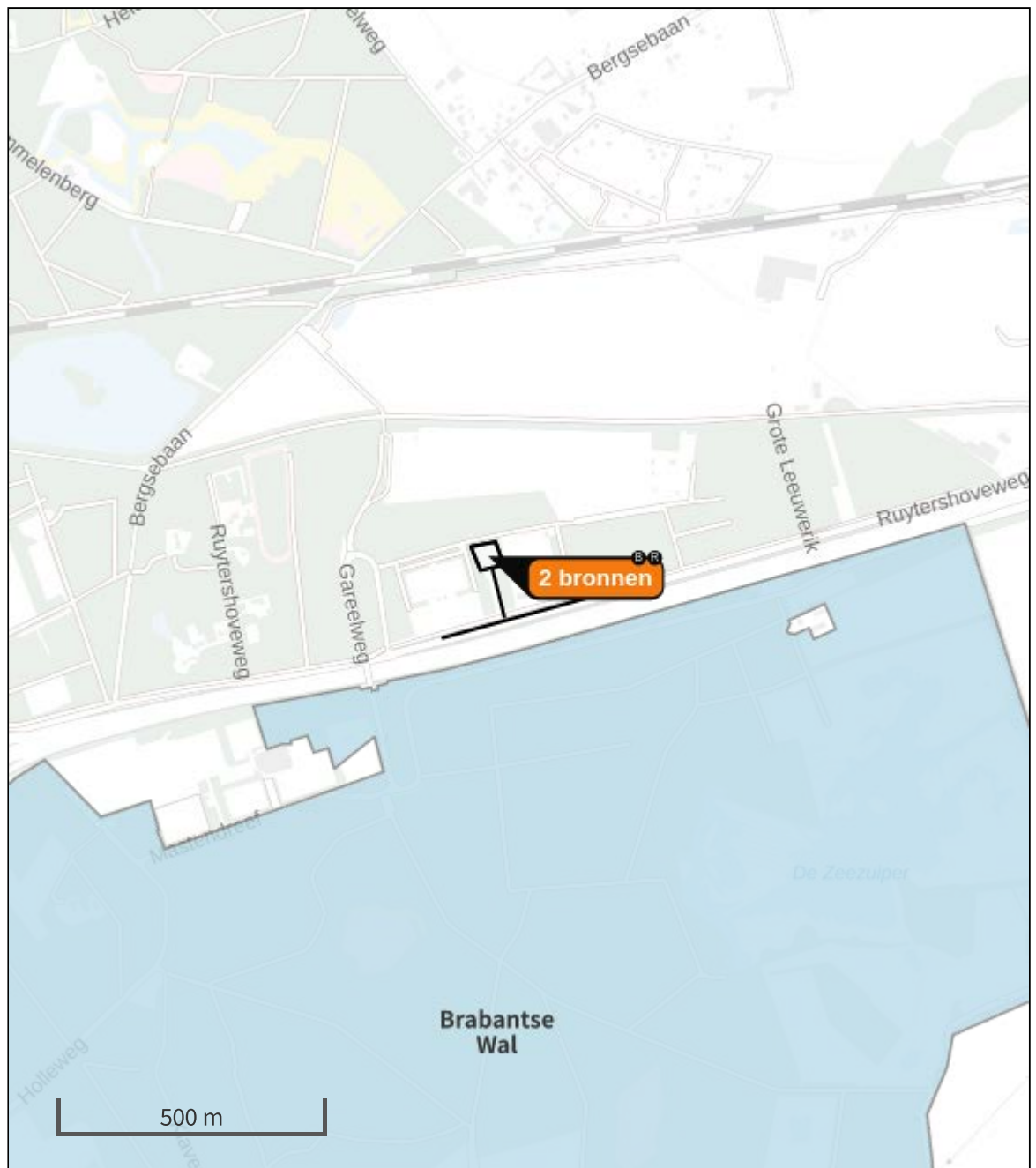
Emissiebronnen		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	Wonen en Werken Recreatie Bron 1	-	-
	Verkeersnetwerk	5,2 kg/j	91,0 kg/j

Situatie 1 (Referentie), rekenjaar 2024

Emissiebronnen		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	Wonen en Werken Recreatie Bron 1	-	-
	Verkeersnetwerk	5,2 kg/j	90,9 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

	Habitatrichtlijn		Grootste toename (projectberekening)
	Vogelrichtlijn		Grootste afname (projectberekening)
	Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn		Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)
	Niet bepaald		

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingsituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Situatie 2" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteed)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteed)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Onderstaand is een overzicht opgenomen van alle Natura 2000-gebieden (binnen de maximale rekenafstand van 25 km) waar in de "Beoogde situatie" een bijdrage groter dan 0,00 mol/ha/jaar is berekend, maar waar in de "Projectberekening" (=verschilberekening) geen toe- of afname is berekend. Het effect vanuit de "Projectberekening" op deze gebieden is daarmee 0,00 mol/ha/jaar.

Brabantse Wal

Situatie 2, Rekenjaar 2024

1 Wonen en Werken | Recreatie

Naam	Bron 1	Uittreedhoogte	<u>1,0 m</u>
Locatie	X:81694,97	Warmteinhoud	0,000 MW
	Y:390959,16	Spreiding	1 m
Oppervlakte	0,22 ha		
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd		
Temporele variatie	<u>Continue Emissie</u>		

2 Wegverkeer | Weg

Naam	Bron 2	Links	Rechts	NO _x	90,9 kg/j
Locatie	X:81754,32 Y:390844,49	Type scherm	-	-	NO ₂ 22,2 kg/j
Lengte	299,78 m	Hoogte	-	-	NH ₃ 5,2 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-	-	
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen		In file	
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	1.800,0 /etmaal		0,0 %	
Middelwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	100,0 /etmaal		0,0 %	
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	100,0 /etmaal		0,0 %	
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal		0,0 %	

3 Wegverkeer | Weg

Naam	Bron 4	Links	Rechts	NO _x	0,1 kg/j
Locatie	X:81715,05 Y:390890,9	Type scherm	-	-	NO ₂ 32,5 g/j
Lengte	94,84 m	Hoogte	-	-	NH ₃ 1,3 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (stagnerend)	Afstand tot de weg	-	-	
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen		In file	
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar		0,0 %	
Middelwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar		0,0 %	
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	188,0 /jaar		0,0 %	
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar		0,0 %	

Situatie 1, Rekenjaar 2024

1 Wonen en Werken | Recreatie

Naam	Bron 1	Uittreedhoogte	<u>1,0 m</u>
Locatie	X:81694,97	Warmteinhoud	0,000 MW
	Y:390959,16	Spreiding	1 m
Oppervlakte	0,22 ha		
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd		
Temporele variatie	<u>Continue Emissie</u>		

2 Wegverkeer | Weg

Naam	Bron 2	Links	Rechts	NO _x	90,9 kg/j
Locatie	X:81754,32 Y:390844,49	Type scherm	-	-	NO ₂ 22,2 kg/j
Lengte	299,78 m	Hoogte	-	-	NH ₃ 5,2 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-	-	
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file		
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	1.800,0 /etmaal			0,0 %
Middelwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	100,0 /etmaal			0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	100,0 /etmaal			0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal			0,0 %

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023.0.1_20231106_3125d8b3c1

Database versie 2023.0.1_3125d8b3c1_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

BRANDWEER

Gemeente BERGEN OP ZOOM
T.a.v. College van Burgemeester en Wethouders
Jacob Obrechtlaan 4
4611 AA BERGEN OP ZOOM

Sector Risicobeheersing
Taakveld RO&I
Postbus 3208
5003 DE Tilburg
Telefoon (088) 2250100
www.brandweermwb.nl

Datum	23 januari 2023	Behandeld door	Harry Killaars / Jaap Oosterwegel
Onze referentie	VRMWB2022-000473	Doorkiesnummer	06-53625089 / 06-10073204
Uw referentie		E-mail	info@brandweermwb.nl
Uw brief van		Onderwerp	Standaardadvies 2023

Geacht College,

Een deel van uw gemeente is gelegen in invloedsgebieden van één of meerdere Brzo bedrijven of van een spoorlijn, autoweg of buisleiding. Uw gemeentelijk beleid externe veiligheid en de Besluiten externe veiligheid inrichtingen (Bevi), buisleidingen (Bevb) en transportroutes (Bevt) verplichten u het groepsrisico te verantwoorden van ieder ruimtelijk besluit dat u in een invloedsgebied neemt. De Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant heeft voor uw gemeente een standaard groepsrisicoverantwoording opgesteld. Het standaardadvies van de Veiligheidsregio is hierop afgestemd.

Werkingsfeer advies

Met deze brief voorzien wij u van een standaard advies 2023, voor ruimtelijke ontwikkelingen in de invloedsgebieden van een Bevi-inrichting en/of de infrastructuur.

U kunt de informatie uit de bijlage gebruiken voor de verantwoording van het groepsrisico voor ruimtelijke ontwikkelingen met plangebieden die niet zijn gelegen binnen de nader genoemde afstanden van risicobronnen. In de bijlage kunt u zien wanneer u het standaard advies kunt gebruiken, toegespitst op uw gemeente.

Heeft u vragen over de bereikbaarheid en de juiste hoeveelheid bluswater bij een object of geheel plangebied of voor maatwerk adviezen dan dient u deze te richten aan info@brandweermwb.nl

Omgevingswet

Heeft u vragen bij onderwerpen uit de Omgevingswet, de keuzes bij het overnemen van de Bruidsschatregels of bij het opstellen van een Omgevingsplan dan adviseren wij u contact op te nemen met de bovengenoemde contactpersonen .

Hoogachtend,
Namens het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant,
Afdelingshoofd Industriële Veiligheid,

Dina van der Aart

BRANDWEER

De werking van deze bijlage is voorzien van een inhoudsopgave, u kunt in de digitale versie klikken op de gewenste onderwerpen.

Inhoud

Zone indeling standaard verantwoording groepsrisico.....	3
BERGEN OP ZOOM	3
Zeer kwetsbare gebouwen	4
Stroomschema standaard verantwoording.....	5

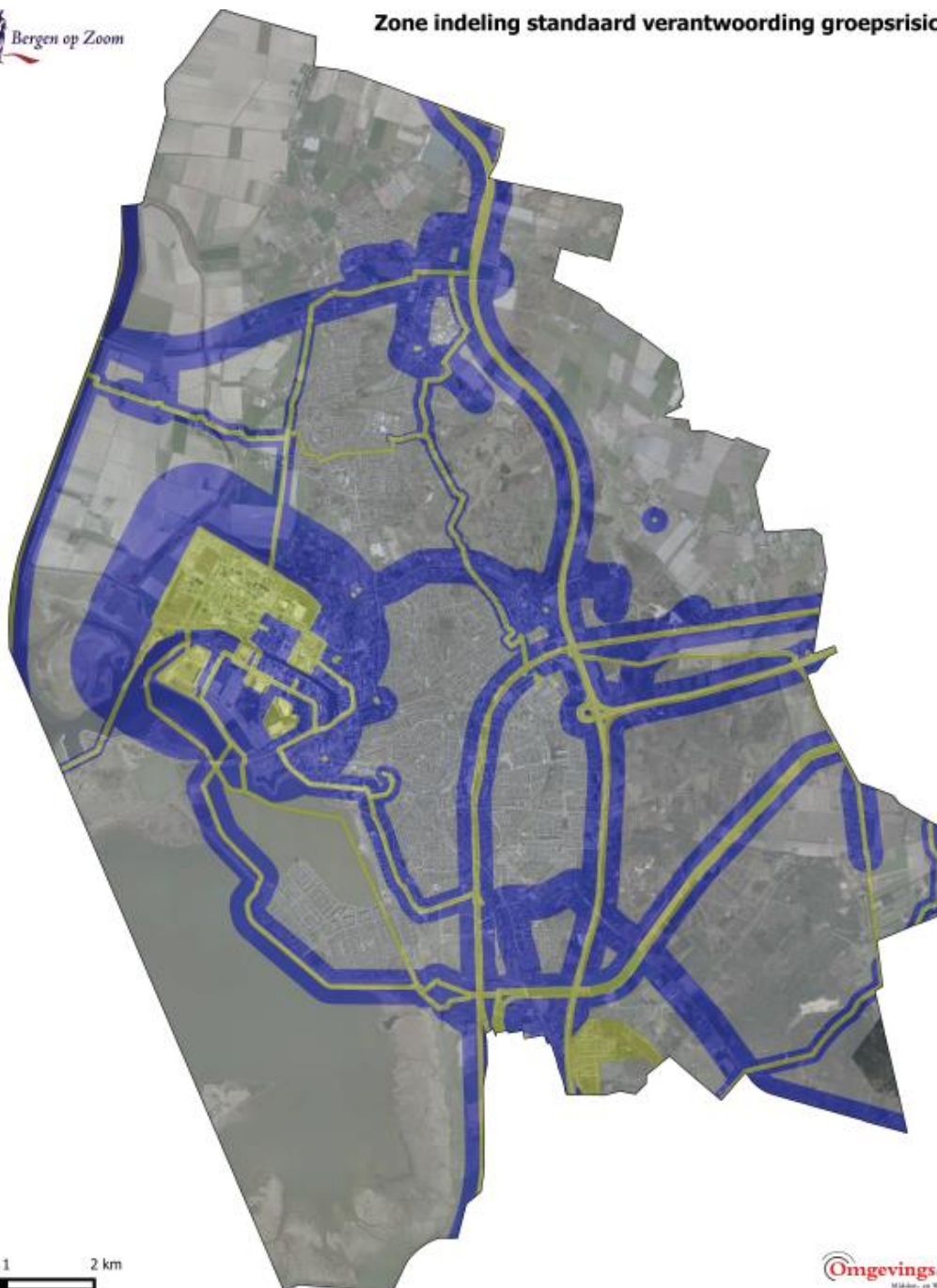
BRANDWEER

Zone indeling standaard verantwoording groepsrisico

BERGEN OP ZOOM

Zone indeling standaard verantwoording groepsrisico

BRANDWEER

Zeer kwetsbare gebouwen

Zeer kwetsbare gebouwen hebben volgens Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Omgevingswet) een ...

 Gezondheidszorgfunctie met bed- gebied	 Onderwijsfunctie (minderjarigen met lichamelijke of geestelijke beperking)
 Woonfunctie voor zorg	 Bijeenkomstfunctie voor kinderopvang
 Onderwijsfunctie (basisschool)	 Celfunctie

Waarom extra aandacht voor zeer kwetsbare gebouwen?

Indien bij een van deze gebouwen brand of een incident op afstand plaatsvindt heeft dat direct gevolgen voor de hulpverleningscapaciteit. Niet zelfredzame personen hebben altijd hulp nodig om in veiligheid te worden gebracht.

We hanteren voor het begrip zeer kwetsbare gebouwen op een gelijkwaardige wijze als in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving Bijlage VI.

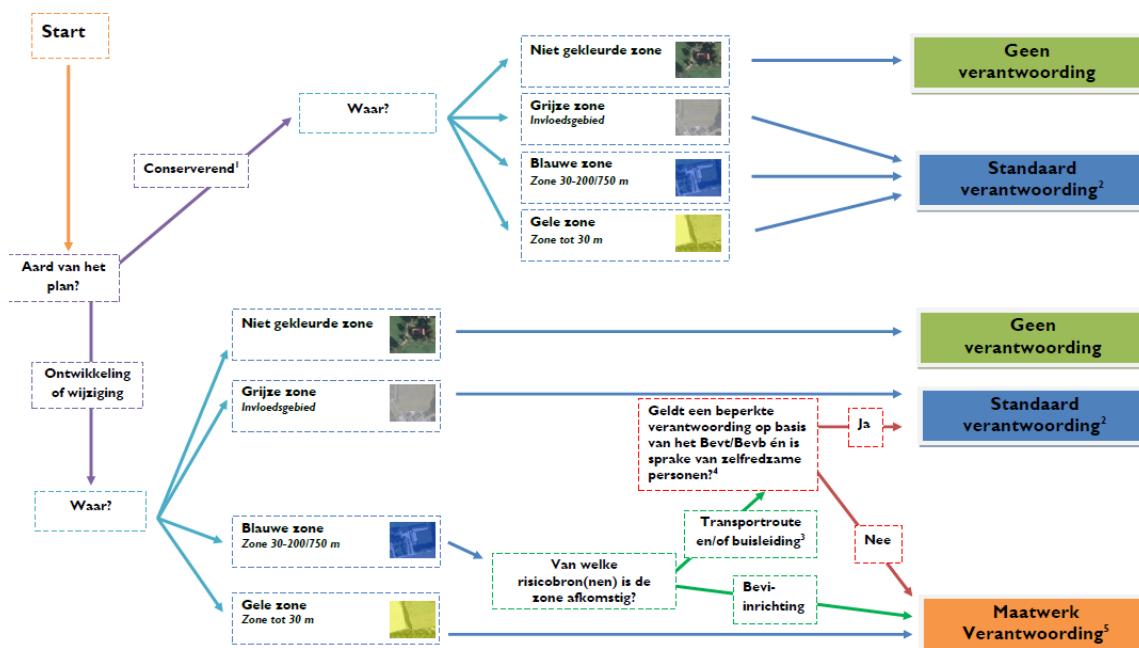
E. Zeer kwetsbare gebouwen

Een gebouw met een van de volgende gebruiksfuncties, alleen voor zover het gaat om die gebruiksfunctie en nevengebruiksfuncties daarvan:

- a. een woonfunctie voor 24-uurszorg;
- b. een bijeenkomstfunctie:
 - 1°. voor kinderopvang; of
 - 2°. voor dagverblijf van personen met een lichamelijke of geestelijke beperking;
- c. een celfunctie als bedoeld in bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving;
- d. een gezondheidszorgfunctie met bedgebied; of
- e. een onderwijsfunctie:
 - 1°. voor basisschoolonderwijs; of
 - 2°. voor onderwijs aan minderjarigen met een lichamelijke of geestelijke beperking.

Stroomschema standaard verantwoording

1. Een conserverend plan laat juridisch-planologisch geen nieuwe ontwikkelingen toe. Een beheersverordening behoort hier ook toe. Een conserverend bestemmingsplan waarin wijzigingsgebieden of uit te werken bestemmingen (opnieuw) worden vastgelegd, wordt beschouwd als een ontwikkeling/wijziging. Een legalisatie wordt ook beschouwd als een ontwikkeling/wijziging.
2. Bij een standaard verantwoording kan ook altijd het standaardadvies van de Veiligheidsregio worden toegepast.
3. Onder transportroute wordt verstaan: wegen (incl. gemeentelijke wegen), spoorwegen en waterwegen en buisleidingen.
4. Indien beide vragen met 'ja' beantwoord kunnen worden, volg dan 'ja'. Zo niet, volg dan 'nee'. Wat de toepassingsvereisten zijn bij een beperkte verantwoording staat verwoord in artikel 8, lid 2 van het Bevt en artikel 12, lid 3 van het Bevb. De motivering in hoeverre de beperkte verantwoording kan worden toegepast, dient te worden opgenomen in het ruimtelijk plan. Personen zijn zondermeer niet zelfredzaam wanneer sprake is van ziekenhuizen, basisscholen, kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, bejaardentehuizen, verpleeg- en verzorgingstehuizen en gevangenissen.
5. De OMWB kan een dergelijke verantwoording voor uw gemeente opstellen of daarbij ondersteunen. afhankelijk van uw DVO).

Voor alle overige ruimtelijke ontwikkelingen dient u het Bestuur van Veiligheidsregio MWB in de gelegenheid te stellen een maatwerkadvies uit te brengen.

Indien de planlocatie buiten de bovengenoemde zones ligt dan is een BEVI-adviesaanvraag niet vereist (situatie tot inwerkingtreding van de Omgevingswet).

Gemeente Bergen op Zoom
Postbus 35
4600 AA BERGEN OP ZOOM

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp

Voorontwerp-bestemmingsplan 'Bezoekerscentrum militaire erevelden'

Datum

4 juli 2023

Ons kenmerk

C2317927/5287199

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

G.C. (Gaby) Toenbreker

Telefoon

(06) 52 79 42 05

Email

gtoenbreker@brabant.nl

Bijlage(n)

-

Geacht college,

In het kader van het wettelijk vooroverleg heeft u ons om een reactie gevraagd op het voorontwerp-bestemmingsplan 'Bezoekerscentrum militaire erevelden'. In onze reactie gaan wij in op onderwerpen die op basis van het provinciaal ruimtelijk beleid relevant zijn.

Planbeschrijving

Het voorontwerp-bestemmingsplan voorziet in de realisering van een bezoekerscentrum (500 m2) voor de twee militaire erevelden aan de Ruytershoveweg 29 te Bergen op Zoom.

Het plangebied waar het bezoekerscentrum is beoogd, maakt deel uit van het Natuur Netwerk Brabant. Tevens is sprake van de aanduiding 'attentiezone waterhuishouding' op grond van de Interim omgevingsverordening.

Hiervoor zal een procedure voor een 'kleinschalige herbegrenzing' van het Natuur Netwerk Brabant plaats moeten vinden. Tevens zal compensatie plaats moeten vinden.

In dit plan is een gebied dat thans een agrarische bestemming heeft en onderdeel uitmaakt van de voormalige gemeentekwekerij aan de Ruytershoveweg en nog niet tot het Natuur Netwerk Brabant behoort als compensatieperceel beoogd. Dit bestemming is voorzien van de bestemming 'natuur'.

Provinciaal beleidskader

Het provinciaal ruimtelijk beleid is vastgelegd in de Brabantse Omgevingsvisie en de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (IOV). Op 11 maart 2022 hebben Provinciale Staten de Omgevingsverordening Noord-Brabant vastgesteld die gelijktijdig met de Omgevingswet inwerking zal treden. Daarnaast is op 15 april 2022 de wijziging Interim omgevingsverordening – actualisatie april 2022 in werking getreden. Hierin zijn een aantal thema's opgenomen en wijzigingen aangebracht ten opzichte van de geldende Interim omgevingsverordening. De omgevingsvisie en omgevingsverordening zijn te raadplegen via www.brabant.nl/interimomgevingsverordening.

Datum

4 juli 2023

Ons kenmerk

C2317927/5287199

Inhoudelijk standpunt

Over dit plan vindt al geruime tijd ambtelijk vooroverleg plaats en over de uitgangspunten van het plan is ook overeenstemming bereikt. Desondanks moeten we op een aantal inhoudelijke en procedurele aspecten ingaan omdat deze nog onvoldoende zijn uitgewerkt in het plan.

Natuur Netwerk Brabant (NNB)

Zoals aangegeven in de planbeschrijving zal voor dit plan het NNB moeten worden herbegrensd. Daarvoor zal een 'kleinschalige herbegrenzingsprocedure noodzakelijk zijn in de zin van artikel 3.21 IOV. Op zich zijn wij van oordeel dat aan de daarvoor geldende voorwaarden is voldaan met uitzondering van onderdeel f. en g. van artikel 3.21 IOV. Onderdeel f. bepaalt dat er voldaan moet zijn aan de fysieke eisen voor compensatie als bedoeld in artikel 3.22 e.v. Wij constateren dat de aantasting van het NNB in beeld is gebracht waarbij is aangegeven dat het natuurbeheertype 'droog bos- en productie' verloren gaat, maar een compensatieplan voor het compensatie-perceel ontbreekt.

Compensatieplan

Er is nog geen compensatieplan. Dit moet onderdeel uitmaken van het bestemmingsplan. Daarin moet aangegeven worden wat er aan verlies van ecologische waarden en kenmerken optreedt en waar en hoe dit wordt gecompenseerd, inclusief de termijn van uitvoering, mitigerende maatregelen en het reguliere- en ontwikkelingsbeheer (sub g. van artikel 3.21 IOV).

Er verdwijnt ambitie natuurbeheer type 'droog bos en productie', niet duidelijk is wat er op het compensatie-perceel voor natuurbeheertype komt.

Het compensatieperceel ligt binnen het NNB en staat als N00.01 nog om te vormen landbouwgrond naar natuur in het natuurbeheerplan.

Natuurcompensatie kan hier landen als bestemmingsplan voor 01-01-2024 wordt vastgesteld.

Op pagina 35 van de Toelichting staat : “Zowel in de te sluiten anterieure overeenkomst als in de regels van het bestemmingsplan is de compensatie verzekerd. In (de regels van) het bestemmingsplan is het gebied waar de compensatie gaat plaatsvinden als zodanig opgenomen met de bestemming Natuur”. De natuurcompensatie is niet geborgd in de planregels (aanleg, beheer en onderhoud). Er is géén voorwaardelijke bepaling opgenomen met een termijn. Dit is in strijd met de eisen uit artikel 3.23 IOV.

Op pagina 35 staat een inrichtingsplan voor de natuurcompensatie locatie. Deze is te gedetailleerd om te verwerken in het Natuurbeheerplan. Bovendien is geen vertaling gemaakt naar de natuurbeheertypen zoals wij die onderscheiden in het natuurbeheerplan. Bovengenoemde onderdelen moeten aangevuld en geborgd worden in het bestemmingsplan.

Bestemming natuur (artikel 4)

Voor het compensatie-perceel is de bestemming ‘natuur’ gelegd. In artikel 4 ‘Natuur’ zijn onder 4.2 bouwregels opgenomen, waarbij 90 m2 mag worden opgericht. Dit is in strijd met de voorwaarde dat natuurcompensatie plaats moet vinden op dit perceel. Daarnaast is onder artikel 4.4 omgevingsvergunningstelsel opgenomen, ook deze regeling is niet passend binnen de voorwaarde dat natuurcompensatie plaats moet vinden op dit perceel. Een eventueel omgevingsvergunningstelsel zal ten dienste moeten staan van de beoogde realisering van het natuurdoeltype voor de natuurcompensatie. Deze planregels moeten hier op toegesneden zijn. Dat is nu niet het geval.

Wet Natuurbescherming

Tenslotte wijzen wij erop dat bomen die gekapt worden dienen terug te komen op de natuurcompensatie locatie, op grond van de herplantplicht Wet Natuurbescherming.

Attentiezone waterhuishouding

In het bestemmingsplan zijn regels opgenomen ter bescherming van de waterhuishouding voor de attentiezone waterhuishouding. Daarbij wordt gezegd dat het bestemmingsplan daaraan voldoet, maar een onderbouwing ontbreekt. Wij verzoeken dit nader te motiveren. Verder worden bij hoofdstukken 4. Beleid en 5. Onderzoek een aantal beleidsstukken genoemd die verlopen zijn. Inmiddels hebben die allemaal opvolging gekregen (NWP 2022-2027, RWP 2022-2027, Waterbeheerprogramma 2022-2027). Wij verzoeken het plan nader te onderbouwen op basis van meest recente beleid.

Overige opmerkingen

Datum

4 juli 2023

Ons kenmerk

C2317927/5287199

In de Toelichting staat dat er voldoende parkeerruimte is langs de Ruytershoveweg 29. In artikel 3 (Maatschappelijk) wordt onder 3.1 sub c. aangegeven dat het plan in voldoende mate hierin moet voorzien en wordt verwezen naar artikel 6 'Waarde attentiezone'. Hierin is niets specifiek geregeld over parkeren. Waarschijnlijk wordt artikel 10 Algemene gebruiksregels 10.1 'Parkeren' bedoeld en is de verwijzing onjuist.

Datum

4 juli 2023

Ons kenmerk

C2317927/5287199

Herbegrenzingsprocedure

Ten overvloede wijzen wij erop, dat bij de ter inzagelegging van het ontwerp-bestemmingsplan melding gemaakt moet worden in de publicatie van het verzoek om herbegrenzing van het NNB bij GS aan te vragen in verband met dit plan en dat daartegen zienswijzen kunnen worden ingebracht.

Tevens zal op de Verbeelding aangegeven moeten worden op het bestemmingsvlak waar NNB wordt 'verwijderd' en waar het wordt 'toegevoegd'.

Conclusie

Wij verzoeken u om de onderdelen van het bestemmingsplan die nog niet in overeenstemming zijn met de Interim-Omgevingsverordening aan te passen. Mocht onze reactie aanleiding geven tot vragen of opmerkingen dan zijn wij graag bereid tot nader overleg.

Provincie Noord-Brabant,

P.M.A. van Beek,
projectleider Uitvoering Wro

In verband met geautomatiseerd verwerken is dit document digitaal ondertekend.

OMGEVINGSVERGUNNING

vergunningnummer: **WO/2023/0545**

omgevingsloketnummer: 7842101

poststuk nummer: U23-006399

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente **BERGEN OP ZOOM** beschikkende op

een aanvraag van : Stichting Bezoekerscentrum Militaire Begraafplaatsen Brabantse Wal
wonende/gevestigd : Laan van Hildernisse-Zuid 111
te : 4617 AB Bergen op Zoom

en is ontvangen op : 2 juni 2023

om op het perceel, kadastraal bekend: Bergen op Zoom, Sectie: B, Nummer(s): 2469,1610

en (in de toekomst) plaatselijk bekend : Ruytershoveweg 27 te Bergen op Zoom
om voor het volgende project : Het realiseren van een bezoekerscentrum

Gelet op de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), het Besluit omgevingsrecht (Bor) en de Ministeriele Regeling omgevingsrecht (Mor) alsmede de Algemene wet bestuursrecht (Awb);

BESLUIT, een omgevingsvergunning te verlenen,

die betrekking heeft op de volgende activiteit(en) als bedoeld in de Wabo:

1. Het (ver)bouwen van een bouwwerk (art 2.1 lid 1 onder a Wabo);
2. Het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde (art 2.1 lid 1 onder b Wabo);
3. Het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan (art 2.1 lid 1 onder c Wabo);

Onderdeel van deze vergunning vormen de bijgevoegde overwegingen, de voorwaarden en de bij dit besluit behorende, door of namens het college van burgemeester en wethouders gewaarmerkte bescheiden, bestaande uit 31 documenten.

verzenddatum:

Het college van burgemeester en wethouders voornoemd,
gelet op het besluit van 2 april 2024 (BW24-00188),
namens het college,

Mevr. Y.W. Theunis,
Manager Ruimtelijke Ontwikkeling & Vergunningen

Niet verwijderen, dit gedeelte wordt vervangen door de digitale handtekening

Niet verwijderen, dit gedeelte wordt vervangen door de digitale handtekening

Procedureel

Projectomschrijving

De Stichting Bezoekerscentrum Militaire Erevelden Brabantse Wal is voornemens om een bezoekerscentrum te realiseren bij de militaire erevelden aan de Ruytershoveweg in Bergen op Zoom. Het bezoekerscentrum is een voorziening die op een passende wijze aandacht besteedt aan de periode van de Tweede Wereldoorlog en aan de bijzondere plek die de beide erevelden vormen.

Het project laat zich omschrijven als een verzoek voor een realiseren van een bezoekerscentrum nabij de militaire begraafplaatsen aan de Ruytershoveweg te Bergen op Zoom op de percelen kadastraal bekend: Bergen op Zoom, Sectie: B, Nummer(s): 2469,1610.

Deze ontwikkeling past niet binnen het ter plaatse geldende bestemmingsplan "Buitenbied Oost 2020". Om medewerking te kunnen verlenen aan dit initiatief is een aanpassing van het planologisch kader nodig. Om het project mogelijk te maken is een bestemmingsplan vastgesteld.

De aanvraag om omgevingsvergunning als bedoeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) voor het project is op 2 juni 2023 ontvangen en op 14 juni 2023 als ingekomen aanvraag gepubliceerd. Het betreft een verzoek ingediend door Stichting Bezoekerscentrum Militaire Begraafplaatsen Brabantse Wal, Grassodenridder Architecten is gemachtigde voor deze aanvraag.

Het project heeft betrekking op de volgende activiteiten:

1. Het (ver)bouwen van een bouwwerk (art 2.1 lid 1 onder a Wabo);
2. Het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde (art 2.1 lid 1 onder b Wabo);
3. Het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan (art 2.1 lid 1 onder c Wabo);

Overgangsrecht Omgevingswet

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Invoeringswet Omgevingswet in werking getreden. Als een aanvraag om een omgevingsvergunning is ingediend vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft op grond van artikel 4.3, aanhef en onder a, van de Invoeringswet Omgevingswet het recht zoals dat gold onmiddellijk vóór dat tijdstip van toepassing tot het besluit op die aanvraag onherroepelijk wordt, met uitzondering van artikel 3.9, derde lid, eerste zin, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: de Wabo). De aanvraag om een omgevingsvergunning is ontvangen op 2 juni 2023. Dat betekent dat in dit geval de Wabo, zoals die gold vóór 1 januari 2024, van toepassing blijft.

Bestemmingsplan

Het bestemmingsplan "Bezoekerscentrum militaire erevelden" bevat het juridisch planologisch kader om het project mogelijk te maken. Onderdeel hiervan is de met het plan samenhangende natuurcompensatielocatie in verband met de noodzakelijke herbegrenzing van het Natuur Netwerk Brabant.

Het ontwerpbestemmingsplan heeft van 14 december 2023 voor zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze periode konden schriftelijk dan wel mondelinge zienswijzen bij de gemeenteraad kenbaar worden gemaakt. Er is 1 zienswijze ingediend. Het bestemmingsplan is met inachtneming hiervan door de raad op 29 mei 2024 vastgesteld (RVB24-0022).

Coördinatieprocedure Wet ruimtelijke ordening

Aan het project wordt medewerking verleend met toepassing van de coördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Deze procedure biedt de mogelijkheid om verschillende ruimtelijke besluitvormingsprocedures gelijktijdig te doorlopen. Besluitvorming die nodig is voor de realisatie van het project wordt in één voorbereidingstraject gebundeld. Dit betekent dat het voorbereidingstraject voor de omgevingsvergunning Wabo gecoördineerd wordt met het vaststellingsbesluit van het bestemmingsplan. Om toepassing aan deze procedure te kunnen geven moet de gemeenteraad een coördinatiebesluit nemen. De gemeenteraad heeft op 20 april 2023 (RVB23-0015) het besluit genomen om voor dit project toepassing te geven aan de coördinatieregeling.

De besluiten worden gezamenlijk voorbereid volgens Afdeling 3.4 van de Awb (Uniforme openbare voorbereidingsprocedure). De ontwerpbesluiten (ontwerpbestemmingsplan en ontwerpbesluit omgevingsvergunning) zijn in het kader van zienswijzen, gedurende een periode van 6 weken, beide ter inzage gelegd.

Tegen de vaststellingsbesluiten kan beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De Afdeling bestuursrechtspraak behandelt de besluiten als één besluit.

Het college van burgemeester en wethouders heeft op 2 april 2024 (BW24-00188), heeft besloten om de afdelingsmanager Ruimtelijke Ontwikkeling en Vergunningverlening het mandaat te verlenen om de Omgevingsvergunning te verlenen nadat het voor het project benodigde bestemmingsplan door de gemeenteraad van Bergen op Zoom is vastgesteld.

Publicatie en ter inzagelegging ontwerpbesluiten

Het ontwerpbestemmingsplan 'Bezoekerscentrum militaire erevelden' en het onderhavige ontwerpbesluit omgevingsvergunning is op 13 december 2023 bekendgemaakt (publicatie Gemeentebblad 2023, 524612) en heeft vanaf 14 december 2023 gedurende zes weken ter inzage gelegen op het stadskantoor aan de Jacob Obrechtlaan 4 te Bergen op Zoom.

Gedurende dit termijn van terinzagelegging, eindigend op 24 januari 2024, is een ieder in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen. Hiervan is gebruik gemaakt. De ingediende zienswijze is betrokken bij de vaststelling van het voornoemde bestemmingsplan.

Activiteit : Het bouwen van een bouwwerk (artikel 2.1 lid 1 onder a Wabo)
Omschrijving : Het realiseren van een bezoekerscentrum
Kenmerk : WO/2023/0545

Het college van burgemeester en wethouders baseert haar besluit tot verlening van de omgevingsvergunning met betrekking tot de hierin opgenomen activiteit “het (ver)bouwen van een bouwwerk (artikel 2.1 lid 1 onder a Wabo)” op de volgende overwegingen:

1. Dat de aanvraag voor wat betreft de activiteit ‘bouwen’ is getoetst aan de in artikel 2:10, eerste lid, van de Wabo opgenomen weigeringsgronden;
2. Dat het bouwen in overeenstemming is met het bestemmingsplan ‘Bezoekerscentrum militaire erevelden’;
3. Dat het bouwen niet in overeenstemming is met het ter plaatse geldende bestemmingsplan ‘Buitengebied Oost 2020’, artikel 10, bestemming ‘Maatschappelijk’ voor wat betreft het overschrijden van de bouwhoogte van overige andere bouwwerken;
4. Dat de bovenstaande overschrijving passend is volgens de algemene afwijkingsregels, artikel 33 onder en daarmee door middel van een binnenplanse afwijking hieraan medewerking verleend kan worden;
5. Dat het project in de Nota Ruimtelijke Kwaliteit is aangeduid als het welstandsniveau ‘Soepel’ en derhalve dient te worden voorgelegd aan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK);
6. Dat het bouwplan op 26 juni 2023 is behandeld in de vergadering van de CRK en positief is beoordeeld. Het bouwen voldoet hiermee aan de redelijke eisen van welstand;
7. Dat voldoende aannemelijk is gemaakt dat het bouwen voldoet aan de voorschriften van het Bouwbesluit 2012;
8. Dat het bouwen voldoet aan de voorschriften van de bouwverordening.
9. Dat op grond van de uitgevoerde quickscan flora en fauna en het aanvullende onderzoek geen belemmeringen naar voren zijn gekomen voor het onderhavig project en beoordeeld is dat er geen sprake is van het verplicht aanhaken van de Wet natuurbescherming;

Aan de in de omgevingsvergunning opgenomen activiteit “het bouwen van een bouwwerk” worden de volgende voorwaarden verbonden:

1. Met het bouwen mag niet worden begonnen voor er goedkeuring is verkregen op de ingediende constructieve bescheiden zoals verderop in deze brief vermeld;
2. Het bouwen moet geschieden overeenkomstig de bepalingen van het Bouwbesluit, de krachtens dit besluit gestelde nadere regelen en de bepalingen van de gemeentelijke bouwverordening;
3. De uitvoering moet geschieden conform vergunning. De vergunninghouder dient ons er tijdig van in kennis te stellen wanneer met de werkzaamheden een aanvang wordt gemaakt. Hiervoor dient gebruik te worden gemaakt van bijgevoegd meldingsformulier;
4. In principe dient binnen 26 weken gebruik te worden gemaakt van de verleende vergunning. Indien niet binnen 26 weken een aanvang met de werkzaamheden is gemaakt, zal overwogen worden de vergunning in te trekken;
5. Met het bouwen mag niet worden begonnen alvorens:
 - overleg tussen de (hoofd)aannemer en de toezichthouder* heeft plaatsgevonden;
 - het vloerpeil (m¹ + NAP) door de toezichthouder* is aangegeven;
 - de rooilijnen en/of bebouwingsgrenzen op het bouwterrein door de toezichthouder* zijn uitgezet;
6. De uitvoering van bouw- en sloopwerkzaamheden is zodanig dat voor de omgeving een onveilige situatie of voor de gezondheid of bruikbaarheid nadelige hinder zoveel mogelijk wordt voorkomen;
7. De vergunninghouder dient de toezichthouder* zeven dagen voor aanvang van onderstaande werkzaamheden in kennis te stellen van:
 - de aanvang de werkzaamheden, inclusief ontgravingwerkzaamheden;
 - de aanvang van de eventuele grondverbeteringwerkzaamheden;
 - het inbrengen van de funderingspalen;
 - het storten van beton;
 - het gereedkomen van de (brandveiligheids)installaties.

8. Het terrein waarop wordt gebouwd moet door een doeltreffende afscheiding van de weg en van het aangrenzende open erf of terrein zijn afgescheiden indien gevaar of hinder te duchten is;
9. Deze afscheiding moet zodanig zijn geplaatst en ingericht, dat het verkeer zo min mogelijk hinder ervan ondervindt en de toegang tot brandkranen en andere openbare voorzieningen, zoals leidingen, er niet door wordt belemmerd;
10. Indien geconstateerd wordt dat naar het oordeel van bouwtoezicht een werktuig wordt gebruikt dat schade of ernstige hinder voor de omgeving veroorzaakt dan worden de werkzaamheden terstond stilgelegd en verboden;
11. Een verzoek om toestemming voor tijdelijke verkeersmaatregelen zoals afsluitingen van rijbanen, fiets en/of voetpaden vraagt u minimaal 14 dagen van te voren aan bij verkeersmaatregelen@bergenopzoom.nl. Meer informatie over het aanvragen van een toestemming voor tijdelijke verkeersmaatregelen treft u aan op www.bergenopzoom.nl, zoekvraag: wegwerkzaamheden;
12. De vergunninghouder dient ons er tijdig van in kennis te stellen wanneer het bouwwerk gereed is. Het is niet toegestaan het bouwwerk in gebruik te geven of te nemen wanneer het bouwwerk niet is gereed gemeld of wanneer er niet is gebouwd overeenkomstig de verleende vergunning. Voor het gereed melden dient gebruik te worden gemaakt van bijgevoegd meldingsformulier;
13. De riolering moet ter plaatse van de perceelsgrens gescheiden worden aangeboden op een diepte van tenminste 60 cm (binnenkant onderkant buis) onder het terrein; hemelwater, grijs, rond 125 mm of 160 mm en afvalwater, bruin, rond 125 mm of 160 mm;
14. Een rioolaansluiting vraagt u via onze website (zoekopdracht 'rioolaansluiting') aan bij het Cluster Beheer en Onderhoud van onze gemeente;
15. Indien tijdens uitvoering blijkt dat enig bouwdeel wijziging en/of versterking behoeft, dient dit te geschieden in overleg met en ten genoegen van ons. U kunt hiervoor contact opnemen met de toezichthouder *;

Ter nadere beoordeling dienen uiterlijk 3 weken voor aanvang van de betreffende werkzaamheden nog de volgende bescheiden bij ons te worden ingediend:

1. Bouwveiligheidsplan dat voldoet aan de vereisten uit artikel 8.7 van het Bouwbesluit 2012:

AANDACHTSPUNT CONSTRUCTIE

In afbeelding 1 van het constructieve uitgangspuntenrapport (pag 4) wordt gesuggereerd dat Sedumdakbedekking zal worden toegepast. Sedum dakbedekking is niet in rekening gebracht bij de dakbelastingen op pag. 6 van het rapport. Indien het de bedoeling is dat een dergelijk dak wordt toegepast dan moet de bijbehorende belasting alsnog worden toegevoegd in de belastingopgave.

CONSTRUCTIEVE DOCUMENTEN DIE NOG MOETEN WORDEN INGEDIEND

Constructieve berekeningen en tekeningen voor het gebouw/bezoekerscentrum van de:

- houten dakconstructie (gelamineerde dakliggers en gordingen)
- dragende HSB wanden
- staalconstructie (portalen, balken en kolommen)
- de gewapende betonnen funderingsplaat
- aanduiding benodigde grondverbetering onder de funderingsplaat
- een beschouwing van de wateraccumulatie met onderbouwing van het aantal en de afmetingen van de benodigde noodafvoeren

Constructieve berekeningen en tekeningen voor het (5,5 m hoge) kunstwerk 2 van:

- de staalconstructie
- de fundering

CONSTRUCTIEVE DOCUMENTEN DETAILENGINEERING DIE NOG MOETEN WORDEN INGEDIEND

Deze documenten moeten worden ingediend minimaal 3 weken voorafgaand aan uitvoering

De wapening in de betonnen funderingsplaat met vorstrand

Detailtekeningen- en berekeningen van de staalconstructies (verbindingen en verankeringen)

Deze gegevens dienen via het Omgevingsloket aan het bestaande dossier te worden toegevoegd.

In de praktijk blijkt de periode van drie weken te kort te zijn. Op het moment dat er correcties op moeten worden toegepast leidt dit al snel tot vertraging in de uitvoering. Wij adviseren dan ook een ruimere periode aan te houden; Met de uitvoering van de hierboven genoemde onderdelen mag worden begonnen pas nadat daarop goedkeuring is verkregen.

* Gegevens toezichthouder; Bouwtoezicht@bergenopzoom.nl .

Explosieven

Gaat u grondroerende werkzaamheden uitvoeren? Werpt u dan ook even een blik op de 'Risicokaart explosieven' van de gemeente, te vinden op onze website. U treft daar ook verdere tekst en uitleg aan.

Voorwaarden milieu

Indien grond wordt afgegraven (bijvoorbeeld bij het bouwrijp maken en/of bouwwerkzaamheden) en van de locatie wordt afgevoerd, dient er rekening mee te worden gehouden dat deze grond elders niet zonder meer toepasbaar is. Met betrekking tot het elders hergebruiken van grond zijn de regels van het Besluit bodemkwaliteit van toepassing, die doorgaans een grotere onderzoeksinspanning vereisen.

Voorwaarden Brandweer Midden- en West Brabant

Uiterlijk bij oplevering van de bouwactiviteit en ten minste voor de ingebruikname van het bouwwerk worden de volgende gegevens overlegd respectievelijk de voorzieningen getroffen:

Artikel 6.30 lid 1 & 3

Er dient te worden aangetoond dat er een toereikende bluswatervoorziening (60 m³/h) aanwezig is binnen 40 meter van de brandweeringang (entree gebouw). Dit kan middels een opleverrapport worden aangetoond (bij de optie ondergrondse brandkraan vanaf het drinkleidingwaternet kan dit middels een factuur van de uitgevoerde werkzaamheden door Brabant Water).

Artikel 6.37 lid 1

De toegang naar het bouwwerk dient geschikt te zijn voor voertuigen van de brandweer en andere hulpverleningsdiensten. De voorgestelde 'verbindingsweg' op tekening 'BIC_ABV_1' d.d. 21-6-2023 zal bij oplevering getest worden door de Brandweer.

Meldingsplicht Brandveilig gebruik

Conform artikel 1.18 van het Bouwbesluit is op basis van het feit dat er meer dan 50 personen tegelijk aanwezig kunnen zijn voor het bouwwerk een meldingsplicht voor het Brandveilig gebruik van toepassing.

De melding dient ten minste vier weken voor de voorgenomen aanvang van het gebruik schriftelijk te zijn ingediend bij het bevoegd gezag.

Exploiteren

Voor het te mogen exploiteren van een openbare inrichting dient men een exploitatievergunning aanvragen. Voor meer informatie hierover en voor de aanvraagformulieren kunt u contact opnemen met het Evenementenloket via mailadres: drankenhoreca@bergenopzoom.nl.

Voor de uitvoering geven wij u de volgende aandachtspunten mee:

Graag willen wij bij de uitvoering u attenderen op het volgende:

1. Eventuele vogels en nesten in- en rondom het plangebied mogen niet worden verstoord. Versturende activiteiten dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen (15 maart tot en met 15 Juli) tenzij wordt aangetoond dat er tijdens deze periode geen vogels of nesten aanwezig zijn. Verder kunnen buiten het broedseizoen ook nog incidenteel broedende vogels en nesten aanwezig zijn waarop ook gelet moet worden.
2. Gelet op de algemene zorgplicht dienen voorafgaand aan de werkzaamheden alle maatregelen te worden getroffen om nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk te voorkomen, beperken of ongedaan te maken. Dit geldt altijd en voor alle plant- en diersoorten.

Activiteit : Het uitvoeren van een werk (artikel 2.1 lid 1 onder b Wabo)
Omschrijving : Het realiseren van een bezoekerscentrum
Kenmerk : WO/2021/0945

Het college van burgemeester en wethouders baseert haar besluit tot verlening van de omgevingsvergunning met betrekking tot de hierin opgenomen activiteit “het uitvoeren van een werk, geen gebouw zijnde of van werkzaamheden, ingevallen waarin dat bij een bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit is bepaald (artikel 2.1 lid 1 onder b Wabo) op de volgende overwegingen:

1. Dat op grond van artikel 6, met de bestemming ‘Waarde-Attentiezone Waterhuishouding’ van het ter plaatse geldende bestemmingsplan ‘Bezoekerscentrum militaire erevelden’ voor het verzetten van grond van meer dan 100 m³ of op een diepte van meer dan 60 cm beneden maaiveld en voor het vellen of rooien van houtopstanden een omgevingsvergunning voor de activiteit: ‘het uitvoeren van een werk’ is vereist als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 onder b van de Wabo;
2. Dat het project waarop de aanvraag betrekking heeft, is gelegen op gronden met deze bestemming;
3. Dat het bouwplan de bouw van een bezoekerscentrum omvat. Het bouwoppervlakte waarvoor grond wordt verzet is groter is dan 100 m² en dat er tevens ten dienste van het gebouw enkele houtopstanden geveld dienen te worden.
4. Dat deze werkzaamheden geen onevenredige afbreuk mogen doen aan de hydrologische instandhoudingsdoelen van het Natuur Netwerk Brabant en mede strekken tot het behoud hiervan en geen negatief effect hebben op de waterhuishouding van het Natuur Netwerk Brabant.
5. Dat wij over het uitvoeren van het project advies hebben ingewonnen bij het Waterschap en bij de Provincie Noord-Brabant;
6. Dat over het uitvoeren van het project positief is geadviseerd door het Waterschap en de Provincie Noord-Brabant;
7. Dat er geen onevenredige afbreuk plaats vind aan de hydrologische instandhoudingsdoelen en de werkzaamheden geen negatieve effecten hebben op de waterhuishouding;

Activiteit : Het gebruiken van gronden of in gebruik nemen van een bouwwerk (artikel 2.1 lid 1 onder c)
Omschrijving : Het realiseren van een bezoekerscentrum
Kenmerk : WO/2023/0545

Het college van burgemeester en wethouders baseert zijn besluit tot verlening van de omgevingsvergunning met betrekking tot de hierin opgenomen activiteit “ het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan, regels gesteld door Rijk of Provincie of een voorbereidingsbesluit (artikel 2.1 lid 1 onder c Wabo)” op de volgende overwegingen:

1. Dat de aanvraag tevens betrekking heeft op het gebruik van het perceel ten behoeve van de realisatie van een bezoekerscentrum behorende bij de ter plaatse aanwezige militaire begraafplaatsen;
2. Dat ten tijde van de aanvraag het bouwen niet in overeenstemming is met het ter plaatse geldende bestemmingsplan, “Buitengebied Oost 2020” omdat het bouwplan in strijd is met de gebruiksbepalingen evenals met de bebouwingsregels;
3. Dat ten behoeve van het project het bestemmingsplan ‘Bezoekerscentrum militaire erevelden’ is opgesteld en in procedure is gebracht;
4. Dat op 20 april 2023 de gemeenteraad de coördinatieregeling, zoals bedoeld in artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening, van toepassing heeft verklaard, hetgeen betekent de verschillende procedures die noodzakelijk zijn voor vergunningverlening gezamenlijk (gecoördineerd) worden doorlopen;
5. Dat hierdoor de bestemmingsplanherziening en de aanvraag om een omgevingsvergunning gecombineerd in procedure worden gebracht;
6. Dat het ontwerpbesluit omgevingsvergunning in combinatie met het ontwerpbestemmingsplan ‘Bezoekerscentrum militaire erevelden’ in het kader van zienswijzen van 14 december 2023 tot met 24 januari 2024 voor eenieder ter inzage heeft gelegen;
7. Dat eenieder gedurende deze ter inzage termijn de gelegenheid heeft om zienswijze kenbaar te maken;
8. Dat ingediende zienswijzen zijn betrokken bij de vaststelling van het bestemmingsplan
9. Dat de ruimtelijke planologische motivering, om medewerking te verlenen aan het bouwplan, onderdeel uitmaakt van het bestemmingsplan en dat gelet daarop een nadere ruimtelijke afweging over de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het project voor het besluit tot het verlenen van de omgevingsvergunning niet is vereist;
10. Dat het project in overeenstemming is met het op 29 mei 2024 door de gemeenteraad vastgestelde bestemmingsplan ‘Bezoekerscentrum militaire erevelden’ met plannummer NL.IMRO.0748.BP0273-0301.

Rechtsbescherming en inwerkingtreding vergunning

Mogelijkheid tot het indienen van een beroepschrift

Tegen het besluit tot verlening van de omgevingsvergunning kunnen belanghebbenden op grond van artikel 8:1 en 6.8, vierde lid van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na de dag waarop dit besluit ter inzage is gelegd een beroepschrift indienen. Het beroepschrift moet worden ingediend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2501 EA Den Haag. Het beroepschrift moet door de indiener worden ondertekend en dient ten minste te bevatten: de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een vermelding van het besluit waartegen het beroep is gericht (indien mogelijk een kopie van het bestreden besluit bijvoegen) en waarom u het met dit besluit niet eens bent (de gronden waarop het beroep berust).

Voorlopige voorziening

De beschikking treedt in werking nadat de termijn voor het indienen van een beroepschrift is verstreken. Het indienen van beroep schorst de werking van het besluit niet. Indien beroep is ingesteld kan de indiener van een beroepschrift de voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State verzoeken een voorlopige voorziening te treffen, indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen, dat vereist.

BIJLAGE: Tekeningen- rapporten lijst

De volgende gewaarmerkte documenten maken onderdeel uit van dit besluit:

1. Tekening - Situatietekening datum 15-03-2024
2. Rapport - AERIUS projectberekening datum 13-11-2023
3. Rapport - Gebruiksfase datum 13-11-2023
4. Rapport - AERIUS projectberekening datum 12-11-2023
5. Rapport - Bouwfase datum 13-11-2023
6. Rapport - Quickscan flora en fauna datum juli 2023
7. Rapport - Aanvullende onderzoeken Levenbarende hagedis datum juni 2023
8. Tekening - HWA en Riolering datum 22-06-2023
9. Tekening - Installatietekening Riool en water datum 21-06-2023
10. Tekening - Installatietekening Luchtverversing datum 21-06-2023
11. Tekening - Gevelaanzichten en detailaanduiding datum 14-06-2023
12. Tekening - Totaalboek nieuwe situatie datum 21-06-2023
13. Tekening - Aanvulling Brandveiligheid tekening 21-06-2023
14. Tekening - Te graven Bouwput en te kappen bomen datum 14-06-2023
15. Rapport - Inventarisatie veiligheid en onderhoud bosplantsoen datum 12-02-2021
16. Rapport - Werken rond bomen
17. Tekening - Overzichtstekening zonering datum 12-03-2021
18. Tekening - Overzichtstekening bosplantsoen datum 10-09-2020
19. Rapport - Verkennend Bodemonderzoek datum 23-05-2023
20. Rapport - V en G plan datum 14-05-2023
21. Rapport - Stikstofdepositie berekening datum 16-05-2023
22. Rapport - Ventilatieberekening datum 12-04-2023
23. Rapport - Warmteverliesberekening gedetailleerd datum 12-04-2023
24. Rapport - BENG berekening datum 01-06-2023
25. Rapport - Uitgangspuntenrapport constructie datum 05-05-2023
26. Rapport - Funderingsadvies datum 18-04-2023
27. Rapport - Sonderingsrapport datum 23-03-2023
28. Rapport - Plattegrond brandveiligheid datum 31-05-2023
29. Rapport - Quickscan brandveiligheid datum 15-05-2023
30. Rapport - 3D impressies datum 31-05-2023
31. Tekening - Situatie en foto's bestaande datum 31-05-2023

Gebruiksfunctie en gebruiksoppervlak volgens Wet basisregistratie adressen en gebouwen (BAG)

Zie huisnummerbesluit PI23-06457

Bijlage A: Nota van Commentaar ingekomen zienswijzen

Bestemmingsplan “Bezoekerscentrum militaire erevelden”

Nota van commentaar op de ingekomen zienswijzen gericht op het ontwerpbestemmingsplan “Bezoekerscentrum militaire erevelden”

Inleiding

Het ontwerpbestemmingsplan “Bezoekerscentrum militaire erevelden” heeft van 14 december 2023 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn konden schriftelijk dan wel mondelinge zienswijzen bij de gemeenteraad kenbaar worden gemaakt. Van deze terinzagelegging is vooraf een bekendmaking gedaan in De Bergse Bode en de Staatscourant. De zienswijze is in voorliggend document samengevat en voorzien van een gemeentelijke reactie. In het kader van de Wet bescherming persoonsgegevens worden de indieners van een zienswijze niet bij naam en toenaam genoemd.

Reclamanten

1. IVN Groene Zoom, mede namens Namiro, Benegora, Vogelwerkgroep Bergen op Zoom, ontvangen op 15 januari 2024

Ontvankelijkheid

Het ontwerp van het betreffende bestemmingsplan heeft van 14 december 2023 tot en met 24 januari 2024 voor een ieder ter inzage gelegen. De hiervoor genoemde zienswijze is tijdig binnengekomen en daarmee ontvankelijk.

Beslissing op de zienswijzen

Vooraf wordt aangetekend dat waar onderdelen van de zienswijzen niet expliciet worden genoemd, dit niet betekent dat deze niet bij onze beoordeling zijn betrokken. De zienswijzen worden in hun geheel beoordeeld.

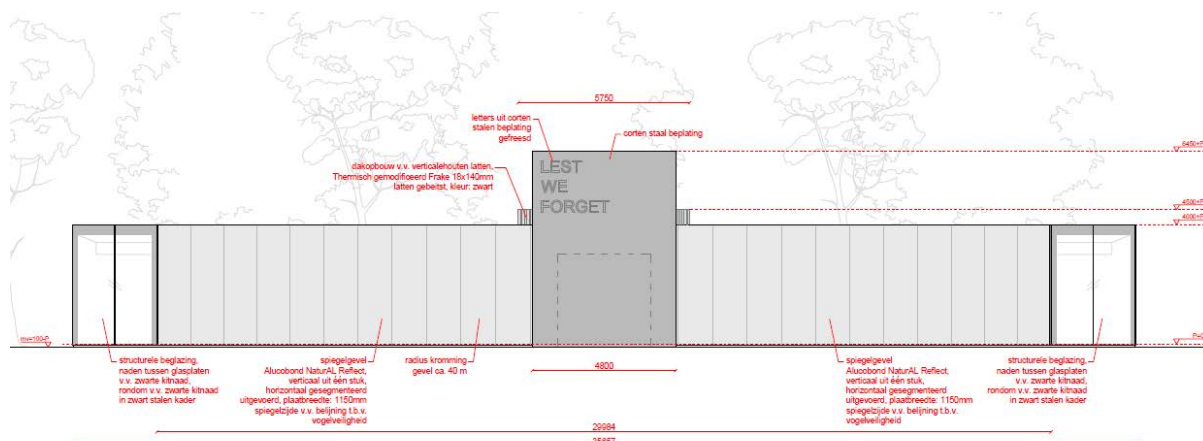
Zienswijze 1

Samenvatting

- Reclamant gaat in op het met hen gevoerde overleg bij de planontwikkeling. Aangegeven wordt dat zij in principe positief staan tegenover de plannen voor de realisatie van het bezoekerscentrum, maar dat zij hun zorgen hebben geuit over het gevaar van spiegelgevels als onderdeel van het gebouw van het bezoekerscentrum (vogels kunnen zich hiertegen te pletter vliegen). Reclamant verwijst naar de optie die door hen is geopperd om 'vogelveiligheidsglas' toe te passen. Ze zien deze optie niet verwerkt in het plan.
- Reclamant is van mening dat de plannen niet in overeenstemming zijn met artikel 3.21 van de Interim omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant (Iov). Daarin is bepaald dat de ontwikkeling slechts leidt tot een beperkte aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant (NNB) en dat de ontwikkeling leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van het NNB. Op verzoek is dit door reclamant nader geduid. Hieruit is gebleken dat dit met de borging van de maatregelen in het kader van vogelveiligheid te maken heeft. Aangegeven wordt dat, zo lang dit niet expliciet in het bestemmingsplan wordt geregeld, het niet vaststaat dat de ontwikkeling voldoet aan het genoemde artikel.
- Reclamant acht aanpassing van het ecologisch onderzoek noodzakelijk nu er in hoofdstuk 5.4 van de toelichting wordt geconcludeerd dat er geen kans is op verstoring van (broed)vogels. Dit is volgens reclamant niet juist.
- Reclamant ziet tot slot graag het bebouwingsvlak, zoals weergegeven op de verbeelding, beperkt tot hetgeen noodzakelijk is voor de bouw van het gebouw. Nu valt zowel het gebouw als het hele beïnvloedingsgebied binnen de begrenzing van het bebouwingsvlak.

Beoordeling

- Reclamant verwijst terecht naar het gevoerde overleg en de hierin gemaakte afspraken over de wijze waarop de spiegelgevel wordt uitgevoerd. Op de artist impressions, die zijn opgenomen in de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan, is dit detailniveau niet weergegeven. Op de bouwtekeningen die onderdeel uitmaken van de aanvraag omgevingsvergunning en waarvoor gelijktijdig met deze procedure een ontwerpbesluit ter inzage heeft gelegen, is de uitwerking van deze afspraak wel terug te vinden. Wij verwijzen hierbij naar bijlage 11 'Tekening - Totaalboek nieuwe situatie datum 21-06-2023' en dan specifiek tekeningnummer GVL_Z_100 (gevelaanzicht Zuid). Hieronder is een weergave opgenomen van deze tekening. Hierop is te lezen dat de spiegelgevel wordt uitgevoerd met belijning ten behoeve van vogelveiligheid.

De gekozen uitvoering van de spiegelgevel met toepassing van belijning t.b.v. vogelveiligheid zorgt ervoor dat het gebouw niet leidt tot een aantasting van ecologische waarden en dat er geen nadelige effecten op de natuur te verwachten zijn. We zijn het met reclamant eens dat deze uitvoering ook geborgd moet zijn in de planregels van het bestemmingsplan. Aan artikel 3.2 van de planregels wordt het volgende lid toegevoegd:

- Gebouwen dienen te zijn voorzien van maatregelen die de vogelveiligheid bevorderen.*

- b. Door de borging van de te treffen maatregelen in het kader van vogelveiligheid in de planregels is er geen strijdigheid met het genoemde artikel. Zie verder onze reactie onder a.
- c. Met de toepassing van de belijning op de spiegelgevel ten behoeve van de vogelveiligheid, zoals weergegeven op de voornoemde bouwtekening behorende bij de aanvraag omgevingsvergunning, is de conclusie zoals opgenomen in paragraaf 5.4 naar onze mening wel juist. Voor de duidelijkheid nemen wij hierin wel een verwijzing op naar de getroffen maatregelen in het kader van vogelveiligheid en vindt borging hiervan plaats in de planregels. Zie verder onze reactie onder a.
- d. Wij hebben voor het te hanteren bestemmingsvlak 'Maatschappelijk', met de aanduiding 'specifieke vorm van maatschappelijk - bezoekerscentrum begraafplaats' gemeend het beste aansluiting te kunnen zoeken met het beïnvloedingsgebied. Het is niet zo dat dit vlak voor 100% mag worden gebouwd. Er is immers in de planregels bepaald dat oppervlakte aan gebouwen hierbinnen niet meer bedragen dan 550 m². Deze maat is ontleend aan de oppervlakte van het gebouw van het bezoekerscentrum.

Conclusie

De zienswijze is voor wat betreft de onderdelen a, b, en c gegrond en leidt tot aanpassing van het plan, waarbij de planregels en de toelichting overeenkomstig hetgeen hierboven is aangegeven worden gewijzigd.

Bijlage B: Ambtshalve wijzigingen

Bestemmingsplan “Bezoekerscentrum militaire erevelden”

De begrenzing van het bestemmingsvlak ‘Maatschappelijk’ is aangepast zodat beter aangesloten wordt bij het bepaalde invloedsgebied van het bezoekerscentrum en er een logische aansluiting ontstaat met de naastgelegen bestemmingen.

De begrenzing van het bestemmingsvlak ‘Natuur’ is minimaal aangepast zodat dit vlak overeenkomt de bepaalde compensatieopgave.